

Grue kontrollutvalg

Dato: 15.05.2018 08:30

Sted: Grue sykehjem-møterom Peisestua

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil +47 97736379 evt.
på e-post Torgun.M.Bakken@gs-iks.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

KONGSVINGER 30.04.2018

For leder i Grue kontrollutvalg, Ragnar Nyman

Torgun M Bakken

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Grue kontrollutvalg 15.05.2018

3

Saker til behandling

28/18 Referater, orienteringer og diskusjoner (G).	5
29/18 Samtale med ordføreren.	16
30/18 Informasjon om innkjøpsordningen i regionen.	17
31/18 Informasjon fra kommunalsjef for helse og velferd	18
32/18 Samtale med rådmannen.	21
33/18 Årsregnskap og årsberetning 2017 - Grue kommune.	22
34/18 Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2017 - Grue kommune.	135
35/18 Prosjektplan forvaltningsrevisjon - Ombygging av Grue rådhus	139
36/18 Vurdering av bestilling av selskapskontroll	150
37/18 Eventuelt.	153
38/18 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	154

MØTEINNKALLING

Grue kontrollutvalg

Dato: 15.05.2018 kl. 08:30
Sted: Grue sykehjem-møterom Peisestua
Arkivsak: 18/00086

Kontrollutvalgets medlemmer:	Ragnar Nyman – leder Stein Bruno Langeland – nestleder Inger Marie Hvithammer Erik Ødegård Marit Aastorp Figved
Ordfører:	Ordfører Wenche Huser Sund
Revisor:	Hedmark Revisjon IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.revisor Lina Høgås-Olsen/Laila Irene Stenseth/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Rådmann Geir Kvisten Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av sakslisten uten vedlegg sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Sekretariatsleder Torgun M. Bakken (Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 977 36 379, TorgunM.Bakken@gs-iks.no)
Invitert til sak:	Ordfører Wenche Huser Sund til sak 29/18
Innkalt til sak:	Innkjøpsleder i RIIG Trond Sommer til sak 30/18. Kommunalsjef Erik Møller til sak 31/18. Rådmann Geir Kvisten til sakene 32/18-34/18.

SAKSLISTE

Sak nr.	Sak	Ca tid for behandl.	Hvem deltar:
28/18	Referater, orienteringer og diskusjoner.	08.30	
29/18	Samtale med ordføreren.	09.15	Ordfører
30/18	Informasjon om innkjøpsordningen i regionen.	10.00	Sommer
31/18	Informasjon fra kommunalsjef helse og velferd.	10.45	Møller
	lunsj	11.45	
32/18	Samtale med rådmannen.	12.30	Rådmann
33/18	Årsregnskap og årsberetning 2017 Grue kommune.	13.15	Rådmann/ Revisjon
34/18	Årsavslutningsbrev 2017 Grue kommune.	13.45	Rådmann/ Revisjon
35/18	Prosjektplan forvaltningsrevisjon «Ombygging av Grue rådhus».	14.15	Revisjon (Birkelid)
36/18	Vurdering av bestilling av selskapskontroll.	14.45	
37/18	Eventuelt.	15.00	
38/18	Evalueringsav kontrollutvalgets møte.	15.15	

Kongsvinger, 30.4.18

Ragnar Nyman (sign.)
kontrollutvalgets leder

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

SAKSKART			Ca.kl.	Hvem deltar
Saker til behandling				
<u>28/18</u>	18/00142-4	Referater, orienteringer og diskusjoner (G).	08.30	
<u>29/18</u>	18/00100-3	Samtale med ordføreren.	09.15	Ordfører
<u>30/18</u>	18/00062-28	Informasjon om innkjøpsordningen i regionen.	10.00	Sommer
<u>31/18</u>	18/00062-26	Informasjon fra kommunalsjef for helse og velferd	10.45	Møller
<u>32/18</u>	18/00062-18	Samtale med rådmannen.	12.30	Rådmann
<u>33/18</u>	18/00032-7	Årsregnskap og årsberetning 2017 - Grue kommune.	13.15	Rådmann/ Revisjon
<u>34/18</u>	18/00032-6	Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2017 - Grue kommune.	13.45	Rådmann/ Revisjon
<u>35/18</u>	18/00177-2	Prosjektplan forvaltningsrevisjon - Ombygging av Grue rådhus	14.15	Revisjon (Birkelid)
<u>36/18</u>	18/00176-1	Vurdering av bestilling av selskapskontroll	14.45	
<u>37/18</u>	18/00102-3	Eventuelt.	15.00	
<u>38/18</u>	18/00103-5	Evaluerings av kontrollutvalgets møte.	15.15	

Arkivsak-dok. 18/00142-4
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Grue kontrollutvalg

15.05.2018

REFERATER, ORIENTERINGER OG DISKUSJONER (G).

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Oversikt over KS-saker.
2. Oversikt over FSK-saker,
3. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2018.

Fagstoff:

- A. KS 27.2.18 – En av tre endret praksis etter #metoo.
- B. KS 28.2.18 – Dette samarbeidet er viktig (om arbeidslivskriminalitet).
- C. NKRF 1.3.18 – Styrelederen har ordet – Kommune-Norge er i endring.
- D. NKRF 1.3.18 – Kronikk #CorruptToo – åpenhet i kampen mot korrupsjon.
- E. KS 6.3.18 – Lavere inntektsvekst i kommunen.
- F. Kommunal Rapport 15.3.18 – Vil endre spesialundervisningen.
- G. Kommunal Rapport 15.3.18 – Føder alt for få barn.
- H. Kommunal Rapport 15.3.18 – Godt arkiv – et politisk ansvar.
- I. NKRF 19.3.18 – Forslaget til ny kommunelov bidrar til styrket egenkontroll.
- J. Regjeringen 23.3.18 – Forslag til ny personopplysningslov.
- K. Kommunal Rapport 12.4.18 – Kommunebarometeret 2018 – Bedre økonomi – dyrere drift.
- L. Kommunal Rapport 12.4.18 – Kommunebarometeret 2018 – Barn i barnevernet.
- M. Kommunal Rapport 12.4.18 – Kommunebarometeret 2018 – Lærernes kompetanse.
- N. Kommunal Rapport 12.4.18 – Kommunebarometeret 2018 – Mottakere av sosialhjelp.
- O. Kommunal Rapport 12.4.18 – Legg til rette for velinformerte valg!
- P. Kommunal Rapport 12.4.18 – Vi må styrke pasientsikkerheten.
- Q. KS 17.4.18 – Riksrevisjonens rapport om akutt plasseringer i barnevernet.
- R. KS 18.4.18 – Resultater fra bedrekommune.no 2017.
- S. Norsk Presseforbund 18.4.18 – Åpenhetsindeksen 2018.
- T. Kommunal Rapport 19.4.18 – Småbarnsforeldre mot kveldsmøter.

Saksframstilling:

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Ragnar Nyman
 - Saker fra næring, oppvekst og kultur + ungdomsrådet – Stein Bruno Langeland
 - Saker fra administrasjonsutvalget og AMU – Erik Ødegård
 - Saker fra omsorg og miljø – Inger Marie Hvithammer
 - Eldreråd og Råd for likestilling av funksjonshemmede – Marit Aasthorp Figved
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på www.gs-iks.no.
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, jf. tiltaksplanen og temaer (jf. OA og plan for FR).
- Orientering om spørreundersøkelsen 2018 for kontrollutvalget.
- Orientering om saken om sammenslåing av sekretariater.

Utvalg **Formannskapet**
Møtested: Grue rådhus, formannskapssalen
Dato: Mandag 23.04.2018
Tidspunkt: Kl. 09:00

Forfall meldes på telefon 62 94 20 00 til Servicetorget, som sørger for innkalling av varamenn. Varamenn møter kun ved spesiell innkalling

Informasjon:

Kl. 09.00: Orientering v/Erik Lynne - Nærmiljøanlegg ved Grue barne- og ungdomsskole.

Informasjon:

Ordfører:

Varaordfører:

Rådmann: Orientering om finansforvaltning.

Saksnr.	Innhold	
018/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	
019/18	Referatsaker	
020/18	Komite for næring, oppvekst og kultur - medlemmer	
021/18	Organisering og ansettelse av personvernombud	
022/18	Planprogram for revidering av kommuneplanens samfunnsdel - høringsdokument	
023/18	Prosess for revidering av politisk organisering og delegeringsreglementet	

Kommunestyremøter i Grue kommune 2018

Dato	Sak	Sakstittel	Vedtak
5.2.18	001/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	
	002/18	Referatsaker	
	003/18	Forhandlingsutvalg og prosess i forbindelse med kommunesammenslåing	Kommunestyret vedtar at Grue kommune nedsetter et forhandlingsutvalg for å starte drøftinger med nabokommunene med sikte på et interkommunalt samarbeid på flere områder. Forhandlingsutvalget er formannskapet.
	004/18	Grue Industripark fullmakt kjøp og salg av eiendom	1. Kommunestyret vedtar salg / utleie av tomteareal innenfor grensene til vedlagt kart av Grue Industripark, PLAN-ID: 2017001, med formål om å etablere et datasenter. 2. Rådmannen gis fullmakt, i samråd med planutvalget/formannskapet til å inngå nødvendige avtaler med alle nødvendige parter i denne forbindelse. 3. Kommunestyret ønsker fortrinnsvis å selge.
	005/18	Rapportering finans- og gjeldsforvaltningsreglementet pr. 31.12.2017	Rapport for finans- og gjeldsforvaltningen pr. 31.12.2017 godkjennes.
	006/18	Rehabilitering kommunale boliger	<i>Pkt. 1</i> Sette av investeringsmidler til å oppgradere kommunale boliger. Utleieboliger: kr. 1.250.000,- Veslekila bofellesskap: kr. 400.000,- <i>Pkt. 2</i> Rådmann gis fullmakt til å foreta låneopptak på kr. 1.650.000,-
	007/18	Valg av regiontilhørighet	Kommunestyret vedtar at Grue kommune skal være en del av Region Innlandet.
12.3.18	008/18	Godkjenning av møteprotokoll.	Protokoll godkjennes
	009/18	Referatsaker	Referatsaker tas til underretning.
	010/18	Kontrollutvalgets årsplan for 2018	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2018 til orientering. Kommunestyret ber om en forvaltningsrevisjonsrapport i forhold til ombygging av Grue rådhus. Saken sendes kontrollutvalget for

Dato	Sak	Sakstittel	Vedtak
			oppfølging. Kontrollutvalget henstilles om at oppgaveområde - investeringsprosjekter prioriteres i 2018. Styring, rapportering og evaluering av prosjekter ses i sammenheng med overskridelsene på Rådhusprosjektet med det formål å foreslå tiltak for å unngå lignende overskridelser i framtida.
	011/12	Kontrollutvalgets årsrapport 2017	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2017 til orientering
	012/18	Rapport selskapskontroll (forvaltningsrevisjon) i SOR IKS	Kommunestyret tar rapporten om Offentlige anskaffelser i Solør renovasjon IKS til orientering. Kommunestyret ber selskapet følge opp rapportens anbefalinger. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra selskapet om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 01.11.2018.
	013/18	Salg av G.nr.16, b.nr. 151 og 152	Det gis rådmann fullmakt til å forestå salg av eiendommene G.nr. 16, b.nr. 151 og 152 på totalt ca. 1,5 mål. Eiendommene legges ut for salg på det åpne marked.
	014/18	Ønske om kjøp av nedlagt grustak til etablering av plass for containere på Svullrya gnr. 113/16	1. Rådmannen gis fullmakt til inngå avtale om gjennomføre kjøpet på gnr. 113/16. 2. Kjøpet finansieres av avsatte investeringsmidler på hovedprosjektet stedsutvikling på Svullrya.
	015/18	Tildelingskriterier og kvalitetsstandarder for helse- og omsorgstjenestene i Grue kommune	Dokumentet sendes tilbake til administrasjonen for retting av feil og mangler.
	016/18	Detaljreguleringsplan Grue Industripark PlanID 2017001 2.gangs behandling etter offentlig ettersyn	I medhold av plan- og bygningslovens § 12-12, egengodkjenner Grue kommunestyre detaljreguleringsplan Grue Industripark, med bestemmelser datert 20.12.2017, sist revidert 15.2.2018. Det forutsettes at støy, støv og øvrige utslipp fra virksomheter innfor planområdet til enhver tid må ligge innenfor forurensningsforskriftens bestemmelser og eventuelle grenseverdier fastsatt av Miljødirektoratet. Senest ved søknad om byggetillatelse innenfor F1 skal det dokumenteres at støy fra byggetiltaket/virksomheten det

Dato	Sak	Sakstittel	Vedtak
			søkes byggetillatelse for, er innenfor grenseverdiene fastsatt i støyretningslinjen T-1442/2016 tabell 3.
9.4.18	017/18		

KONTROLLUTVALGET I GRUE KOMMUNE

TILTAKSPLAN 2018

KONTROLLUTVALGET I
GRUE KOMMUNE

30.4.18

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

Kontrollutvalget i Grue kommune

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): - Saker fra formannskapet – Herdis Bragelien - Saker fra administrasjonsutvalget og AMU – Erik Ødegård - Saker fra næring, oppvekst og kultur + ungdomsrådet – Stein Bruno Langeland - Saker fra omsorg og miljø – Inger Marie Hvithammer - Eldreråd og Råd for likestilling av funksjonshemmede – Marit Aasthorp Figved - Herdis Bragelien og Erik Ødegård er kontrollutvalgets representanter i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon, inkludert byggeregnskaper. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak. - Sykefravær. - Fortløpende framlagt byggeregnskap for avsluttede investeringsprosjekter. - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging (sekretariatet utarbeider oversikt).
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Tirsdag 13.2.18	- Oppfølging av informasjon fra sykehjemmet, jf. KU-sak 19/17. - Sykehjemmet, salg av plasser og eventuelle ventelister. - Utsatt sak. Informasjon om personopplysningsloven. - Utsatt sak. Informasjon om næringsutvikling. - Oversikt over overskridelsene på ombygging av rådhuset. - Informasjon om mobbing i skolen. Hvordan fungerer avviks- og internkontrollsystemet? (utsettes til neste møte). - Utsatt sak om innsparing i skolen, jf. KU-sak 64/17 (utsettes til neste møte).
Tirsdag 10.4.18	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2017 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Informasjon om stillingsbeskrivelser og stillingsutlysninger. Tilsettingsprosesser (samtalen med rådmannen). - Eiendomsforvaltning, tomme boliger (vedlikehold og låneopptak?) (utsettes). - Informasjon om mobbing i skolen. Hvordan fungerer avviks- og internkontrollsystemet? - Utsatt sak om innsparing i skolen, jf. KU-sak 64/17.
Tirsdag 15.5.18	- Oppfølging NAV – orientering aktivitetsplikt for økonomisk sosialhjelp for yngre mottakere under 30 år. Hva forventer NAV av resultater som følge av aktivitetsplikten? (denne utsettes til det første møtet etter sommerferien ev. senere på høsten) - Oppfølging av sykefravær, jf. KU-sak 27/18.
Tirsdag 28.8.18	- Kommunens delegasjonsreglement, hva er vedtatt i Grue kommune? - Oppfølging NAV – orientering aktivitetsplikt for økonomisk sosialhjelp for yngre mottakere under 30 år. Hva forventer NAV av resultater som følge av aktivitetsplikten?
Tirsdag 16.10.18	Brannsikring av kommunale eiendommer, jf. KU-sak 60/17.
Tirsdag 4.12.18	Oppfølging av KS-saker, ikke oppfulgte saker.
2019	

Kontrollutvalget i Grue kommune

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er i all hovedsak relatert til bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg.
Tirsdag 13.2.18	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2017, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet.
Tirsdag 10.4.18	
Tirsdag 15.5.18	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2017. - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2017.
Tirsdag 28.8.18	
Tirsdag 16.10.18	Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2018.
Tirsdag 4.12.18	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2017 (eventuelt i det første møtet i 2019).
2019	Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2017.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg
Tirsdag 13.2.18	Behandling av prosjektplan FR.
Tirsdag 10.4.18	Rapport forvaltningsrevisjon NAV (utsettes til neste møte).
Tirsdag 15.5.18	- Rapport forvaltningsrevisjon NAV. (utsettes til neste møte). - Prosjektplan oppfølging av byggeprosjekter.
Tirsdag 28.8.18	- Oppfølging forvaltningsrevisjon samhandlingsreformen. - Rapport forvaltningsrevisjon NAV.
Tirsdag 16.10.18	
Tirsdag 4.12.18	Revidert plan for forvaltningsrevisjon 2019-2020.
2019	Rapport forvaltningsrevisjon IKT-sikkerhet (innen mai 2019).

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg.
Tirsdag 13.2.18	Rapport selskapskontroll i SOR IKS.
Tirsdag 10.4.18	Vurdering av bestilling av selskapskontroll i tråd med plan for 2016-2019 (utsettes til neste møte).
Tirsdag 15.5.18	Vurdering av bestilling av selskapskontroll i tråd med plan for 2016-2019, ikke saksframstilling
Tirsdag 28.8.18	Revidert plan for selskapskontroll 2018-2019.
Tirsdag 16.10.18	
Tirsdag 4.12.18	Oppfølging av SK/FR i SOR IKS (innen 1.11.18), jf. KS-sak 012/18
2019	

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Grue kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.

Kontrollutvalget i Grue kommune

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
Tirsdag 13.2.18	• Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors habilitetserklæring for Grue kommune for 2018. • Oppdragsavtale for Grue kommune 2018. • Statusrapport oppdragsavtale for 2017, andre halvår (31.12.17).
Tirsdag 10.4.18	• Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors habilitetserklæring for Grue kommune for revisjonsåret 2018.
Tirsdag 15.5.18	•
Tirsdag 28.8.18	• Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2018 (30.6.18)
Tirsdag 16.10.18	•
Tirsdag 4.12.18	• Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf. NKRFs veiledere.

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18.
Tirsdag 13.2.18	•
Tirsdag 10.4.18	•
Tirsdag 15.5.18	•
Tirsdag 28.8.18	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2019 behandles kontrollutvalget.
Tirsdag 16.10.18	•
Tirsdag 4.12.18	• Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
Tirsdag 13.2.18	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2017 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. • Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Tirsdag 10.4.18	•
Tirsdag 15.5.18	•
Tirsdag 28.8.18	•
Tirsdag 16.10.18	•
Tirsdag 4.12.18	• Kontrollutvalgets årsplan for 2019 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Arkivsak-dok. 18/00100-3
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Grue kontrollutvalg

15.05.2018

SAMTALE MED ORDFØREREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Wenche Huser Sund til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Grue kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Arkivsak-dok. 18/00062-28
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang	Møtedato
Grue kontrollutvalg	15.05.2018

INFORMASJON OM INNKJØPSORDNINGEN I REGIONEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget takker for informasjonen og tar saken til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har sagt at de ønsker en orientering om innkjøpsordningen i regionen, herunder litt om bestemmelser knyttet til utlysning av anbud (kriterier osv.). Kontrollutvalget ønsker også en informasjon i hvilken grad Grue kommune benytter seg av den regionale innkjøpsordningen gjennom bistand og rammeavtaler.

Vi har derfor bedt leder av Regionalt innkjøp i Glåmdal, Trond Sommer, om å komme og orientere.

Arkivsak-dok. 18/00062-26
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang
Grue kontrollutvalg
Grue kontrollutvalg

Møtedato
15.05.2018

INFORMASJON FRA KOMMUNALSJEF FOR HELSE OG VELFERD

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget takker for informasjon og tar saken til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kommunenes kontrollutvalg skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. For å kunne utøve sitt tilsyn, er det viktig at kontrollutvalget har god kjennskap til kommunens virksomhet, og i den forbindelsen ønsker de bl.a. en orientering om de forskjellige enhetene og de ulike oppgavene i kommunen.

I møtet 15.5.18 har kontrollutvalget sagt at de ønsker en orientering om to forskjellige temaer:

- **Psykisk helse (psykiatri) og beredskap**
 - Hvordan er dette bygd opp?
 - Hvem kontaktes? Hvem har ansvar?
 - Hva med kveld, natt og helgeberedskap? (Legevakt?)
 - Er ansatte i kommunen orientert om hvordan dette ev. fungerer?
- **Hjemmehjelp**
 - Hvordan fungerer hjemmehjelpstjenesten i Grue?
 - Hva er tidsforskjellen for når en hjemmehjelpsmottaker kan forvente at hjemmehjelpen kommer, dvs. er det fastsatt klokkeslett for når hjemmehjelpen kommer og hvor store avvik kan det eventuelt være snakk om?
 - Har Grue kommune anskaffet leasingbiler til hjemmehjelperne eller kjører de egne biler? Hvilke økonomiske vurderinger er gjort på dette området?

Vi har bedt kommunalsjef Erik Møller om å komme og orientere. Det er også sagt at hvis han ønsker å ta med seg noen andre i tillegg under orienteringen, så er dette selvsagt i orden for kontrollutvalget.

Grue kommune
Kommunesjef Erik Møller
2260 Kirkenær

Deres ref.:	Vår. ref.:	Saksbeh.:	Direkte nr.:	Sted:	Dato:
	412-18/00062-26	Torgun M. Bakken	977 36 379	Kongsvinger	23.4.18

Foreløpig innkalling til møte i kontrollutvalget

Kommunenes kontrollutvalg skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. For å kunne utøve sitt tilsyn, er det viktig at kontrollutvalget har god kjennskap til kommunens virksomhet, og i den forbindelse ønsker de bl.a. en orientering om de forskjellige enhetene og de ulike oppgavene i kommunen.

Kontrollutvalget i Grue skal ha møte tirsdag 15.5.18 på Grue sykehjem, møterom Peisestua. I den forbindelse ønsker kontrollutvalget en på orienteringen om to forskjellige temaer:

- **Psykisk helse (psykiatri) og beredskap**
 - Hvordan er dette bygd opp?
 - Hvem kontaktes? Hvem har ansvar?
 - Hva med kveld, natt og helgeberedskap? (Legevakt?)
 - Er ansatte i kommunen orientert om hvordan dette ev. fungerer?
- **Hjemmehjelp**
 - Hvordan fungerer hjemmehjelpstjenesten i Grue?
 - Hva er tidsforskjellen for når en hjemmehjelpsmottaker kan forvente at hjemmehjelpen kommer, dvs. er det fastsatt klokkeslett for når hjemmehjelpen kommer og hvor store avvik kan det eventuelt være snakk om?
 - Har Grue kommune anskaffet leasingbiler til hjemmehjelperne eller kjører de egne biler? Hvilke økonomiske vurderinger er gjort på dette området?

Hvis kommunalsjefen ønsker å ta med seg noen andre i tillegg under orienteringen, så er dette selvsagt i orden for kontrollutvalget.

Vi tenker å sette av ca. en time til orienteringen, inkludert litt tid til spørsmål. Hvis du ikke kan møte denne dagen, er det fint om du gir beskjed så snart som mulig til undertegnede. Det gis informasjon om når orienteringen er ønsket å finne sted så snart sakslista er ferdigstilt og da vil vi sende deg en henvendelse i kalenderen din, som vi ber om at du besvarer.

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog,
Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes
Organisasjonsnr. 989 541 471
www.gs-iks.no

Postadresse: Postboks 900, 2226 Kongsvinger
Besøksadresse: Fjellgata 4, Kongsvinger
Telefon: 62 87 40 99/97736379
E-mail: torgunm.bakken@gs-iks.no

Det er fint om kontrollutvalget også kan få en skriftlig presentasjon enten utdelt i møtet eller tilsendt i ettertid.

Med hilsen
for kontrollutvalget
Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Kopi: rådmann Geir Kvisten

Dette brevet sendes kun elektronisk.

Arkivsak-dok. 18/00062-18
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Grue kontrollutvalg	15.05.2018

SAMTALE MED RÅDMANNEN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med rådmannen til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget innkaller rådmann Geir Kvisten til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Grue kommune. Kontrollutvalget ber om at rådmannen orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med rådmannen.

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpnete tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen. Kontrollutvalget ønsker en oversikt over sykefraværet pr. enhet.*

I forhold til kommunens sykefravær, ber kontrollutvalget om en mer spesifisering av disse tallene, dvs. en mer detaljert oversikt pr. enhet og om utviklingen de siste tre årene.

I tillegg ber kontrollutvalget om du gir en orientering om den prosjektstillingen som tidligere rektor ved GBU skal inn i, om stillingens behov, vedtak, utredning, begrunnelse, mandatet og finansieringen.

Arkivsak-dok. 18/00032-7
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Grue kontrollutvalg

15.05.2018

ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2017 - GRUE KOMMUNE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Grue kommunes årsregnskap og årsberetning for 2017, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Grue kommunes årsregnskap og årsberetning for 2017.
2. Kopi av revisjonsberetning, datert 12.4.18.
3. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2017.

Saksframstilling:

I forskrift om årsregnskap og årsberetning (KMD) heter det i § 10 om *Regnskapsfrister og behandling av årsregnskap og årsberetning*:

- Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.
- Årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar i året etter regnskapsåret.
- Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.
- Der det er vesentlige avvik mellom utgifter i årsregnskapet og bevilgning til formålet i regulert budsjett, skal det redegjøres for avviket. Tilsvarende gjelder ved avvik mellom inntekter i årsregnskapet og regulert budsjett.
- Administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet skal vurdere tiltak for å bedre den økonomiske oppfølgingen gjennom året dersom det oppstår vesentlige avvik fra regulert budsjett.

Revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15. april. Hedmark Revisjon IKS har utarbeidet revisjonsberetningen for 2017 i tråd med mal utarbeidet av NKRF¹.

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger. (Forskrift om årsregnskap og årsberetning § 3, første ledd). Det heter videre i § 3, nest siste ledd: Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skalvise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som kommunestyret og fylkestinget har brukt i årsbudsjettet.

I kommunens driftsregnskap beregnes både brutto og netto driftsresultat. Brutto driftsresultat viser kommunens overskudd eller underskudd på drift før avdrag og netto renteutgifter, mens netto driftsresultat viser overskudd eller underskudd på drift etter avdrag og netto renteutgifter, men før avsetninger og bruk av avsetninger. Utgiftsførte avskrivninger føres tilbake («motpost avskrivninger») før netto driftsresultat, fordi avskrivninger ikke skal resultateffekt i kommuneregnskapet. Etter føring av avsetninger og bruk av avsetninger får vi regnskapsmessig mindreforbruk eller merforbruk.

Det er formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg § 7 komme med uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2017. For regnskapsavslutningen for 2017 har revisor lagt fram en ren beretning.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt rådmann Geir Kvisten om å være tilstede og redegjøre for saken.

¹ Norges Kommunerevisorforbund

Postboks 84, 2341 Løten
 Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
 Org.nr.: 974 644 576 MVA
 Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Grue kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2017

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Grue kommunes årsregnskap som viser kr 299 824 063,39 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på **kr 4 706 658,80**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Grue kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Rådmannens ansvar for årsregnskapet

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av rådmannen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kongsvinger, 12. april 2018

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Terje Harstad
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

Regnskap 2017

*Livskraftig
og levende*

Utarbeidet: 13.02.2017

INNHOLD

	side
Regnskapsskjema 1A – drift	1
Regnskapsskjema 1B – drift	2
Regnskapsskjema 2A – investering	3
Regnskapsskjema 2B – investering	4
Hovedoversikt – drift	5
Hovedoversikt – investering	6
Hovedoversikt - balanse	7

NOTER:

Note 1	Regnskapsprinsipper
Note 2.1	Pensjon KLP
Note 2.2	Pensjon SPK
Note 3.1	Oversikt endring arbeidskapital
Note 3.2	Anskaffelse og anvendelse av midler – totaler
Note 4	Fordringer og gjeld kommunale foretak bedrifter og samarbeid
Note 5	Aksjer og andeler
Note 6	Avsetning og bruk av fond
Note 7	Garantiansvar
Note 8a+b	Mer-/mindreforbruk og andre egenkapitalposter
Note 9	Kapitalkonto
Note 10	Ytelser til ledende personer, godtgjørelse til revisor m.v.
Note 11	Langsiktig gjeld og betalt avdrag
Note 12a+b	Interkommunalt samarbeid/interkommunalt samarbeid med hovedkontor i Grue
Note 13	Selvkosttjenester
Note 14	Anleggsmidler
Note 15	Oversikt over investeringer
Note 16	Markedsbaserte finansielle omløpsmidler
Note 17	Andre vesentlige forpliktelser

Revisjonsberetning

GRUE KOMMUNE

REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFT

2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Skatt på inntekt og formue	100 470 261,66	98 700 000,00	98 700 000,00	100 637 215,13
Ordinært rammetilskudd	185 692 582,76	181 624 000,00	181 624 000,00	178 696 187,00
Skatt på eiendom	14 630 965,26	15 150 000,00	15 150 000,00	12 778 690,79
Andre direkte eller indirekte skatter	67 464,00	65 000,00	65 000,00	67 464,00
Andre generelle statstilskudd	18 635 115,00	19 455 000,00	19 109 000,00	12 906 171,00
Sum frie disponible inntekter	319 496 388,68	314 994 000,00	314 648 000,00	305 085 727,92
Renteinntekter og utbytte	690 551,59	880 000,00	880 000,00	842 352,58
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	23 025,58
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	8 962 273,19	10 150 000,00	10 140 000,00	9 925 580,58
Avdrag på lån	10 022 653,00	9 950 000,00	9 950 000,00	10 635 914,00
Netto finansinnt./utg.	-18 294 374,60	-19 220 000,00	-19 210 000,00	-19 696 116,42
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	2 500 000,00	9 865 022,40
Til ubundne avsetninger	334 665,34	334 665,33	1 299 000,00	1 635 206,22
Til bundne avsetninger	67 464,00	65 000,00	65 000,00	67 464,00
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	199 665,34	199 665,34	0,00	3 680 228,62
Netto avsetninger	-202 464,00	-199 999,99	-3 864 000,00	-7 887 464,00
Overført til investeringsregnskapet	1 175 486,69	1 500 000,00	1 500 000,00	972 000,00
Til fordeling drift	299 824 063,39	294 074 000,01	290 074 000,00	276 530 147,50
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	295 117 404,59	294 074 000,01	290 074 000,00	276 330 482,16
Regnskapsmessig mindreforbruk	4 706 658,80			199 665,34

GRUE KOMMUNE

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFT

2017

	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
100 Rådmannen/kommunalsjeferm.m.	15 502 174	15 400 615	13 338 000	12 685 063
101 Kommunalsjef oppvekst	24 004 851	25 642 805	26 160 000	25 347 234
102 Kommunalsjef velferd	8 231 968	8 596 148	8 535 000	7 499 963
105 Reserverte bevilgninger	-7 229 191	-3 612 272	2 480 000	-6 565 524
106 Politisk styring	2 625 530	2 557 835	2 534 000	2 856 256
120 Stab	5 679 768	5 954 245	6 122 000	5 693 765
200 Grue barne- og ungdomsskole	39 668 223	38 331 969	37 704 000	38 004 033
201 Gromungen barnehage	5 595 282	5 650 594	5 019 000	5 903 579
202 Solungen barnehage	8 012 977	7 921 935	7 807 000	7 584 207
203 Kulturskole	1 593 465	1 566 895	1 543 000	1 440 095
300 NAV	19 482 104	20 220 161	18 188 000	16 495 419
370 Tilrettelagte tjenester for voksne	42 077 194	37 051 332	34 031 000	34 792 514
400 Barn og unge	12 596 747	13 251 185	12 405 000	6 523 007
401 Tildelingskontor	5 175 404	5 828 997	5 995 000	6 654 936
470 Institusjon	43 077 482	42 855 519	42 274 000	44 286 721
471 Hjemmetjenester	24 347 708	24 077 081	23 764 000	23 722 432
475 Omsorgsboliger	16 214 361	15 473 031	15 254 000	15 952 958
601 Eiendom	7 452 377	6 019 495	4 955 000	6 626 477
602 Servicetorg, Kultur, IKT	10 883 544	10 036 739	9 269 000	9 226 202
610 Landbruk, teknisk, skogen	10 125 433	11 249 691	12 697 000	11 601 864
TOTALT	295 117 405	294 074 000	290 074 000	276 330 482

GRUE KOMMUNE

REGNSKAPSSKJEMA 2A - INVESTERING

2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	15.914.182,21	16.554.000,00	10.573.000,00	42.906.270,05
Utlån og forskutteringer	1.065.500,00	2.000.000,00	2.000.000,00	354.500,00
Kjøp av aksjer og andeler	1.479.160,00	1.500.000,00	1.500.000,00	1.570.019,00
Avdrag på lån	2.383.025,00	2.592.000,00	1.600.000,00	1.579.735,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	567.814,91
Avsetninger	882.703,00	0,00	0,00	1.078.431,50
Årets finansieringsbehov	21.724.570,21	22.646.000,00	15.673.000,00	48.056.770,46
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	1.065.500,00	1.562.000,00	5.925.000,00	34.503.891,95
Inntekter fra salg av anleggsmidler	955.321,00	2.300.000,00	0,00	611.383,00
Tilskudd til investeringer	11.838.000,00	11.838.000,00	5.160.000,00	1.275.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	1.794.052,75	1.704.000,00	1.488.000,00	6.576.991,45
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2.419.323,45	1.650.000,00	1.600.000,00	3.399.689,15
Andre inntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	18.072.197,20	19.054.000,00	14.173.000,00	46.366.955,55
Overført fra driftsregnskapet	2.275.486,69	2.600.000,00	1.500.000,00	1.122.000,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	1.376.886,32	992.000,00	0,00	567.814,91
Sum finansiering	21.724.570,21	22.646.000,00	15.673.000,00	48.056.770,46
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

GRUE KOMMUNE

REGNSKAPSSKJEMA 2B - INVESTERING

2017

	Regnskap 2017	Reg budsjett 2017	Oppr budsjett 2017	Regnskap 2016
Landbruk, næring og teknikk	2 615 793,46	3 877 000,00	4 914 000,00	3 653 987,36
- Veginvesteringer	1 146 905,63	1 232 000,00	2 764 000,00	2 091 587,62
- Kjøp av traktor	-	-	-	375 000,00
- Pumpestasjon Kongshovnoet	106 591,15	150 000,00	150 000,00	301 924,88
- Adresseprosjekt	17 778,00	50 000,00	-	167 554,67
- Digitale kart	383 965,00	235 000,00	400 000,00	208 121,00
- Vestgarden hyttegrend	188 490,00	400 000,00	400 000,00	136 211,12
- Gatelys	772 063,68	1 210 000,00	-	373 588,07
- Stedsutvikling	-	100 000,00	100 000,00	-
- Gruehallen masseutskifting	-	-	600 000,00	-
- Bredbånd/fiber	-	500 000,00	500 000,00	-
Kommunale bygg og eiendommer	5 546 970,24	6 349 000,00	3 700 000,00	8 433 199,82
- Boliger ifm bosetting av flyktninger	1 159 047,06	1 880 000,00	0,00	2 256 322,00
- Gjerde institusjon	125 063,00	-	-	-
- Inventar og utstyr institusjon	427 250,00	400 000,00	0,00	491 935,00
- Kommunale bygg	1 492 394,39	2 095 000,00	2 100 000,00	2 056 151,64
- ENØK-tiltak	1 011 353,64	1 012 000,00	1 000 000,00	1 265 859,17
- Branntiltak	565 408,69	566 000,00	300 000,00	204 828,97
- Gressklippere eiendom	-	0,00-	300 000,00	0,00
- Lekeplasser	76 090,63	60 000,00	0,00	56 824,00
- Møbler kommunestyresal	101 098,00	100 000,00	-	-
- Glamox Luxo	117 480,00	118 000,00	-	505 652,66
- Utgifter ved salg av fast eiendom	35 038,00	-	-	30 775,00
- Bibliotek FOS rehabilitering (brann) og brann 2	325 730,83	-	-	939 954,57
- Ombygging Finnskogen oppvekstsenter	-	-	-	624 896,81
- Vakuumpakker kjøkken	111 016,00	118 000,00	-	-
8 nye sykehjemsplasser	844 267,00	-	-	18 962 323,86
Grinder industriområde	1 922 172,00	1 723 000,00	-	-
Bibliotek i rådhuset	2 414 057,02	2 146 000,00	-	9 469 639,03
IKT-investeringer herunder også:	2 261 922,49	2 150 000,00	1 650 000,00	1 722 119,98
Innføring av ressursstyring	328 359,00	-	-	-
Utstyr formannskapssal/kommunestyresal	560 650,00	-	-	862 119,98
Skole-PC GBUS	684 500,00	-	-	860 000,00
Overføringer kirkelig fellesråd	309 000,00	309 000,00	309 000,00	665 000,00
- diverse tiltak	309 000,00	309 000,00	309 000,00	665 000,00
Sum (inv i anleggsmidler i skjema 2A)	15 914 182,21	16 554 000,00	10 573 000,00	42 906 270,05

GRUE KOMMUNE

HOVEDOVERSIKT DRIFT - 2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	13.083.248,00	12.515.000,00	12.515.000,00	12.767.817,00
Andre salgs- og leieinntekter	40.801.010,02	38.255.896,00	37.641.796,00	36.081.233,17
Overføringer med krav til motytelse	43.935.273,90	37.882.972,00	35.122.972,00	51.118.438,24
Rammetilskudd	185.692.582,76	181.624.000,00	180.924.000,00	178.696.187,00
Andre statlige overføringer	25.276.365,00	19.655.000,00	19.309.000,00	13.106.171,00
Andre overføringer	337.781,32	0,00	0,00	342.999,50
Skatt på inntekt og formue	100.470.261,66	98.700.000,00	98.700.000,00	100.637.215,13
Eiendomsskatt	14.630.965,26	15.150.000,00	14.550.000,00	12.776.610,99
Andre direkte og indirekte skatter	67.464,00	65.000,00	65.000,00	67.464,00
Sum driftsinntekter	424.294.951,92	403.847.868,00	398.827.768,00	405.594.136,03
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	205.781.570,33	199.281.694,00	194.409.704,00	201.002.601,23
Sosiale utgifter	50.998.956,20	53.691.153,00	52.132.771,00	50.552.501,91
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	49.899.751,71	43.039.018,00	42.044.018,00	48.482.298,07
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	64.423.419,36	64.747.275,00	63.551.275,00	57.514.792,07
Overføringer	23.472.767,54	24.050.728,00	25.098.000,00	23.015.292,29
Avskrivninger	17.662.112,00	17.300.000,00	17.300.000,00	17.432.878,00
Fordelte utgifter	-3.439.285,10	-2.950.000,00	-2.950.000,00	-3.703.771,56
Sum driftsutgifter	408.799.292,04	399.159.868,00	391.585.768,00	394.296.592,01
Brutto driftsresultat	15.495.659,88	4.688.000,00	7.242.000,00	11.297.544,02
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	834.300,30	887.000,00	887.000,00	882.682,13
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	18.090,84	0,00	0,00	27.259,15
Mottatte avdrag på utlån	0,00	0,00	0,00	8.401,00
Sum eksterne finansinntekter	852.391,14	887.000,00	887.000,00	918.342,28
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	8.972.642,00	10.150.000,00	10.150.000,00	9.939.672,00
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	44.561,26
Avdrag på lån	10.022.653,00	9.950.000,00	9.950.000,00	10.635.914,00
Utlån	0,00	25.000,00	25.000,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	18.995.295,00	20.125.000,00	20.125.000,00	20.620.147,26
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-18.142.903,86	-19.238.000,00	-19.238.000,00	-19.701.804,98
Motpost avskrivninger	17.662.112,00	17.300.000,00	17.300.000,00	17.432.878,00
Netto driftsresultat	15.014.868,02	2.750.000,00	5.304.000,00	9.028.617,04
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	199.665,34	199.665,34	0,00	3.680.228,62
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne fond	1.822.039,84	230.000,00	230.000,00	1.740.000,73
Sum bruk av avsetninger	2.021.705,18	429.665,34	230.000,00	5.420.229,35
Overført til investeringsregnskapet	2.275.486,69	2.600.000,00	1.500.000,00	1.122.000,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	2.500.000,00	9.865.022,40
Avsatt til disposisjonsfond	334.665,34	334.665,34	1.289.000,00	1.635.206,22
Avsatt til bundne fond	9.719.762,37	245.000,00	245.000,00	1.626.952,43
Sum avsetninger	12.329.914,40	3.179.665,34	5.534.000,00	14.249.181,05
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	4.706.658,80	0,00	0,00	199.665,34

GRUE KOMMUNE

HOVEDOVERSIKT INVESTERING 2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	955.301,00	2.300.000,00	1.000.000,00	611.383,00
Overføringer med krav til motytelse	518.108,77	50.000,00	18.268.000,00	733.870,25
Kompensasjon for merverdiavgift	1.794.052,75	1.704.000,00	1.704.000,00	6.576.991,45
Statlige overføringer	11.613.000,00	11.613.000,00	0,00	0,00
Andre overføringer	225.000,00	225.000,00	225.000,00	1.275.000,00
Sum inntekter	15.105.462,52	15.892.000,00	21.197.000,00	9.197.244,70
Utgifter				
Lønnsutgifter	619.503,26	1.264.000,00	300.000,00	1.178.389,82
Sosiale utgifter	194.821,00	86.500,00	100.000,00	338.326,45
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	12.996.805,20	13.548.000,00	12.418.000,00	34.147.174,72
Overføringer	2.103.052,75	1.655.500,00	2.013.000,00	7.241.991,45
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	387,61
Sum utgifter	15.914.182,21	16.554.000,00	14.831.000,00	42.906.270,05
Finansransaksjoner				
Avdrag på lån	2.383.025,00	2.592.000,00	9.284.000,00	1.579.735,00
Utlån	1.065.500,00	2.000.000,00	2.000.000,00	354.500,00
Kjøp av aksjer og andeler	1.479.160,00	1.500.000,00	1.500.000,00	1.570.019,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	567.814,91
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	5.059.500,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	882.703,00	0,00	0,00	1.078.431,50
Sum finansieringstransaksjoner	5.810.388,00	6.092.000,00	17.843.500,00	5.150.500,41
Finansieringsbehov	6.619.107,69	6.754.000,00	11.477.500,00	38.859.525,76
Dekket slik:				
Bruk av lån	1.065.500,00	1.562.000,00	7.385.500,00	34.503.891,95
Salg av aksjer og andeler	20,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	1.901.214,68	1.600.000,00	1.600.000,00	2.665.818,90
Overført fra driftsregnskapet	2.275.486,69	2.600.000,00	1.500.000,00	1.122.000,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	567.814,91
Bruk av bundne investeringsfond	1.376.886,32	992.000,00	992.000,00	0,00
Sum finansiering	6.619.107,69	6.754.000,00	11.477.500,00	38.859.525,76
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

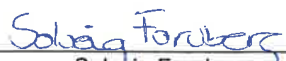
GRUE KOMMUNE

HOVEDOVERSIKT BALANSE - 2017

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	988.384.058,34	957.484.026,42
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	394.127.815,30	397.370.419,66
Utstyr, maskiner og transportmidler	13.203.926,20	12.379.023,46
Utlån	17.249.355,84	18.076.226,30
Aksjer og andeler	17.559.519,00	16.234.558,00
Pensjonsmidler note 2.1 og 2.2	546.243.442,00	513.423.799,00
Omløpsmidler	82.028.819,79	79.150.000,87
Herav:		
Kortsiktige fordringer	28.032.633,44	32.737.018,41
Premieavvik note 2.1 og 2.2	37.109.405,00	38.836.119,00
Aksjer og andeler note 5	216.027,31	210.545,49
Kasse, postgiro, bankinnskudd	16.670.754,04	7.366.317,97
SUM EIENDELER	1.070.412.878,13	1.036.634.027,29
 EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	48.299.151,15	9.479.473,22
Herav:		
Disposisjonsfond note 6	1.402.056,65	1.067.391,31
Bundne driftsfond note 6	13.980.470,23	6.082.747,70
Ubundne investeringsfond note 6	0,00	0,00
Bundne investeringsfond note 6	2.821.418,65	3.315.601,97
Regnskapsmessig mindreforbruk note 8a	4.706.658,80	199.665,34
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	0,00	0,00
Kapitalkonto note 9	26.146.961,00	-427.518,92
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift	-758.414,18	-758.414,18
Langsiktig gjeld	974.326.036,79	971.623.984,79
Herav:		
Pensjonsforpliktelser note 2.1 og 2.2	656.757.229,00	641.091.499,00
Andre lån	317.568.807,79	330.532.485,79
Kortsiktig gjeld	47.787.690,19	55.530.569,28
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	3.268.561,00
Annen kortsiktig gjeld	45.704.118,19	49.874.840,28
Premieavvik note 2.1 og 2.2	2.083.572,00	2.387.168,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1.070.412.878,13	1.036.634.027,29
 MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	3.611.107,99	5.234.607,99
Herav:		
Ubrukte lånemidler	3.611.107,99	5.234.607,99
Motkonto til memoriakontiene	-3.611.107,99	-5.234.607,99

Kirkenær den 14/2-18

Geir Kvisten
rådmann

Solveig Furuberg
fagansvarlig regnskap

NOTE 1

Regnskapsprinsipper med endring av regnskapsprinsipper, regnskapsestimater og korrigeringer av tidligere års feil

Grue kommune fører sitt regnskap etter de kommunale regnskapsprinsipper nedfelt i Kommunelovens § 48 og forskrift om årsregnskap og årsberetning av 2000 § 8.

Anordningsprinsippet gjelder i kommunal sektor og betyr at all tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet, skal fremgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Anordningsprinsippet betyr i praksis at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt framgår som memoriapost.

Driftsregnskapet viser driftsutgifter og driftsinntekter i kommunen og resultat for året. Investeringsregnskapet viser kommunens utgifter i forbindelse med investeringer pr år, utlån med videre, samt hvordan disse er finansiert.

Kommunens driftsregnskap viser årlige avskrivninger som er årlige utgifter som følge av forbruk av driftsmidler. Avskrivningene påvirker kommunens brutto driftsresultat, men blir nullet ut slik at netto driftsresultat er upåvirket av denne utgiften. Netto driftsresultat i kommunen er derimot belastet med årets avdrag som er den utgift som skal påvirke kommunens resultat etter gjeldende regnskapsregler. Årsaken til at avskrivningene blir vist i regnskapet er blant annet at beslutningstakere og regnskapsbrukere skal se denne utgiften presentert i regnskapet og vurdere denne i forhold til kommunens driftsresultat og avdragsutgifter.

Videre er regnskapet ført etter bruttoprinsippet. Det betyr at det ikke er gjort fradrag i inntekter for tilhørende utgifter og heller ikke fradrag i utgifter for tilhørende inntekter. Dette betyr at aktiviteten i kommunen kommer frem med riktig beløp.

Anleggsmidler i balansen er eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Ved vurderingen av dette er det lagt til grunn en anskaffelseskost større eller lik kr. 100.000,- inkl. merverdiavgift og en levetid som er 3 år eller mer. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost og anleggsmidler med begrenset økonomiske levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet. Utlån, aksjer og kommunens pensjonsmidler inngår også i anleggsmidler. Andre eiendeler er omløpsmidler og vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende. Det er gjort fradrag for forventet tap. Både forventede tap og reelle tap regnskapsføres fortløpende gjennom året.

Den langsiktige gjelden er knyttet til investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk jfr. kommunelovens § 50 samt lån til videre utlån. Beregnede fremtidige pensjonsforpliktelser inngår også i langsiktig gjeld. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Det er gjennomført en vurdering i hht KRS nr.9 Nedskrivning av anleggsmidler når det gjelder aksjer og andeler – jfr. Note 5.

Det er ikke gjort endringer i regnskapsprinsipp eller foretatt vesentlige estimatendringer – foruten KRS nr. 9 - men det er gjennomført justering av mva etter gjennomgang av avtaler.

Note 2.1 PENSJON 2017 - KLP

Beregningsforutsetninger § 13-1 E:	2017	2016
Årlig avkastning	4,50 %	4,60 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i pensjonsreguleringen	2,20 %	2,97 %
Forholdstallet fra KMD	1,00 %	1,00 %

Netto pensjonskostnad §§ 13-1 C og 13-3 A:	2016	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening:	kr 18 816 266	kr 18 479 552
+ Rentekostn av påløpt pensjonsforpliktelse:	kr 22 627 349	kr 23 269 274
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene:	kr (20 877 095)	kr (21 879 727)
= Netto pensjonskostnad (ekskl.adm):	kr 20 566 520	kr 19 869 099

Beregnet premieavvik §§ 13-1 D og 13-4 A:	2016	2017
Pensjonspremie inkl. adm.kostnad:	kr 25 347 330	kr 26 091 765
- Administrasjonskostnad:	kr (1 598 204)	kr (1 611 126)
- Årets netto pensjonskostnad:	kr (20 566 520)	kr (19 869 099)
= Årets premieavvik:	kr 3 182 606	kr 4 611 540

Midler, forpliktelser, akkumulert premieavvik	2016	2017
	Pensjonsposter Arb.g.avgift	Pensjonsposter Arb.g.avgift
Estimert brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr (579 308 331)	kr (595 031 957)
Estimert verdi pensjonsmidler pr. 31.12	kr 477 598 809	kr 510 367 048
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	kr(101 709 522)	kr(84 664 909)

Årets estimatavvik § 13-3 C og D:	2016	2017
Estimert pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr (550 763 007)	kr (579 308 331)
Faktisk pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr 555 870 188	kr 573 221 430
Estimatavvik forpliktelser føres pr. 31.12	kr 5 107 181	kr (6 086 901)

Estimerte pensjonsmidler pr. 31.12	kr 454 498 601	kr 477 598 809
Faktiske pensjonsmidler pr. 31.12	kr (450 978 060)	kr (483 944 981)
Estimatavvik midler føres pr. 31.12	kr 3 520 541	kr (6 346 172)

Estimatavvik	Estimat avvik fra tidl. år	Årets avvik	Amortisert 2017	31.12.2017
Estimatavvik pensjonsmidler	kr -	kr (6 346 172)	kr 6 346 172	kr -
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	kr -	kr (6 086 901)	kr 6 086 901	kr -

Premieavvik § 13-1 E

Premieavvik	kr 32 369 322	kr 4 611 540	kr (5 621 525)	kr 31 359 337
Arb.giveravg. premieavvik	kr 4 093 031	kr 488 823	kr (694 775)	kr 3 887 079

	2016	2017
Premiefond pr. 31.12.	0	0 Brukt i 2017 kr. 5 061 095,82

Note 2.2 PENSJON 2017 - SPK

Beregningsforutsetninger § 13-1 E:	2016	2017
Avkastning på pensjonsmidler	4,30 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,20 %	

Netto pensjonskostnad §§ 13-1 C og 13-3 A:	2016	2017
Nåverdi av årets pensjonsopptjening:	2 851 556 kr	2 990 385
+ Rentekostn av påløpt pensjonsforpliktelse:	1 795 993 kr	1 851 660
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene:	kr (1 401 030)	kr (1 379 376)
= Netto pensjonskostnad (ekskl.adm):	kr 3 246 519	kr 3 462 669

Beregnet premieavvik §§ 13-1 D og 13-4 A:	2016	2017
Pensjonspremie inkl. adm.kostnad:	3 784 461 kr	3 406 835
- Administrasjonskostnad:	kr (100 741)	kr (97 359)
- Årets netto pensjonskostnad:	kr (3 246 519)	kr (3 462 669)
= Årets premieavvik:	kr 437 201	kr (153 193)

<i>Midler, forpliktelser, akkumulert premieavv</i>	<i>2016</i>		<i>2017</i>	
	Pensjonsposter	Arb.g.avgift	Pensjonsposter	Arb.g.avgift
Estimert brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr (49 547 385)		kr (51 133 535)	
Estimert verdi pensjonsmidler pr. 31.12	35 824 990		kr 35 876 394	
Netto pensjonsforpliktelse pr 31.12	kr (13 722 395)	kr (1 454 574)	kr(15 257 141)	kr(1 617 257)

Årets estimatavvik § 13-3 C og D:	2016	2017
Estimert pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr (50 278 524)	kr (49 547 385)
Faktisk pensjonsforpliktelse pr. 31.12	kr 44 899 837	kr 46 291 490
Estimatavvik forpliktelser føres pr. 31.12	kr (5 378 687)	kr (3 255 895)

Estimerte pensjonsmidler pr. 31.12	kr 42 465 284	kr 35 824 990
Faktiske pensjonsmidler pr. 31.12	kr (30 740 240)	kr (31 187 542)
Estimatavvik midler føres pr. 31.12	kr 11 725 044	kr 4 637 448

Estimatavvik	Estimat avvik fra tidl. år	Årets avvik	Amortisert 2017	31.12.2017
Estimatavvik pensjonsmidler	kr -	kr 4 637 448	kr (4 637 448)	kr -
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	kr -	kr (3 255 895)	kr 3 255 895	kr -

Premieavvik § 13-1 E

Premieavvik	kr 17 998	kr (153 193)	kr (38 667)	kr (173 862)
Arb.giveravg. premieavvik	kr (31 401)	kr (16 238)	kr 910	kr (46 730)

Note 3.1.

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	424.294.951,92	403.847.868,00	398.827.768,00	405.594.136,03
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	15.105.462,52	15.892.000,00	21.197.000,00	9.197.244,70
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	3.819.125,82	4.049.000,00	9.872.500,00	38.088.053,13
Sum anskaffelse av midler	443.219.540,26	423.788.868,00	429.897.268,00	452.879.433,86
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	391.137.180,04	378.763.140,00	367.696.768,00	376.863.770,01
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	15.914.182,21	16.554.000,00	14.831.000,00	42.905.882,44
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	23.922.980,00	26.217.000,00	32.909.000,00	24.124.788,87
Sum anvendelse av midler	430.974.342,25	421.534.140,00	415.436.768,00	443.894.441,32
Anskaffelse - anvendelse av midler	12.245.198,01	2.254.728,00	14.460.500,00	8.984.992,54
Endring i ubrukte lånemidler	-1.623.500,00	0,00	0,00	-8.716.891,95
Endring i arbeidskapital	10.621.698,01	2.254.728,00	14.460.500,00	268.100,59
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	15.643.789,51	579.665,34	9.093.500,00	14.973.092,80
Bruk av avsetninger	3.398.591,50	1.421.665,34	1.222.000,00	5.988.044,26
Til avsetning senere år	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto avsetninger	12.245.198,01	-842.000,00	7.871.500,00	8.985.048,54
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	23.376.883,79	22.850.000,00	21.750.000,00	22.258.649,56
Interne utgifter mv	23.376.883,79	22.850.000,00	21.750.000,00	22.258.649,56
Netto interne overføringer	0,00	0,00	0,00	0,00

Note 3.2.

Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2017	Regnskap 2016
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	9.304.436,07	292.917,70
Endring ihendehaverobl og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	-4.704.384,97	2.251.095,73
Endring premieavvik	-1.726.714,00	-2.251.646,00
Endring aksjer og andeler	5.481,82	-1.772.769,28
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	2.878.818,92	-1.480.401,85
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	7.742.879,09	1.748.558,44
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	10.621.698,01	268.156,59

**NOTE 4 FORDRINGER OG GJELD KOMMUNALE FORETAK
BEDRIFTER OG SAMARBEID**

Kommunal virksomhet - navn:	Fordringer	Gjeld
Kongsvinger Kommune Legevaktsordningen		816 235,00
Kongsvinger Kommune, interkom. ø hjelp		791 596,00
Kongsvinger kommune krisesenter		353 239,00
Glåmdal Brannvesen GB IKS	8 048,00	0,00
GIVAS IKS	534 069,00	347 348,00
Grue kirkelige fellesråd	41 034,00	
Hedmark IKT		153 575,39
Solør renovasjon IKS	0,00	143 055,92
Solør barneverntjeneste	1 205 215,00	0,00
Sum	1 788 366,00	2 605 049,31

NOTE 5 AKSJER OG ANDELER	31.12.2016	Eierandel i selskapet i %	Markedsverdi/ ligningsverdi	31.12.2017
Aksjer og andeler - totalt:	16 234 558			17 559 519
herav til:				
EGENKAPITALINNSKUDD KLP	13 578 504		Ukjent	15 057 664
KJØP ANDEL GIV IKS	60 000	7,5	Ukjent	60 000
AKSJER GRUE SERVICE AS	355 000	100,00	Ukjent	355 000
AKSJER GRUE VOLTIGEHALL AS	51 000	51,00		1
EIDSIVA ENERGI AS (pr. 12.1.07 89.491 aksjer)	458 058	0,026	2 300 000	458 058
TRETORGET AS	22 600	0,64	Ukjent	-
KONGSVINGER KUNNSKAPSPARK AS	2 700	0,03	Ukjent	2 700
FINE FOREST FOOD AS	10 000	1,09	Ukjent	10 000
NORDENFJELDSKE (SKOGEN)	1 000			-
AKSJER NORSKE SKOGINDUSTRIER	80 400	0,00000421	200	800
GLOMMEN SKOG SA	210 296	0,43	Ukjent	210 296
AKSJER GRUE NÆRINGSELSESKAP AS	1 250 000	36,44	Ukjent	1 250 000
NORDAVIND DC SITES	150 000	11,1	Ukjent	150 000
DESTINASJON SØR-HEDMARK AS - 10 AKS	5 000	5,95	Ukjent	5 000

Se hovedoversikt balanse og detaljer.

NOTE 6 AVSETNING OG BRUK AV FOND

	Fond 01.01.	Avsetninger til fond	Bruk av fond	Fond 31.12.
Disposisjonsfond	kr 1 067 391	kr 334 665	kr -	1 402 056
Bundne driftsfond	kr 6 082 749	kr 9 719 762	kr 1 822 040	13 980 472
Ubundne investeringsfond	kr -	kr -	kr -	0
Bundne investeringsfond	kr 3 315 602	kr 882 703	kr 1 376 886	2 821 419
Samlede avsetninger/bruk	kr 10 465 742	kr 10 937 130	kr 3 198 926	kr 18 203 946

Bundne driftsfond fordelt etter budsjettområder	Fond 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Fond 31.12.
Regnskapsskjema 1A	kr 597 202	kr 67 464	kr -	kr 664 666
Regnskapsskjema 1B	kr 5 485 546	kr 9 652 298	kr 1 822 040	kr 13 315 805
Rådmann/politisk styring	kr 264 145	kr 7 660 000	kr 275 824	kr 7 648 321
Kommunalsjef oppvekst	kr 811 375	kr 183 398	kr 180 705	kr 814 067
Kommunalsjef velferd	kr 112 385	kr 88 000	kr 7 598	kr 192 786
Stab	kr 410 322	kr 716	kr 116 110	kr 294 928
Grue barne- og ungdomsskole	kr 453 548	kr 29 833	kr 19 278	kr 464 104
Gromungen barnehage	kr 78 275	kr -	kr -	kr 78 275
Solungen barnehage	kr 15 793	kr -	kr -	kr 15 793
Kulturskole	kr -	kr 26 210	kr 61 569	kr (35 359)
Sevicetorg, kultur og IKT	kr 189 215	kr 43 778	kr 28 755	kr 204 239
Tilrettelagte tjenester voksne	kr 176 706	kr 38 990	kr 118 232	kr 97 464
Barn og unge	kr 55 711	kr 944	kr 92 053	kr (35 398)
Institusjon	kr 380 542	kr 47 412	kr -	kr 427 954
Tildelingskontor	kr 168 113	kr 219 250	kr 325 224	kr 62 139
Hjemmetjenester	kr 1 261 442	kr 57 793	kr 238 468	kr 1 080 768
Omsorgsboliger	kr 78 372	kr 8 363	kr 32 260	kr 54 474
Eiendom	kr -	kr 23 500		kr 23 500
Landbruk, næring og teknikk	kr 1 029 604	kr 1 224 111	kr 325 964	kr 1 927 750

Ubundne fond		Avsetninger	Bruk av fond
Disposisjonsfond	Budsjett	kr 334 665	kr -
	Regnskap	kr 334 665	kr -
Ubundne investeringsfond	Budsjett	kr -	kr -
	Regnskap	kr -	kr -

NOTE 7 GRUE KOMMUNES GARANTIANSVAR PR. 31.12.2017						
Garanti gitt til (låntaker)	Långiver	Garanti gitt år/varighet	Opprinnelig lån	Nedbet. tid	Restlån	Garanti-ansvar
Givas IKS	Kommunalbanken	2014	22 892 956	20 år	19 459 030	3 697 216
Givas IKS	Kommunalbanken	2015	36 200 000	20 år	31 675 000	6 018 250
Givas IKS	Kommunalbanken	2015	291 602 522	30 år	263 286 190	50 024 376
Givas IKS	Kommunalbanken	2016	33 875 830	30 år	32 727 490	6 218 223
Givas IKS	Kommunalbanken	2017	35 950 000	30 år	31 455 420	5 976 530
GBI IKS	Kommunalbanken	2006-2011	8 227 705	2028	3 931 010	864 822
Solør renovasjon IKS	Kommunalbanken	1996/1998/2013	17 674 000	20 / 7 år	13 397 510	4 153 228
Vestlandske boligstiftelse	Husbanken	2000	9 130 000	25 år	5 119 037	1 023 807
SUM GARANTIANSVAR						77 976 452

NOTE 8a MER-/MINDREFORBRUK OG ANDRE EGENKAPITALPOSTER

Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk drift	Pr 01.01.2017
Regnskapsmessig merforbruk drift 2013	kr -8 503 437
Regnskapsmessig merforbruk drift 2014	kr -5 565 585
Sum regnskapsmessig merforbruk pr. 31.12.2014	kr -14 069 022
Dekning av tidl års regnskapsmessige merforbruk 2015	kr 4 204 000
Dekning av tidl års regnskapsmessige merforbruk 2016 - regnskapssak 2015	kr 2 045 022
Netto udekket pr. 31.12.2015	kr -7 820 000
Dekning av tidl års regnskapsmessige merforbruk iht budsjett 2016	kr 7 820 000
Saldo pr. 31.12.2016	kr -
Overføring til investering 2016	kr 1 122 000
Mindreforbruk pr. 31.12.2016	kr 199 665
Saldo mindreforbruk pr. 31.12.2016	kr 199 665
Avsetning til disposisjonsfond	kr 135 000
Overføring til investering 2017	kr 2 275 486,69
Mindreforbruk pr. 31.12.2017	kr 4 706 658,80

Udisponert/udekket investering	pr 01.01.2017	endring 2017	pr 31.12.2017
Udekket investering	kr -	kr -	kr -

Egenkapital endret periodiseringsprinsipp	pr 01.01.2017	endring 2017	pr 31.12.2017
Feriepenger endret periodisering	kr -6 914 694	kr -	kr -6 914 694
Mva-kompensasjon endret periodisering	kr 175 511	kr -	kr 175 511
Renter endret periodisering	kr -889 231	kr -	kr -889 231
Tilskudd ress.krevende brukere endret periodisering	kr 6 870 000	kr -	kr 6 870 000
Sum EK-poster endret regnskapsprinsipp (negativ)	kr -758 414	kr -	kr -758 414

NOTE 8b REGNSKAPSMESSIGE STRYKNINGER/KORRIGERINGER

Driftsregnskapet:	Budsjett	Regnskap	Strykning
Overføring til investering skjema 1A	kr 2 600 000	kr 2 275 487	kr -
Avsatt til disposisjonsfond skjema 1A	kr 334 665	kr 334 665	kr 0

Investeringsregnskapet:	Budsjett	Regnskap	Korrigerer
Avsetning til bundet investeringsfond	kr -	kr 882 703	kr -

NOTE 9 KAPITALKONTO			
DEBET		KREDIT	
01.01.2017 BALANSE	427 519	01.01.2017 BALANSE	-
(UNDERSKUDD I KAPITAL)		(KAPITAL)	
DEBETPOSTER I ÅRET:		KREDITPOSTER I ÅRET:	
AV-/NEDSKRIVING AV FAST EIENDOM:	14 678 633	AKTIVERING AV FAST EIENDOM	11 883 071
AV-/NEDSKRIVING AV MASKINER OG UTSTYR	3 006 059	AKTIVERING MASKINER OG UTSTYR	3 361 342
SALG AV FAST EIENDOM	3	OPPSKRIVING AV FAST EIENDOM	3
SALG AV AKSJER	20		
SALG AV MASKINER OG BILER	-	KJØP AV AKSJER OG ANDELER	1 479 160
NEDSKRIVING AV AKSJER	131 599	UTLÅN	1 065 500
AVDRAG PÅ UTLÅN	1 901 215		-
	-	OPPSKRIVING AKSJER/ANDELER	-
AVSKRIVNING PÅ UTLÅN	-	OPPSKRIVING UTLÅN	8 844
BRUK AV MIDLER EKSTERNE LÅN	1 065 500	AVDRAG EKSTERNE LÅN	12 405 678
KORR SALDO LÅN 2009	-	UTG.FØRTE IKKE BETALTE AVI	-
	-		
ENDR. NTO.PENSJONSFORPLIKTELSE KLP	15 665 730	PENSJONSFORPLIKTELSE	32 819 643
31.12.2017 BALANSE	-	31.12.2017 BALANSE	
	26 146 961	(UNDERSKUDD I KAPITAL)	-
SUM DEBET	63 023 242	SUM KREDIT	63 023 242

Se hovedoversikt balanse og detaljer.

NOTE 10**YTELSER TIL LEDENDE PERSONER:****2017**

Ordfører	Wenche Huser Sund	788 848
Varaordfører	Åse Bjerke Lilleåsen	291 430
Rådmann	Geir Kvisten fra 19.6.2017	487 039
Rådmann	Turid Bjerkestrand til 19.6.2017	475 431

GODTGJØRELSE TIL HEDMARK REVISJON IKS:

Inkludert forvaltningsrevisjon

2016**850 550****2017****916 675**

Inkludert kr. 50.000 i EK-innskudd - jfr egen sak.

GODTGJØRELSE TIL GLÅMDAL SEKRETARIAT IKS:

(sekretærfunksjon for kontrollutvalget)

2016**217 258****2017****228 771****NOTE 11 LANGSIKTIG GJELD OG BETALT AVDRAG****Lån til investeringer og formidlingslån**

Type gjeld	Lån pr 01.01.2017	Andel	Lån pr 31.12.2017	Andel
Sum lån m/fast rente	kr 97 927 742	32	kr 81 743 630	28
Sum lån med flytende rente	kr 208 090 084	68	kr 213 693 543	72
Sum	kr 306 017 826	100	kr 295 437 173	100
Långivere	Lån pr 01.01.2017	Andel	Lån pr 31.12.2017	Andel
KLP Kommunekreditt 1)	kr 110 220 582	36	kr 105 049 344	35,6
Kommunalbanken	kr 179 105 740	59	kr 176 362 930	59,7
Husbanken	kr 15 071 504	5	kr 12 944 899	4,4
DnB	kr 1 620 000	1	kr 1 080 000	0,4
Sum lån investeringer	kr 306 017 825	100	kr 295 437 172	100
Formidlingslån Husbanken	kr 24 514 660	100	kr 22 131 635	100
Totalt lån	kr 330 532 485		kr 317 568 807	

Vektet effektiv rente for lånene er 2,87 % pr 31.12.17, herav flytende rente 1,17 % og fast rente 1,7 %

For lån som gjelder investeringer kan ikke gjenstående løpetid overstige vektet levetid for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte (kommuneloven § 50 nr. 7a). Dette gir avdragstid på maksimalt 31,46 år, beregnet som summen av vektet levetid pr anleggsmiddel, med avdrag kr 9,95 mill i 2017. Faktisk betalte avdrag er kr 10,022 mill.

Det er ikke tatt opp lån i 2017.

Lån som vedr selvfinansierende områder (plan, bygg og oppmåling) utgjør ca kr 243.000 - jfr. Note selvkost.

Lån med avdragskompensasjon (omsorgsboliger) utgjør kr 17,6 mill. Kompensasjon kr 1,054 mill.

Lån med rentekompensasjon utgjør kr 37,8 mill. Kompensasjon ca kr 409 000,-.

Formidlingslån Husbanken	Lån pr 01.01.2017	Lån pr 31.12.2017
Innlån	kr 24 514 660	kr 22 125 134
Utlån	kr 17 526 381	kr 16 699 076
	Nye lån 2016	Avdrag 2017
Innlån / betalte avdrag	kr 2 658 167	kr 1 396 696
Utlån / mottatte avdrag	kr 354 500	kr 2 966 715
Bruk av overskytende mottatte avdrag til bundet fond i år		kr 384 057
Innfridde lån i 2017		kr 882 703
Likviditetslån	Lån pr 01.01.2017	Lån pr 31.12.2017
Låneramme	kr 40 000 000	kr -3 268 561
		kr 0

1) Ved avstemming av lån nr 9021 balansnr. 24820120 er en termin postert på 2017 som i banken er postert i 2018 pga bankdager.

NOTE 12a INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Interkommunale selskaper (IKS)	Grues andel pr 31.12.17
Glåmdal interkommunale vann- og avløpsselskap IKS (GIVAS)	19 %
Glåmdal brannvesen IKS (GBI)	22 %
Hedmark revisjon IKS	2,5 %
Glåmdal sekretariat IKS	14 %
Solør renovasjon IKS (SOR)	31 %
Glåmdal interkommunale Voksenopplæring IKS (GIV)	8,43 %

Samarbeid etter kommuneloven §§27-28-1c og b	Hjemmel for samarbeidet pr 31.12.17
IKA Opplandene	§27
Glåmdal regionråd	§27
Glåmdal krisesenter	§28-1c
Øyeblikkelig hjelpsenger	§28-1b
Glåmdal legevakt	§28-1b
Åsnes PPT	§28-1b
Solør barneverntjeneste	§28-1b
GIS-samarbeidet i Sør-Hedmark	
Regionalt innkjøpssamarbeid	§27
Hedmark IKT	§27
Samfunnsmedisin i Solør	§28-1b
Solørfondet	§27

NOTE 12b INTERKOMMUNALT SAMARBEID MED HOVEDKONTOR I GRUE

Samfunnsmedisin i Solør				
Grunnlag for fordeling av utgifter:				Regnskap 2017
Samlede utgifter i samarbeidet				kr 1 019 871
Netto til fordeling Våler, Åsnes og Grue				kr 1 019 871
Fordeling av netto utgifter:	Fordeling av utgifter	Innbetalt fra samarbeidskomm		Overført til 2018
Åsnes kommune (46%)	kr 469 141	kr 469 141	kr	-
Våler kommune (23%)	kr 234 570	kr 234 570	kr	-
Grue kommune (31%)	kr 316 160	kr 316 160	kr	-
Sum fordeling	kr 1 019 871	kr 1 019 871	kr	-

Note 13 - Selvkosttjenester

PLANSAKSBEHANDLING		301
Brukerinnbetalinger/salgsinntekt		0
Direkte utgifter		243 191
Indirekte utgifter		7 195
Netto kapitalkostnader		-
Underdekning		250 386
Selvkostandel i %		-
Fond pr 01.01.		-
Avsetning/bruk bundet selvkostfond		-
Rente fondsbeholdning avsatt til fond		-
Fond pr 31.12.		-

BYGGESAKSBEHANDLING		302
Brukerinnbetalinger/Salgsinntekt		-1 057 966
Direkte utgifter		725 382
Indirekte utgifter		56 121
Netto kapitalkostnader		-
Overdekning		-276 463
Selvkostandel i %		135,38
Fond pr 01.01.		426 989
Avsetning bundet selvkostfond		276 463
Rente fondsbeholdning avsatt til fond		10 004
Fond pr 31.12.		713 457

KART- OG OPPMÅLING		303
Brukerinnbetalinger/Salgsinntekt		-397 350
Direkte utgifter		743 522
Indirekte utgifter		67 633
Netto kapitalkostnader		75 524
Underdekning		489 328
Selvkostandel i %		44,81
Fond pr 01.01.		116
Bruk av bundet fond		116
Rente fondsbeholdning avsatt til fond		
Fond pr 31.12.		0

RENOVASJON		355
Brukerinnbetalinger/Salgsinntekt		-5 950 797
Direkte utgifter		6 027 294
Indirekte utgifter		15 829
Netto kapitalkostnader		-
Underdekning		92 326
Selvkostandel i %		98,47
Fond pr 01.01.		0
Bruk bundet selvkostfond		0
Rente fondsbeholdning avsatt til fond		0
Fond pr 31.12.		0

NOTE 14 ANLEGGSMIDLER - GRUE KOMMUNE

Anleggsmiddelgruppe	Avskrivn. plan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år:	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
Gruppe 2	10 år:	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
Gruppe 3	20 år	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, teknisk anlegg (VAR) renseanlegg, punpestasjoner, forbrenningsanlegg, parkeringsplasser, idrettsanlegg
Gruppe 4	40 år:	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
Gruppe 5	50 år:	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende

Avgang anlegg er kun en korrigering fra en gruppe til en annen.

Tekst	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	SUM
Anskaffelseskost pr. 1.1.16	9095124	17808602	10384703	429838566	9095124	685775178
Akkumulerte avskrivninger pr. 1.1.16	-4473268	-9848516	-5307809	142120826	--4473268	-286523194
Tilgang i regnskapsåret	2645887	982156	106591	4806813	2645887	13196485
Avgang i regnskapsåret*				-202918		-202918
Avskrivninger i regnskapsåret	-1463358	-1542701	-519234	-10671944	-1463358	-17662112
Nedskrivninger				-62733		-62733
Reverserte nedskrivninger						
Bokført verdi	5804385	7399541	4664251	281586957	5804385	394520705

Tomter kr 4 280 191,50 og 8 530 844,95 er ikke med her.

NOTE 15 OVERSIKT OVER INVESTERINGER

Bibliotek i rådhuset	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re- 2017 budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	7 170 000	-225 000	2 146 000	1 921 000	9 091 000
Utgift i regnskap	8 498 981	0		2 189 057	10 688 038
Rest av budsjett 2017	-1 328 981	-225 000	2 146 000	-268 057	-1 597 038

Prosjektet ferdigstilt vinter/vår 2017.

Stedsutvikling Svullrya	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re- 2017 budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	0	100 000	0	100 000	100 000
Utgift i regnskap	0			0	0
Rest av budsjett 2017	0			100 000	100 000

Vestgarden hyttegrend	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re- 2017 budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	1 250 000	350 000	0	350 000	1 600 000
Utgift i regnskap	414 920			-10 815	404 105
Rest av budsjett 2017	835 080			360 815	1 195 895

Rehabilitering C-blokka	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re- 2017 budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	0		300 000	300 000	300 000
Utgift i regnskap	0			178 782	178 782
Rest av budsjett 2017	0			121 218	121 218

Møbler kommunestyresal	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re-	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	0	0	100 000	100 000	100 000
Utgift i regnskap	0			101 098	101 098
Rest av budsjett 2017	0			-1 098	-1 098

Møbler kommunestyresal	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re-	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	0	0	580 000	580 000	580 000
Utgift i regnskap	0			292 339	292 339
Rest av budsjett 2017	0			287 661	287 661

Digitale kart	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re-	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	400 000	400 000	165 000	235 000	635 000
Utgift i regnskap	208 121			383 965	592 086
Rest av budsjett 2017	191 879			-148 965	42 914

Pumpestasjoner	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re-	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	294 000	150 000	0	150 000	444 000
Utgift i regnskap	5 996			106 591	408 516
Rest av budsjett 2017	288 004			43 409	35 484

Glamox Luxo	Tidligere år	2017 budsjettering	Justeringer/re-	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	1 197 000	0	118 000	118 000	1 315 000
Utgift i regnskap	786 922	0		117 480	904 402
Rest av budsjett 2017		0		520	410 598

Sykehjemsplasser	Tidligere år	2017	Justeringer/re-budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	16 700 000	-12 600 500	-1 545 500	-11 055 000	16 700 000
Utgift i regnskap	22 267 103			-10 210 733	12 056 370
Rest av budsjett 2017	-5 567 103			-844 267	4 643 630

Inventar og utstyr institusjon	Tidligere år	2017	Justeringer/re-budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	400 000	400 000		400 000	800 000
Utgift i regnskap	491 935			427 250	919 185
Rest av budsjett 2017	-91 935			-27 250	-119 185

Lekeapparater, oppgradering	Tidligere år	2017	Justeringer/re-budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	270 000	100 000	-40 000	60 000	330 000
Utgift i regnskap	56 824			76 091	132 915
Rest av budsjett 2017	213 176			-16 091	197 085

5

Adresseprosjekt	Tidligere år	2017	Justeringer/re-budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	113 000		50 000	50 000	163 000
Utgift i regnskap	186 494			17 778	204 272
Rest av budsjett 2017	-73 494			32 222	-41 272

Gjerde mm 1. etg nord sykehjm	Tidligere år	2017	Justeringer/re-budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme		0	0	0	0
Utgift i regnskap				125 063	125 063
Rest av budsjett 2017					-125 063

Rammebevilgninger	Opprinnelig budsjett 2017	Rebudsjettert fra 2016 budsjettering	Justeringer/re- budsjettering	Sum budsjett- ramme 2017	Utgift i regn- skap 2017	Avvik
IKT-investeringer	1 650 000	500 000		2 150 000	2 261 922	-111 922
Bredbånd/Fiber	500 000			500 000	0	500 000
Vakuumpakker kjøkken	0	0	118 000	118 000	111 016	6 984
Branntiltak	300 000	0	266 000	566 000	565 409	591
ENØK-tiltak	1 000 000	0	12 000	1 012 000	1 011 354	646
Kommunale bygg	2 400 000		-305 000	2 095 000	1 438 676	656 324
Opprustning veg inkl gatelys	2 764 000	0	-322 000	2 442 000	1 918 969	523 031
Boliger ifm bosetting av flyktninger	2 743 000		-1 421 000	1 322 000	601 047	720 953
Gruehallen masseutskifting/asfaltering	600 000	0	-600 000	-	0	0
Aggregat	265 000		-265 000	-	0	0

NOTE 16 MARKEDSBASERTE FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Aksjer og andeler:	31.12.2016	Uttak	Avkastning	%-vis avkastning	31.12.2017
Gruehallen	210 545,49		5 481,82	2,60	216 027,31

NOTE 17 ANDRE VESENTLIGE FORPLIKTELSER

Avtale mellom Grue kommune og Din Assistanse (915607942). Gjelder enhet for tilrettelagte tjenester og kjøp av brukerstyrt personlig assistanse. Budsjett pr. år kr 2 098 000,- eks. mva. Betales ut i månedlige beløp. Prisjustering foregår årlig. Avtaleinngåelse 30.07.2015 og til den sies opp (3 mndr oppsigelsestid).

Avtale mellom Grue kommune og Røysumtunet (974987562). Gjelder enhet for tilrettelagte tjenester og kjøp av helse- og omsorgstjenester. Avtalt pris pr. 2015 kr. 2 900,- pr. døgn. Generell prisjustering skjer ved årsskifte. Avtaleinngåelse 18.02.2015 og til den sies opp (3 mndr oppsigelsestid).

Postboks 84, 2341 Løten
 Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
 Org.nr.: 974 644 576 MVA
 Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Grue kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2017

Uttalelse om revisjon av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Grue kommunes årsregnskap som viser kr 299 824 063,39 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på **kr 4 706 658,80**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Grue kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kongsvinger, 12. april 2018

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Terje Harstad
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

Årsberetning 2017

Ferdigstilt: Levert revisjonen 28.03.2018

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Innholdsfortegnelse

Rådmannens innledning	4
Del 1: Politisk og administrativ styring og organisering	6
1.1 Politisk organisering:	6
1.2 Status politiske saker	7
1.3 Administrativ styring og organisering – overordnet nivå	8
1.4 Organisasjonskart – pr. strategisk område	8
Del 2: Strategisk styring og måloppnåelse	9
2.1 Kommunens planarbeid – kommuneplanen	9
2.2 Visjon og hovedmål	9
2.3 Overordnet styringskort	10
2.4.1 Samfunn – stabilisere folketallet	11
2.4.2 Tjenester – moderne og brukertilpassede tjenester	11
2.4.3 Medarbeidere – godt arbeidsmiljø med myndiggjorte medarbeidere	12
2.4.3.1 Sykefravær	12
2.4.4 Økonomi – sunn kommuneøkonomi	12
2.5 Kostra	13
2.5.1 Strategisk område oppvekst og kultur	13
2.5.2 Strategisk område samfunn og næring	16
2.5.3 Strategisk område helse og velferd	17
2.6 Internkontroll og tilsyn	20
2.7 Klima og miljø	23
Fast dekke ble lagt på Veslekila og Sandstadvegen for å motvirke støy og støyplager	23
Del 3: Medarbeidere og organisasjon	24
3.1 Likestilling	24
3.2 Sykefravær	27
3.3 Felles verdier	30
3.4 Etisk standard i virksomheten	31
3.5 Medarbeiderundersøkelsen	32
Del 4: Økonomi og finans	33
4.1 Hovedtrekk i økonomisk utvikling og status 2017	33

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

4.2	Årets resultat i driftsregnskapet.....	34
4.3	Driftsregnskapet	38
4.3.1	Driftsinntekter	38
4.3.2	Driftsutgifter	39
4.3.3	Forholdet driftsinntekter og driftsutgifter	41
4.3.4	Frie inntekter - skatt og rammetilskudd	41
4.3.5	Pensjon og premieavvik	42
4.4	Investeringsregnskapet	44
4.5	Balanseregnskapet	45
4.5.1	Likviditet og arbeidskapital.....	45
4.5.2	Gjeld.....	46
4.6	Finansforvaltning.....	47
4.6.1	Formål med forvaltningen	47
4.6.2	Forvaltning av kortsiktig likviditet	48
4.6.3	Forvaltning av lånegjeld	48
	Vedlegg: Oversikt politiske saker og status – 2017.	50

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Rådmannens innledning

2017 har vært et år hvor Grue kommune har hatt en positiv utvikling på flere områder. Fylkesmannen i Hedmark meldte i juni Grue kommune ut av ROBEK, etter fremleggelsen av regnskapet for 2016 som viste et overskudd etter at tidligere års merforbruk ble dekket inn.

For 2017 viser også regnskapet positive tall. Netto driftsresultat endte på ca. 15 millioner kroner, noe som gir en resultatgrad på 3,8 %. Det regnskapsmessige mindreforbruket etter avsetninger til bundne fond med mer, ble 4,7 millioner kroner.

Rådmannen vil rose lederne og de ansattes innsats i året som har gått og takke for samarbeidet. Samarbeidet med de tillitsvalgte er også viktig i en stor organisasjon, og en takk rettes også til disse.

Det jobbes godt med næringsutvikling i Grue, og et veldig viktig satsingsområde har vært utbygging av fiber i kommunen. I 2017 mottok Grue i overkant av 8 millioner kroner fra NKOM, som øremerkes til utbygging av fibernett. Dette arbeidet vil fortsette i 2018. Godt bredbånd til alle er en forutsetning for nyetablering av næringsliv, og for å gjøre Grue attraktivt for nye innbyggere.

Videre har det vært jobbet lenge mot ulike aktører for å få på plass et datasenter i Grue – dette arbeidet vil ventelig slutføres med en etablering av et datasenter i løpet av 2018.

Utfordringene i Grue kommune

Den største utfordringen Grue kommune står ovenfor er fortsatt å tilpasse aktivitetsnivået til inntektene, og særlig endringene i inntektsnivået på grunn av en nedgang i innbyggertallet.

Videre har man over flere år hatt en krevende situasjon likviditetsmessig, med negativ arbeidskapital, og er dermed avhengig av å benytte trekkrettigheter i banken. Lite, eller ingenting på kommunens disposisjonsfond, er en hovedforklaring på dette. Pr. årskiftet var disposisjonsfondet på 1,4 millioner kroner, og med avsetning av fjorårets mindreforbruk, vil fondet kunne utgjøre ca. 6 mill. kroner. Dette er positivt, men er på langt nær nok for å kunne ha en sunn kommuneøkonomi.

Etter rådmannens syn bør oppbygging av en buffer gjennom et større disposisjonsfond være en prioritert oppgave de neste årene. Gjennom oppbygging av fond, vil likviditeten bli bedre, arbeidskapitalen bevege seg over i positivt terreng, og behovet for likviditetslån vil avta. Sist, men ikke minst vil kommunen være i stand til å håndtere uforutsette hendelser på en bedre måte.

Styring og samarbeid

Rådmannen har regelmessig hatt ledersamtaler med fokus på økonomisk resultat, måloppnåelse/oppfølgning av vedtak, tiltakskort, samt sykefravær og arbeidsmiljø. Det gjennomføres møter i toppledergruppen hver uke, og en gang i måneden er det ledermøte med samtlige enhetsledere i kommunen.

Rådmannen har en gang pr. måned samarbeidsmøte med de tillitsvalgte og hovedverneombudet. Fokus på disse møtene er gjensidig informasjon og drøfting av aktuelle saker. Dette kommer i tillegg til formelle drøftingsmøter, møter i administrasjonsutvalget og arbeidsmiljøutvalget.

Kirkenær 28.3.2017

Geir Kvisten
Rådmann

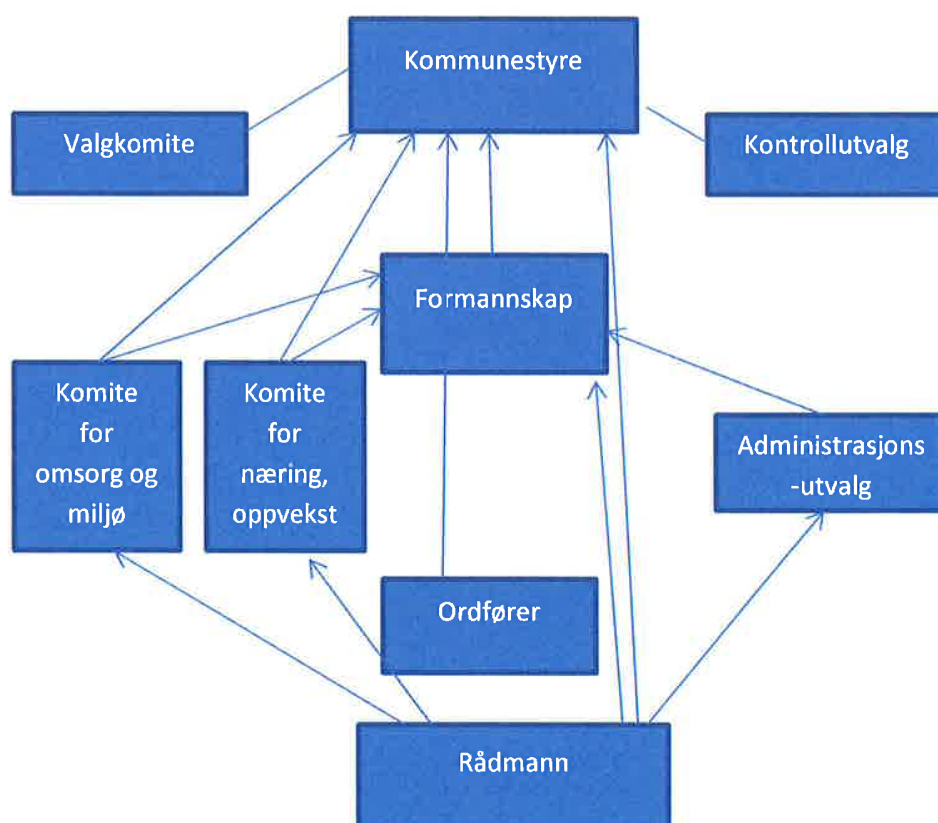
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Del 1: Politisk og administrativ styring og organisering

1.1 Politisk organisering:

Kommunestyret i perioden 2015-2019 etter valget 14.10. består av følgende medlemmer:	Formannskapet i perioden 2015-2019 består av følgende medlemmer:
Wenche Huser Sund (H) – ordfører Anita Madshus (H) Per Guttorm Haarstad (V) Ivar Lingaas (H) Ola Rostad (V) Gunn Elin Krav Bakke (KrF) Erik Ødegård (utmeldt fra H 08.12.16) Solveig Petra Hansen (KrF) Åse Bjerke Lilleåsen (SP) – varaordf. Berit Hanestad (SP) Magnhild Viken Moe (SP)	Wenche Huser Sund Åse Bjerke Lilleåsen Per Guttorm Haarstad Ivar Lingaas Aasmund Aaseth Kaja Sillerud Haugen Roman Drazkowski
	Komite for næring, oppvekst og kultur i perioden 2015-2019 består av følgende medlemmer:

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Herdis Bragelien (A)	Anita Madshus - leder
Aasmund Aaseth (A)	Helle Oltedal - nestleder
Kaja Sillerud Haugen (A)	Ola Rostad
Roman Drazkowski (A)	Berit Hanestad
Helle Oltedal (A)	Herdis Bragelien
Tore Skarpnord (A)	
Odd Jonny Holen (A)	
Mie Nielsen (A)	
Komite for omsorg og miljø i perioden 2015-2019 består av følgende medlemmer:	Kontrollutvalget i perioden 2015-2019 består av følgende medlemmer:
Magnhild Viken Moe – leder	Ragnar Nyman - leder
Tore Skarpnord – nestleder	Stein Bruno Langeland - nestleder
Gunn Elin Krav Bakke	Inger Marie Hvithammer
Solveig Petra Hansen	Erik Ødegård
Mie Nielsen	Marit Figved
	Valg av kontrollutvalg i Grue kommune, kommunestyresak 092/17 – 11.12.2017

Møtefrekvens og behandlede saker:

Kommunestyret har hatt 8 møter og behandlet i alt 102 saker.

Formannskapet har hatt 13 møter og behandlet i alt 95 saker.

Komite for næring, oppvekst og kultur har hatt 4 møter og behandlet i alt 8 saker.

Komite for omsorg og miljø har hatt 5 møter og behandlet i alt 15 saker.

Oppsummert har antall politiske saker behandlet i 2017 vært (2016 i parentes):

Kommunestyret:	102	(119)
Formannskapet:	95	(93)
Komite for næring og oppvekst:	8	(17)
Komite for omsorg og miljø:	15	(19)

1.2 Status politiske saker

Vedlagt årsberetningen følger en tabell med samtlige saker som er behandlet i kommunestyret i 2017. Samtlige saker er fulgt opp eller det arbeides med iverksetting og oppfølging.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

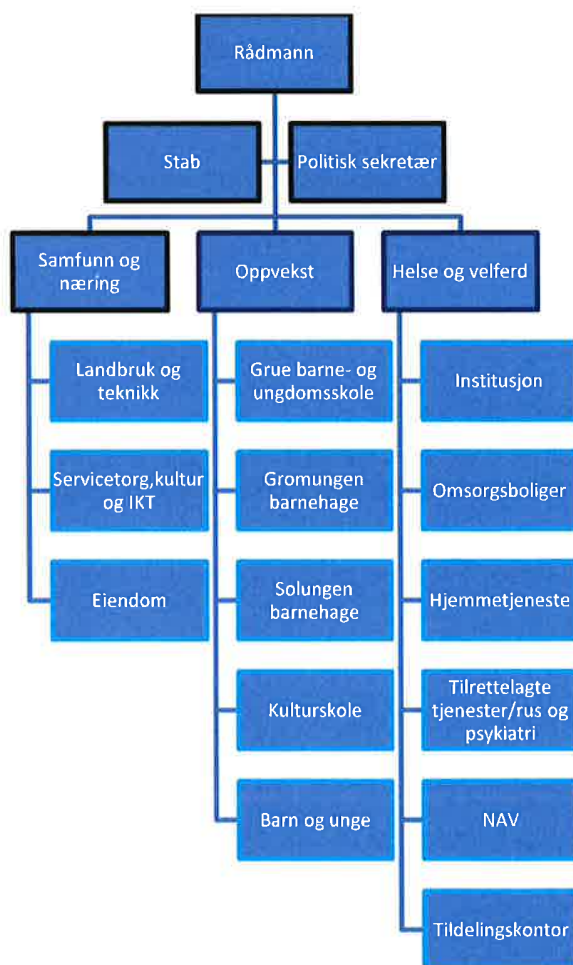
1.3. Administrativ styring og organisering – overordnet nivå

16. desember 2013 ble ny overordnet administrativ struktur vedtatt i kommunestyret med virkning fra 1.1.2014. Slik ser den administrative organiseringen ut:

Det er to kommunalsjefer; en for oppvekst og kultur og en for helse og velferd. Samfunn og næring koordineres av rådmann.

1.4 Organisasjonskart – pr. strategisk område

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Del 2: Strategisk styring og måloppnåelse

2.1 Kommunens planarbeid – kommuneplanen

2.2 Visjon og hovedmål

Grues visjon er livskraftig og levende.

Hovedmålet er ”en befolkning i vekst og utvikling – nærhet, trygghet, kultur og kvalitet”. Med dette menes på den ene siden at befolkningen i Grue øker og på den andre siden at de som bor i Grue kommune opplever personlig vekst.

Overordnet styringskort består av 4 perspektiver; samfunn, tjenester, medarbeidere og økonomi. For hvert av perspektivene er det valgt ut et sett av delmål og måleindikatorer.

Våre verdier: REAL -- raushet -- engasjement -- anerkjennelse - likeverd

2.3 Overordnet styringskort

VISJON		Livskraftig og levende						
Overordnet mål		En befolkning i vekst og utvikling - nærhet, trygghet, kultur og kvalitet						
			Resultat	Resultat	Resultatmål i økonomiplanperioden			
Perspektiv	Mål	Målområder og måleindikatorer	2016	2017	2017	2018	2019	2020
S A M F U N N	God lokalsamfunns-utvikler	-netto flyttetall	58	12	>10	>10	>10	
		-andel innbyggere 25 – 45 år	18,9 %	17,9 %	>18 %	>18 %	>18 %	
		-arbeidsledighet	2,8%	2,5%	< 2 %	< 2 %	<2 %	
		- sysselsetting	2109	2095	>2200	>2200	>2200	
T J E N E S T E R	Moderne og brukertilpassede tjenester (godt nok)	Gode nok tjenester med avklarte forventninger; herunder:						
		-brukertilfredshet skole (trives svært godt og godt)	86 %	89,8 %	>87 %	>87 %	>87 %	
		-brukertilfredshet barnehage	86,5	-	>85 %	>86 %	>87 %	
		-brukertilfredshet omsorg	70 %	-	>80 %	>81 %	>82 %	
		-grunnskolepoeng	38,8	37	>39,4	>39,5	>39,6	
M E D A R B E I D E R	Godt arbeidsmiljø med myndiggjorte medarbeidere	Realisere våre verdier – REAL, herunder:						
		- Sykefravær (legemeldt)	7,8 %	7,6%	<7 %	<6,5 %	<6 %	
		-medarbeidertilfredshet	4,6			>4,6		
		- mestringsklima* (10-faktor)		3,9		>4,1		
		- overordnet ledelse	3,9			>4,1		
		- mestringsorientert ledelse ** (10-faktor)		3,7		>4,0		
		-andel m/høyskole i H/O	35,99	33,7	35 %	37 %	40 %	
		-fagbrev andel***	62,66	48,1				
Ø K O N O M I	God og sunn kommune-økonomi	God økonomistyring, herunder:						
		-resultatgrad %	2,23 %	3,8%	>=3 %	>=3 %	>=3 %	
		-gjeldsgrad %	87,9 %	82%	<80 %	<80 %	<80 %	
		-arbeidskapitalgrad %	-6,8 %	-5%	>-3 %	>0 %	>0 %	

* **Mestringsklima:** I 2017 ble det tatt i bruk en ny medarbeiderundersøkelse; 10-faktor. 10-faktor er omtalt i punkt 3.5 i årsberetningen for 2017. Skalaen i 10-faktor er 1 – 5, hvor 5 er beste score. Punktet mestringsklima kommer fra 10-faktor og erstatter punktet medarbeidertilfredshet som kommer fra medarbeiderundersøkelsen en brukte før 2017. I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

**** Mestringsorientert ledelse:** Punktet mestringsorientert ledelse kommer fra 10-faktor og erstatter punktet overordnet ledelse. *Mestringsorientert ledelse er ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.*

***** Fagbrev andel:** Andelen fagbrev innenfor helse og velferd er kraftig redusert fra 2016. Forklaringen ligger i stor andel naturlig avgang to år på rad, ansettelse av ufaglærte i forbindelse med krav etter 3-års regelen og at stillinger har vært holdt vakante i flere enheter pga omorganisering.

******** Det har ikke vært mulig å framskaffe tallene for 2017 gjennom verken KOSTRA eller direkte fra Hedmark Fylkeskommune. I KOSTRA ligger Grue og Våler samlet, da tallene bli for små til å kunne publiseres. Gjennomføringsgrad etter VG 1 for Grue elever er 90 %.

2.4.1 Samfunn – stabilisere folketallet

Det er målt på flere indikatorer i 2017 enn i 2016 i tråd med det vedtatte styringskortet. Det er netto tilflytting som skal demme opp for det negative fødselsoverskuddet. Antall innbyggere er redusert med 37 i 2017.

GRUE KOMMUNE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Folkemengde 1.1.	5078	5080	5078	5024	5003	4997	4948	4853	4777	4740
Levendefødte	43	29	27	41	29	25	36	27	26	20
Døde	97	74	73	74	74	74	63	76	71	62
Fødselsoverskudd	-54	-45	-46	-33	-45	-49	-27	-49	-45	-42
Innflyttinger	279	262	202	278	292	252	183	243	323	283
Utflyttinger	222	218	210	267	253	250	302	284	265	278
Nettoinnflytting	57	44	-8	11	39	2	-67	-41	58	5
Folketilvekst	2	-2	-54	-21	-6	-49*	-95*	-90	14	-37

*Folketilveksten er regnet som differensen mellom folkemengde to påfølgende år, og stemmer ikke helt overens med summen av fødselsoverskudd og nettoinnflytting.

Tabellen over viser utviklingen i folketallet fra 1.1.2008 til 1.1.2018. Som vi ser har folketallet gått nedover hvert eneste år i hele perioden. Hovedproblemet til Grue kommune er fødselsunderskuddet. Som det fremgår av tabellen har fødselsunderskuddet ligget et sted mellom 40 og 50 mennesker hvert eneste år, og det krever en stor netto innflytting til kommunen for å kompensere for dette.

Arbeidsledigheten er 2,5 % i Grue kommune ved årsskiftet. Dette representerer en nedgang fra 2016.

2.4.2 Tjenester – moderne og brukertilpassede tjenester.

God utvikling og resultater på dette området. Grunnskolepoengene for 2017 endte på 37. Dette er svakere enn man kunne ønske, og årsakene til dette er sammensatte.

Det har ikke vært gjennomført noen brukerundersøkelser i 2017.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.4.3 Medarbeidere – godt arbeidsmiljø med myndiggjorte medarbeidere.

2.4.3.1 Sykefravær

Resultat for 2017: Totalt sykefravær alle ansatte 8,7 %. Legemeldt fravær utgjorde 7,6 %.

Se for øvrig mer informasjon i del 3 medarbeidere og organisasjon.

2.4.4 Økonomi – sunn kommuneøkonomi

De mest sentrale indikatorene for mål på sunn kommuneøkonomi er valgt ut. Nærmere kommentarer framgår av kapittelet om økonomi og finans.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.5 Kostra

Nedenfor presenteres et utvalg kostraindikatorer for de mest sentrale tjenestoområdene. En viser indikatorene for Grue kommune over tid (2014-2017) for å se utviklingen, samt sammenligner siste året med gjennomsnittet for landet utenom Oslo, Hedmark og kostragruppe 2. Dette er den gruppen kommuner som er mest lik Grue: Under 5000 innbyggere, middels bundne kostnader pr. innbygger og middels frie disponible inntekter.

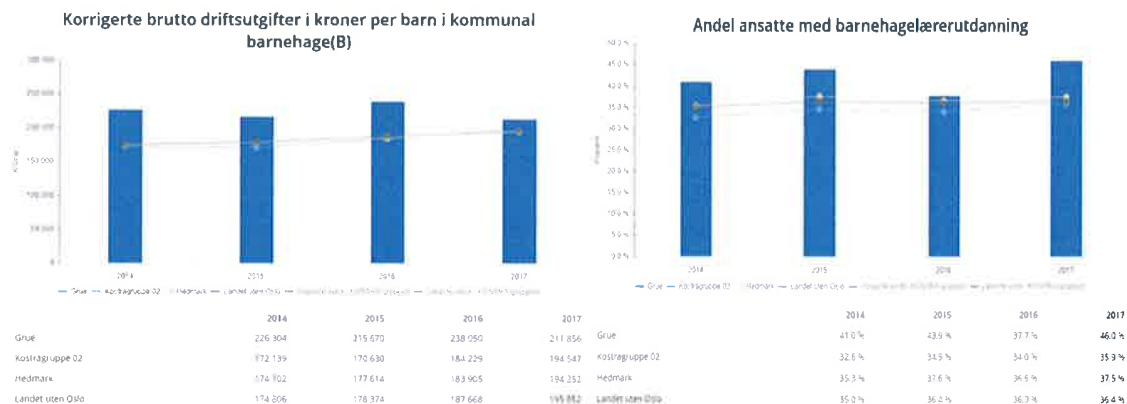
Det er viktig å presisere at sammenligning mellom kommuner for et enkelt år bare gir en indikasjon ifht utgiftsnivå, tjenestoomfang osv. En nærmere analyse bør inneholde sammenligninger over tid samt gå dypere i mulige forklaringsfaktorer enn det årsberetningen gir rom for.

2.5.1 Strategisk område oppvekst og kultur

2.5.1.1 Barnehage

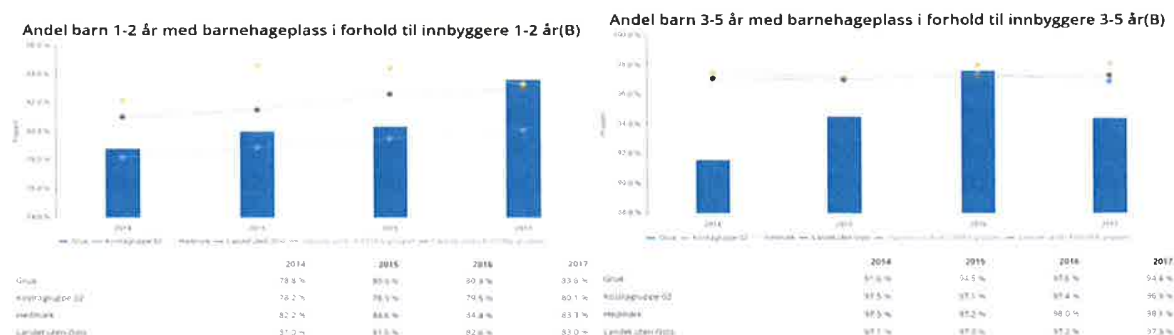
Grinder barnehage ble lagt ned fra august 2016, og helårseffekten av dette ble først tatt ut i 2017. Korrigerte brutto driftsutgifter har hatt en nedgang fra 2016 til 2017 som en følge av dette.

Grue har likevel høyere brutto driftsutgifter pr barn og pr oppholdstime enn sammenligningsgruppene. Hovedårsaken til dette er at kommunen har en barnehagestruktur som gir færre oppholdstimer pr årsverk. I samme retning trekker at kommunen har hatt relativt høy bemanning ut over det som følger av strukturen, samt en høyere andel ansatte med barnehagelærerutdanning.

Av nedenforstående tabell ser vi at antall barn i alderen 1-2 år som har barnehageplass har økt til 83,6%, som er noe høyere enn gjennomsnittet. Videre har antall barn i alderen 3-5 år gått noe ned, men totalt sett ligger Grue omtrent på snittet hva gjelder andel barn med barnehageplass.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

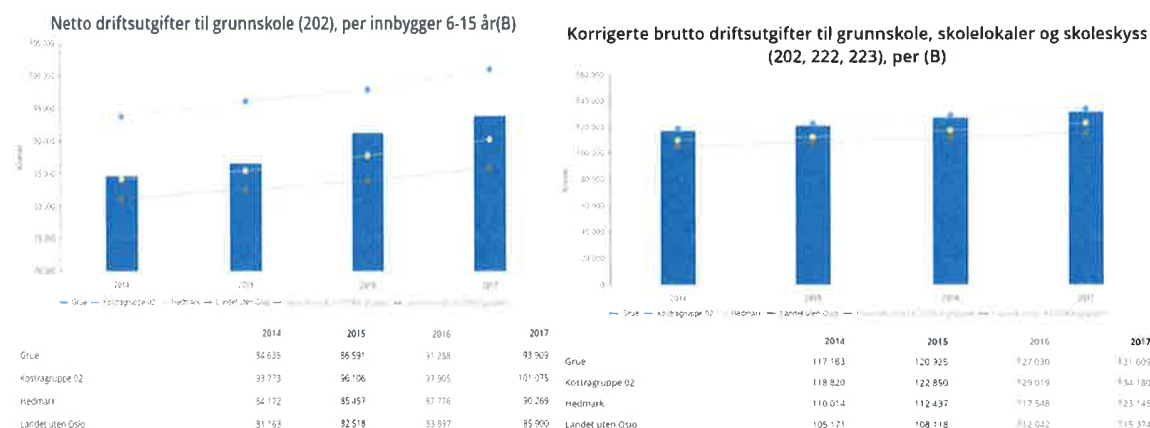
2.5.1.2 SKOLE

Antall elever på Grue barne- og ungdomsskole fortsetter å falle. Ved årsslutt i 2017 var det 431 elever, mens det i 2014 var 487. En utfordring for skolen er derfor og gradvis redusere bemanningen i tråd med fallende elevtall, samtidig som kvaliteten på undervisningen skal opprettholdes. I 2017 ble også antall EMA elever dramatisk redusert, noe som medførte at kommunen måtte starte en nedbemanningsprosess, i tillegg til den planlagte nedskaleringen. Det er kun assistenter ved skolen som ble berørt av denne nedbemanningen, og ikke det pedagogiske personalet.

Brutto driftsutgifter pr elev i grunnskolen øker, men bare i liten grad ut over kommunal lønns- og prisvekst. Nivået er lavere enn kostra-gruppe 2, men høyere enn Hedmark og landet for øvrig. Dette er vist i figuren.

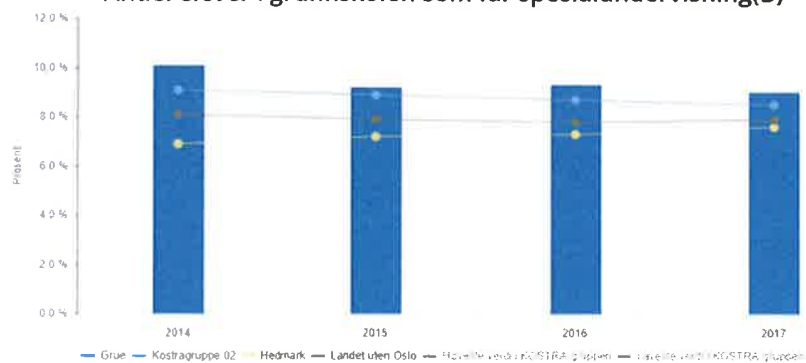
Det har vært en reduksjon i andel elever med spesialundervisning i perioden 2014-2017, men med variasjoner mellom de ulike trinnene. Det er en relativt stor andel på ungdomstrinnet og dette har sammenheng med to faktorer. Det er en fortsettelse av tidligere praksis med relativt lav terskel for å gi spesialundervisning når en elev har utfordringer med læring/ grunnleggende ferdigheter. Den andre faktoren er knyttet til barnevernstiltak i Grue i aldersgruppen 13 – 16 år, og derigjennom behov for ekstra støtte i opplærings situasjonen.

Når vi ser på grunnskolepoeng har dette falt fra 2016 til 2017, og ligger under gjennomsnittet for Hedmark og landet for øvrig. På den annen side er andel undervisningspersonell med godkjent utdanning på 100% i Grue kommune, noe som er en høyere andel enn de fleste vi sammenligner oss med. Når man skal analysere disse resultatene mer grundig, må man også ta inn over seg det generelle utdanningsnivået i området, og andre forhold som vi vet påvirker skoleresultater.

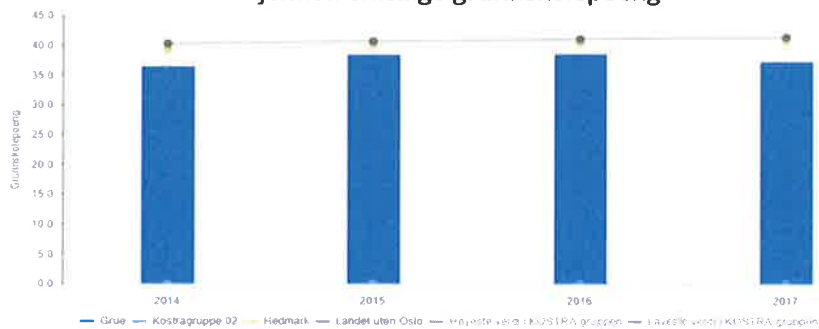
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning(B)

	2014	2015	2016	2017
Grue	10.1 %	9.2 %	9.3 %	9.0 %
Kostragruppe 02	9.1 %	8.9 %	8.7 %	8.5 %
Hedmark	6.9 %	7.2 %	7.3 %	7.6 %
Landet uten Oslo	8.1 %	7.9 %	7.8 %	7.9 %

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng

	2014	2015	2016	2017
Grue	36.4	38.4	38.6	37.3
Kostragruppe 02	39.3	40.0	40.4	40.8
Hedmark	40.3	40.7	41.1	41.4

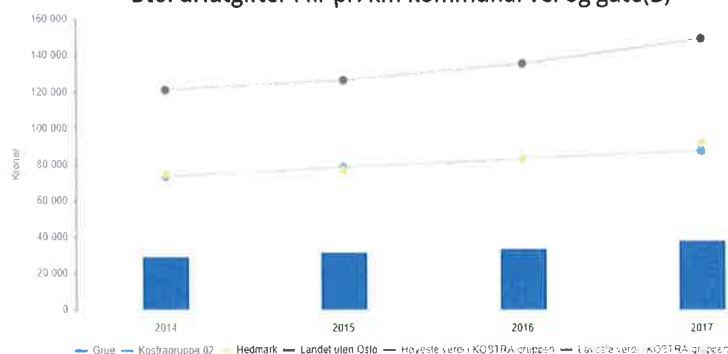
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.5.2 Strategisk område samfunn og næring

Grue kommune ligger lavt på vedlikeholdskostnader både på kommunale veier og eiendom. Grue kommune ligger betydelig lavere enn samtlige sammenligningsgrupper på begge disse indikatorene. For eksempel bruker Grue nesten 300 kroner mindre til vedlikehold pr. kvm i kommunale bygg enn gjennomsnittet i Hedmark fylke.

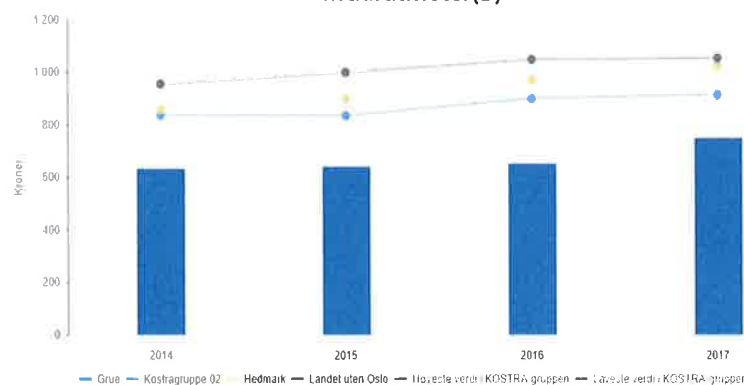
Den andre figuren under viser driftsutgifter pr kilometer kommunal vei. Som det fremgår av tabellen, ligger Grue betydelig under de det er naturlig å sammenligne seg med på dette området.

Bto. dr.utgifter i kr pr. km kommunal vei og gate(B)

	2014	2015	2016	2017
Grue	28 904	31 470	33 148	37 713
Kostragruppe 02	73 349	78 559	83 249	87 741
Hedmark	74 512	77 104	83 010	91 790
Landet uten Oslo	121 131	126 508	135 733	149 227

Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter(B)

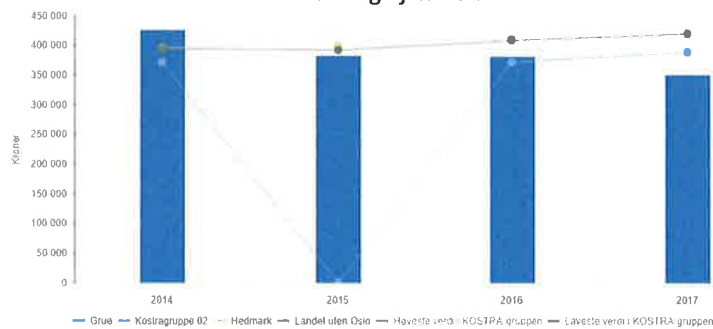
	2014	2015	2016	2017
Grue	633	639	651	747
Kostragruppe 02	836	833	900	914
Hedmark	858	898	968	1 022
Landet uten Oslo	954	998	1 047	1 052

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.5.3 Strategisk område helse og velferd

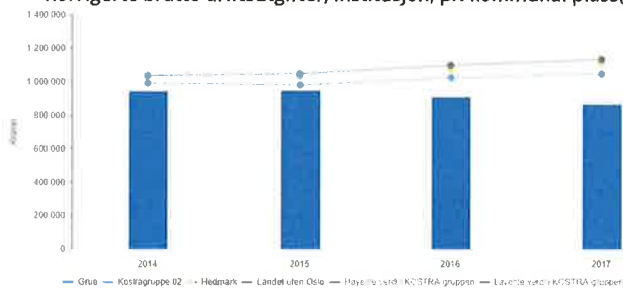
Brutto driftsutgifter pr mottaker av pleie- og omsorgstjenester har fortsatt å gå ned fra 2016, og ligger nå lavere enn Hedmark og landet, og også lavere enn kostragruppe 2. Dette er et resultat av omstillinger innen pleie- og omsorg over flere år, og viser at Grue kommune, tross demografiske utfordringer med mange eldre, drifter tjenestene kostnadseffektivt.

Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester

	2014	2015	2016	2017
Grue	425 639	383 073	380 989	351 032
Kostragruppe 02	372 450	372 450	372 099	389 099
Hedmark	395 670	400 350	412 025	421 496
Landet uten Oslo	394 612	392 394	408 115	419 073

Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass(B)

	2014	2015	2016	2017
Grue	941 969	944 875	905 014	864 292
Kostragruppe 02	992 691	981 888	1 024 383	1 047 411
Hedmark	1 035 159	1 029 890	1 069 155	1 111 769
Landet uten Oslo	1 037 654	1 049 046	1 099 381	1 133 874

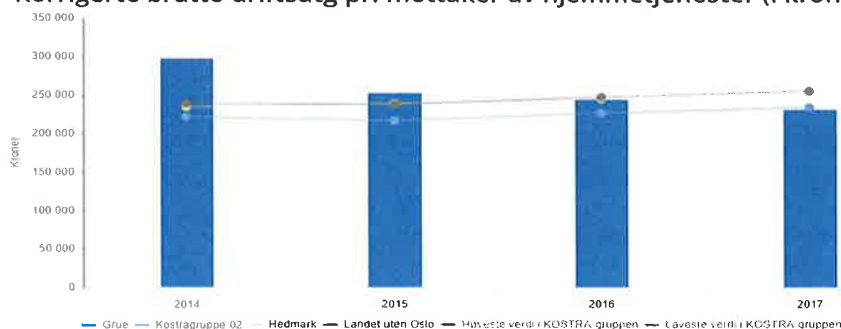
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. plass i institusjon er til dels betydelig lavere enn sammenligningsgruppene, og har også gått ytterligere ned fra 2016.

Fysioterapeutdekningen på sykehjemmet er på gjennomsnittet, mens legedekningen er noe lavere enn sammenligningsgruppene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Korrigerende brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)(B)

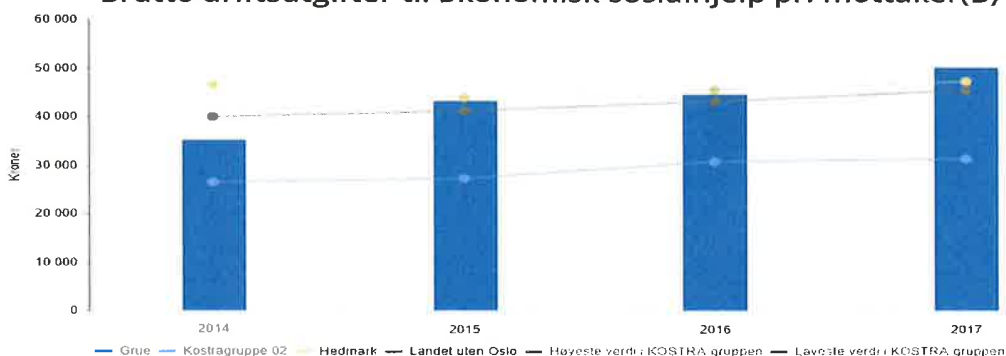
	2014	2015	2016	2017
Grue	297 825	252 747	243 724	231 651
Kostragruppe 02	222 062	217 241	227 050	234 694
Hedmark	234 646	239 631	245 368	253 143
Landet uten Oslo	239 475	238 251	247 949	255 628

Også når vi ser på utgiftene til hjemmetjenesten, ser vi at disse ligger lavere enn de vi naturlig sammenligner oss med. Utgiftene til hjemmetjenesten har falt fra 243 724 til 231 651 pr. mottaker av hjemmetjenester fra 2016 til 2017.

En betydelig utfordring for Grue, og for øvrig hele Solør, er veksten i sosialbudsjettet. Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, var i 2017 oppe i 7,4%. Dette er over 2 prosentpoeng høyere enn snittet i Hedmark, og er bekymringsfullt høyt.

Av figuren under fremkommer også at brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker, har økt fra 44 429 kroner til over 50 000 kroner i 2017. Disse to forholdene gjør at Grue kommune bruker en uforholdsmessig høy andel av driftsbudsjettet til sosialhjelp. Dette har det vært fokus på i 2017, og rådmannen vil rette ytterligere fokus på dette arbeidet fremover.

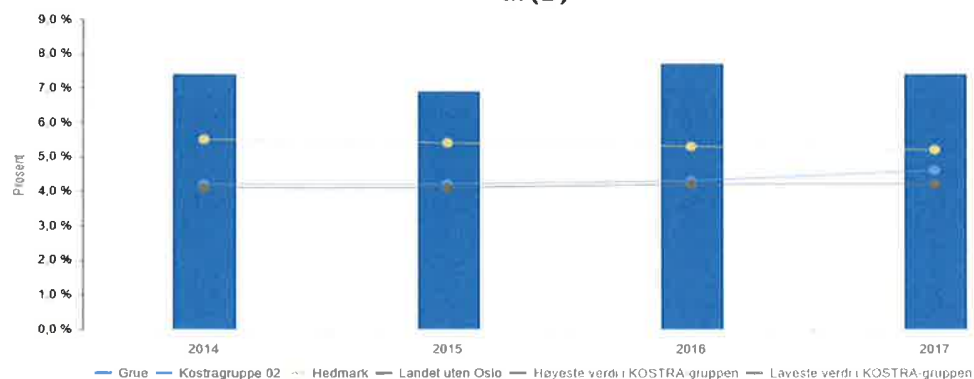
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker(B)

	2014	2015	2016	2017
Grue	35 135	43 249	44 429	50 134
Kostragruppe 02	26 473	27 194	30 700	31 267
Hedmark	46 592	43 948	45 466	47 217
Landet uten Oslo	40 008	41 168	43 125	45 419

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år(B)

	2014	2015	2016	2017
Grue	7,4 %	6,9 %	7,7 %	7,4 %
Kostragruppe 02	4,2 %	4,2 %	4,3 %	4,6 %
Hedmark	5,5 %	5,4 %	5,3 %	5,2 %
Landet uten Oslo	4,1 %	4,1 %	4,2 %	4,2 %

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.6 Internkontroll og tilsyn

I kommunelovens § 48 nr. 5 er det inntatt en bestemmelse om at det i årsberetningen skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll i virksomheten. I tillegg til kontrollaktiviteter knyttet til gjennomføringen av konkrete oppgaver, aktiviteter og prosesser omfatter intern kontroll også virksomhetsovergrepene systemer og strukturer som fullmakter, fordeling av roller og ansvar i virksomheten, kompetanse, kultur og holdninger, mv.

Selv om enhetslederne har ansvaret for intern kontroll i virksomheten bidrar alle arbeidere til intern kontroll i sitt daglige arbeid ved å gjennomføre sine oppgaver. En strukturert prosess for intern kontroll vil gi viktige bidrag til læring og forbedring i virksomheten.

Intern kontroll generelt og økonomisk intern kontroll er prosesser som er utformet for å gi en rimelig sikkerhet knyttet til måloppnåelse innenfor områder som:

- Målrettet og effektiv drift
- Pålitelig rapportering
- Overholdelse av lover og regler

Rådmannen skal i henhold til kommunelovens § 23 påse at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Revisor skal også i henhold til revisjonsforskriftens § 3, 3. ledd kontrollere at den økonomiske internkontrollen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Grue kommune arbeider mye med intern kontroll. Det er bl.a. utarbeidet et eget dokument som omhandler kvalitetsarbeidet i kommunen herunder arbeid risiko- og sårbarhetsanalyser: «Beskrivelse av system for Risikobasert virksomhetsstyring/Kvalitetssystem i Grue».

Dokumentet oppsummerer status på samtlige sektorovergrepene dokumenter – herunder delegasjonsreglement, administrative fullmakter til rådmannen, arbeidsgiverstrategi, økonomi- og finansreglement, anskaffelsesreglement, personalhåndbok, arbeidsreglement, kompetanseutviklingsplan, IA-plan, etiske retningslinjer, HMS, Krise og beredskap, arkivplan og dokumenthåndtering, datasikkerhet og personvern med mer.

Økonomireglementet er sentralt i internkontrollaktivitetene. Hovedmålet med økonomireglementet er å legge til rette for en god økonomistyring og en effektiv økonomiforvaltning i kommunen basert på prinsippene om mål- og rammestyring.

Økonomireglementet har følgende formål:

- Å bidra til en effektiv og forsvarlig økonomiforvaltning i kommunen
- Å bidra til en bedre økonomistyring
- Å gi de folkevalgte et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag
- Å hindre misligheter - internkontroll

Reglementet skal videre bidra til å dokumentere hovedelementene i viktige økonomirutiner innenfor blant annet kjøp av varer og tjenester, bygg- og anleggsprosjekter med mer. Eget reglement for finansforvaltning er utarbeidet. Økonomireglementet gir rammer for hvordan kommunens ansatte skal opptre i økonomiforvaltningen. Fakturakontroll, attestasjon og anvisning skjer gjennom fullmakter i elektroniske systemer.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Kontrollrutinene i alle ledd er bygd opp slik at ingen ansatte skal utføre alle funksjoner i arbeidsprosess uten kontroll fra en overordnet eller personer med andre myndigheter. Økonomirutinene er bygd opp slik at tilgangskontroller, attestasjonsfullmakter og anvisningsmyndighet i de elektroniske systemer ajourføres jevnlig for å redusere risiko for feil og samtidig bygge kontroll omkring rutinene for å oppfylle kravene til god kommunal regnskapsskikk.

Kommunen benytter det elektroniske kvalitetssystemet KF kvalitetssystem, som er levert av kommuneforlaget. Det er et web-basert ledelsesverktøy for kvalitetsstyring der alle styrende dokumenter, prosedyrer, avvik og risikostyring kan forvaltes. Enhetenes intern kontroll gjennomføres som kontroll av om styrende dokument og prosedyrer følges som forutsatt.

For at dette skal gi mening må dokumentene være oppdatert og må revideres i henhold til relevante tidsperioder. All historikk om dokumenter og avvik blir ivaretatt. Avvik skal meldes i KF, og behov for korrigerende tiltak skal vurderes/iverksettes av enhetsleder. Dersom det ikke følges opp av enhetsleder, vil kommunalsjefer og til slutt rådmann motta avviket for oppfølging.

Status eksterne tilsyn:

I dette kapittelet framgår oppfølgingen av kommunens eksterne tilsyn. Følgende eksterne systemtilsyn har vært utført/har påvirket vårt arbeid i 2017:

Avvik innebærer lovbrudd. Merknader er ikke lovbrudd, men er anbefalinger om at det bør gjennomføres forbedringer.

Tilsynsmyndighet	Tilsyn utført	Resultat av tilsyn	Status for tilsynsavvik pr. 31.12.2017
Arbeidstilsynet:			
Ingen systemtilsyn.			
Fylkesmannen:			
Stikkprøvetilsyn HDO og sykehjem	16.11.2016	Avvik dokumentasjon på pasient og brukerrettighetsoven § 4 A.	Tiltak iverksatt. Dialog med fylkesmannen gjennom hele 2017. Vil bli lukket i 2018
Stedlig tilsyn tilrettelagte tjenester for voksne, rus og psykiatri vedr. tvangsvedtak	4.4.2017	Ingen merknader	
Nasjonalt tilsyn v/Fylkesmannen i Hedmark innen oppvekst. 2 temaer; forvaltningskompetanse og tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen.	Endelig rapport mottatt 12.09.2017	Funnet noen avvik.	Frist til 16.04.2018 for å lukke avvikene. Løpende dialog med Fylkesmannen.
Mattilsynet:			
Glåmdal brannvesen IKS:			
Særskilte brannobjekt	Årlig	Hvert år blir det gått tilsyn ved alle bygg som er særskilte brannobjekt. Enkelte avvik	Det arbeides med alle avvik i henhold til handlingsplan og økonomiplan.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

El-tilsyn:			
Alle bygg	Årlige stikkprøver	Enkelte avvik	Utbedres fortløpende

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

2.7 Klima og miljø

Delmål 1 Klimaprogrammet

- Det er fattet politisk vedtak på hvordan energi- og klimaplanen skal følges opp. I praksis har ikke dette fungert etter intensjonene, og det er ikke prioritert å bevilge spesielle midler til administrativ oppfølging. Arbeidet med planen integreres i administrasjonens løpende oppgaver.

Delmål 2 Landbrukssektoren

- Alle som søker produksjonstilskudd har utarbeidet miljøplan. Miljøplanen inneholder en gjødselplan og sprøytejournal. Dette bidrar til å optimalisere gjødselbruken, unngår avrenning og tap av næringsstoffer.
- Flere brukere benytter seg av presisjonsgjødsling. Det kjøres etter GPS og tilføres riktig gjødsel i forhold til jordsmonnstype og næringsbehov.
- Regionale miljøtiltak i jordbruket gjennomføres i Grue ihht. nasjonale mål og virkemidler.
- Det ble gjennomført oppgradering av et felles kanaliseringsanlegg for jordbruket på Namnå. Tiltaket bidrar til redusert erosjon, mindre næringsstoffer på avveie og dermed mindre klimautslipp fra jordbruket.
- Klimatilskuddene i skogbruket (gjødsling, tettere planting og suppleringsplanting) ble godt utnyttet i Grue. Hele 4939 daa hovedsakelig eldre- og gammel furuskog ble gjødslet. Glåmdalskommunene gav 25 % tilskudd til ungskogpleie og 20 % markberedning. Rekordresultat for ungskogpleie i Grue med 8422 daa (høyest i Hedmark). Aktiv skogskjøtsel er et svært godt klimatiltak, tette foryngelser og god pleie av ungskogen gir framtidstrær i rask vekst og store opptak av CO₂.

Delmål 3 Stasjonær energibruk og enøk i bygg og prosessindustri

- Grue kommune har satt av investeringsmidler til ENØK-tiltak i sitt langtidsbudsjett. Det ble i 2017 brukt ca. 1 mill. til ENØK-relaterte tiltak i kommunale bygg. Enhet for eiendom har stor fokus på energi og energioppfølging av kommunale bygg. Enheten har eget web basert EOS-system for kartlegging og oppfølging av alle kommunale bygg. Kartleggingen og videre historikk gir godt grunnlag for å kunne bruke gitte investeringsmidler på en slik måte at de gir en maksimale innsparinger.
- Kommunens mål for reduksjon i energiforbruk har de siste årene vært på 2 % pr. år. Siste års reduksjon i energiforbruket har vært på 1,8 % i kommunale formålsbygg. Innsparinger i forbruk fra 2009 til 2017 har vært på hele 23 %. Dette tilsvarer en reduksjon i forbruket på 1,9 mill. kWh.

Delmål 5 Transportsektoren

- Planen gang- og sykkelveg fra Brynn til Grue får byggestart tidligst 2018.
- Planoverganger på Namnå i regi av Jernbaneverket er under bygging.
- Det ble byttet ca. 150 HQL-armaturer til LED (gatelys) på de kommunale vegene Reiargutua, Teppavegen, Snorresveg, Jernbanevegen, Sandstadvegen, Refsethøgda, Monsrudkrysset-Namnå sentrum og alle veger unntatt sentrum på Finnskogen. De nye lampene bruker i snitt 100 W mindre pr. stk. enn de gamle. Alle lampene er programmert til å bruke 30 % av maksimal effekt om natta.

Fast dekke ble lagt på Veslekila og Sandstadvegen for å motvirke støy og støyplager.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Del 3: Medarbeidere og organisasjon

3.1 Likestilling

Grue kommune sin arbeidsgiverstrategi formulerer følgende målsetninger og strategier under pkt 2.5 mangfold og inkludering:

2.6 Mangfold og inkludering

Mål: • Alle ansatte skal behandles likeverdig og med respekt uansett kjønn, alder, livssyn og etnisk bakgrunn • Alle ansatte skal gis likeverdige muligheter til jobbdeltakelse uavhengig av funksjonsnivå	Mangfold og inkludering innebærer: • bedriftskultur og arbeidsmiljø som fremmer grunnleggende prinsipper om likestilling og likeverd (se definisjon) • videreføre og videreutvikle IA – arbeidet (Inkluderende arbeidsliv) • lik lønn for likt arbeid • bedre kjønnsbalanse i organisasjonen gjennom rekrutteringstiltak • tilrettelegging av arbeidsplasser slik at de tilfredsstiller individuelle behov (jfr. IA-planen) • bidra til informasjon og åpenhet i forhold til ulike kulturbakgrunn og livssyn
Suksessfaktorer: • Handle på bakgrunn av kommunens verdier (REAL)	
Definisjoner/ forklaringer: Likestilling er en menneskerett. Alle har rett til å bli vurdert og behandlet ut fra sine personlige evner og egenskaper, ikke ut fra andres forestillinger knyttet til kjønn, etnisk eller religiøs tilhørighet, seksuell orientering, alder eller funksjonsevne. Kommunestyret 25-02.2008 – (revidert)	

Kjønnsbalanse

Det er svært høy dominans av kvinner når det gjelder ansatte i Grue kommune, som figurene videre vil vise. Det er også en overvekt av kvinnelige politikere i kommunestyret. Blant ledere er det en klar overvekt av kvinner (80 %). Høyest andel menn er det i enhetene landbruk og teknikk, og eiendom. Når det gjelder barnehage er det ikke registrert fast ansatte menn. Andelen kvinner er stabil for alle grupper av ansatte.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Kjønnsbalanse folkevalgte

	2016		2017	
	Andel kvinner i prosent	Andel menn i prosent	Andel kvinner i prosent	Andel menn i prosent
Kommunestyret	58	42	58	42
Formannskapet	43	57	43	57

Kjønnsbalanse ansatte

	2016		2017	
	Andel kvinner i prosent	Andel menn i prosent	Andel kvinner i prosent	Andel menn i prosent
Alle ansatte	84	16	84	16
Enhetsledere (14)	85	15	93	7
Rådmannens ledergruppe (5)	60	40	60	40
Stab	90	10	90	10
Skole	84	16	86	14
Barnehage	100	0	100	0
Velferd	92	8	90	10
Landbruk, teknikk og eiendom	51	49	52	48

Andelen menn totalt har stort sett holdt seg stabil fra 2012. I enhetsledergruppen er andelen kvinner økt, men det vil jevne seg litt ut i 2018 igjen.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Ansatte heltid/ deltid

	2016			2017		
	Av alle kvinner	Av alle menn	Av alle ansatte	Av alle kvinner	Av alle menn	Av alle ansatte
Heltid	39 %	48 %	40 %	38 %	45 %	39 %
Deltid	61 %	52 %	60 %	62 %	55 %	61 %

Tabellen viser et ganske stabilt forhold mellom menn og kvinner når det gjelder andel heltid/deltid, men en svar dreining mot mer deltid.

Snittlønn kvinner og menn

	Snittlønn kvinner	Snittlønn menn	Kvinnerns lønn i prosent av menns lønn
2015	Kr. 426 248	Kr. 430 516	99 %
2016	Kr. 449 515	Kr. 451 202	99,6 %
2017	Kr. 450 069	Kr. 456 028	98,7 %

Sett under ett har vi langt på vei likestilling når det gjelder lønn. Ser en på de enkelte strategiske områdene er variasjonene større.

Snittlønn i de ulike strategiske områdene, kvinner og menn:

	2016		2017	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Næring, utvikling og kultur	Kr. 444 967	Kr. 458 062	Kr. 451 098	Kr. 482.139
Oppvekst	Kr. 454 586	Kr. 450 031	Kr. 471 686	Kr. 454 587
Velferd	Kr. 418 662	Kr. 412 842	Kr. 434 431	Kr. 421 129
Stab	Kr. 466 751	Kr. 483 872	Kr. 512 348	Kr. 520 000

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Tabellen er ikke vist på enhetsnivå da flere enheter så små at tallene ikke vil gi noen mening.

Tabell gjennomsnitt lønn ulike yrkesgruppe:

I tabellen nedenfor vises gjennomsnittelig lønn for de største yrkesgruppene som er sammenlignbare, knyttet til at noen er svært mannsdominert og noen er svært kvinnedominert. Det framkommer en forskjell i lønn for menn og kvinner når det gjelder fagarbeidere. Det er også en forskjell mellom gjennomsnitt for ingeniør og de øvrige 3-årige høgskoleutdanningene. Dette kan også ha sammenheng med alder/ ansiennitet, videreutdanning og ansvar tillagt stillingen.

Grupper/ utdanningsgrupper	Gj. Sn. Lønn 2016	Gj.sn lønn 2017
Ledere (enhetsledere)	Kr. 612 049	Kr. 638 071
Førskolelærer	Kr. 467 118	Kr. 478 273
Lærer	Kr. 503 660	Kr. 512 484
Sykepleiere	Kr. 452 268	Kr. 465 483
Sosionom/ vernepleier/ barnevernspedagog	Kr. 446 878	Kr. 464 845
Ingeniør	Kr. 495 044	Kr. 512 667
Fagarbeider – drift	Kr. 397 936	Kr. 413 368
Hjelpepleier/Fagarbeider – omsorg	Kr. 394 661	Kr. 406 381
Fagarbeider barn og unge	Kr. 393 019	Kr. 405 091

3.2 Sykefravær

Tabellen viser sykefraværsutviklingen alle ansatte for årene 2011 – 2017 og spesifisert for stab og de 3 strategiske områdene. Det er det totale sykefraværet inkludert både egenmeldt og legemeldt fravær. Det egenmeldte fraværet var 1,1 % i 2017 slik at det legemeldte var 7,6 %. Dette ligger 0,6 % over målet som er satt.

Det har vært en positiv utvikling etter 2015. Siden da vises en reduksjon av sykefraværet fra 10 % til 8,7 % i gjennomsnitt for året.

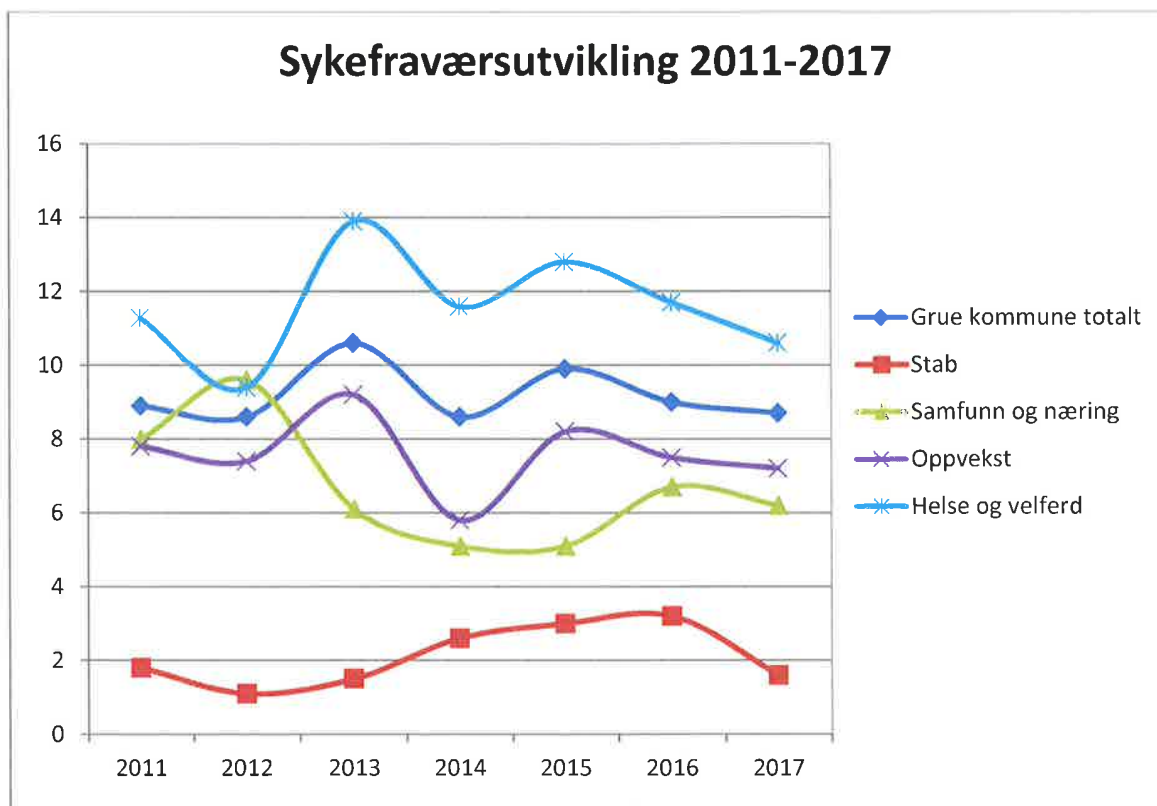
Sykefraværsutvikling fra 2011 – 2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alle ansatte	8,9	8,6	10,6	8,6	10	9,0	8,7
Stab	1,8	1,1	1,5	2,5	3,4	3,2	1,6
Samfunn og næring	8,0	9,6	6,1	5,0	5,1	6,7	3,1
Oppvekst og kultur	7,8	7,4	9,2	5,4	8,2	7,5	6,2

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Helse og velferd	11,3	9,4	13,9	11,4	13,5	11,7	10,9
------------------	------	-----	------	------	------	------	------

Sykefraværsutvikling fordelt på kjønn

	2014		2015		2016		2017	
	KV	M	KV	M	KV	M	KV	M
Alle ansatte	9,0	7,0	10,5	7,3	9,6	6,1	9,8	3,8
Stab	2,5	3,4	3,6	2	3,2	3,6	1,3	4,4
Samfunn og næring	4,9	5,2	5,4	4,7	8,7	4,2	10	2,5
Oppvekst og kultur	5,2	7,1	8,4	7,5	7,3	8,9	7,6	4,8
Helse og velferd	11,4	13,6	12,8	13,5	11,9	10,6	11,5	6,0

Forskjell for kvinner og menn viser en reduksjon i sykefraværet for menn på alle områder bortsett fra i staben. For kvinner er det stabilitet i sykefraværet de siste to årene innenfor oppvekstområdet og i helse og velferd, mens det øker i strategisk område samfunn og næring, og synker i staben.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

3.3 Felles verdier

	Felles verdier	Kjennetegn for våre handlinger:
R	Raushet	Våre handlinger og holdninger som tjenesteytere og kollegaer bygger på samarbeid, toleranse og aksept. Vi har tillit til enkeltmennesket, fremmer kreativitet og møter nye forslag, løsninger og innspill med et åpent sinn, er imøtekommende og tar innbyggerne på alvor. Raushet handler om å dele kunnskap og erfaringer, og gi støtte til både den som lykkes og den som feiler.
E	Engasjement	Vi utfører vårt arbeid med glede og begeistring for det vi som individ og gruppe kan forme av positiv utvikling for kommunens innbyggere og det kollegiale fellesskap. Humor og glede er kjennetegn i vår organisasjon. Vi er stolte av en livskraftig og levende kommune og er ambassadører for dette i våre handlinger og ord!
A	Anerkjennelse	Vi erkjenner det fundamentale behovet for å bli akseptert og respektert som menneske. Dette betyr at alle blir sett, hørt og får bekreftelser og tilbakemeldinger.
L	Likeverd	Alle, uansett bakgrunn, skal ha de samme muligheter og rettigheter og skal møtes med respekt. Vi stimulerer forskjellighet som ressurs. Likeverd betyr rett (og plikt) til å medvirke og bidra fra sitt ståsted.

(vedtatt i kommunestyret 22.11.2011)

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

3.4 Etisk standard i virksomheten

Grue kommune har egne vedtatte etiske retningslinjer. Disse er å finne i personalhåndboka og er som følger:

- Grue kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i all sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette prinsippet. Som forvalter av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkelte medarbeiders etiske holdninger i sin virksomhet for kommunen. Alle plikter lojalt å overholde de lover, forskrifter og reglementer som gjelder for kommunens virksomhet. Dette innebærer også at alle forholder seg lojalt til vedtak som er truffet.
- Medarbeiderne skal være seg bevisste at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. De skal derfor ta aktiv avstand fra og bekjempe enhver uetisk forvaltningspraksis.
- Folkevalgte og ansatte skal unngå personlige fordeler av en art som kan påvirke, eller være egnet til å påvirke, handlinger, saksforberedelse eller vedtak. Dette gjelder likevel ikke gaver av ubetydelig verdi, så som reklamemateriell, blomster og lignende. Gaver omfatter ikke bare materiell gjenstander, men også andre fordeler, for eksempel i form av personlige rabatter ved kjøp av varer og tjenester.
- Ved tilbud om gaver og lignende som har et omfang som går ut over kommunens retningslinjer, skal nærmeste overordnede kontaktes. Mottatte gaver skal returneres avsender sammen med et brev som redegjør for kommunens regler om dette.
- Moderate former for gjestfrihet og representasjon hører med i samarbeidsforhold og informasjonsutveksling. Graden av slik oppmerksomhet må imidlertid ikke utvikles slik at den påvirker beslutningsprosessen, eller gi andre grunn til å tro det.
- Reiseutgifter i faglig sammenheng skal dekkes av kommunen. Unntak fra dette prinsippet kan bare skje etter særskilte vedtak.
- Kommunens folkevalgte og ansatte skal unngå å komme i situasjoner som kan medføre konflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser. Dette kan også gjelde tilfeller som ikke rammes av forvaltningslovens habilitetsbestemmelser. Dersom personlige interesser kan påvirke avgjørelsen i en sak en har faglig ansvar for eller forøvrig deltar i behandlingen av, skal en ta dette opp med overordnede.

Eksempler på slike mulige interessekonflikter kan være:

- Forretningsmessige forhold til tidligere arbeidsgiver eller arbeidskolleger.
- Lønnet bierverv som kan påvirke ens arbeid i kommunen.
- Engasjement i interesseorganisasjon eller politisk virksomhet som berører forhold som den enkelte arbeider med i kommunen.
- Personlige økonomiske interesser som kan føre til at vedkommende medarbeider kommer i en konkurransesituasjon eller lojalitetskonflikt i forhold til kommunens virksomhet.
- Familiære og andre nære sosiale forbindelser.

- Bruk av kommunens maskiner, både eiet og leid, biler og annet utstyr kan bare skje i samsvar med fastsatte retningslinjer
- Fortrolige opplysninger som mottas i forbindelse med behandling av saker i kommunen, må respekteres og ikke brukes til personlig vinning. All informasjon som gis i forbindelse med

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

virksomhet for kommunen, skal være korrekt og pålitelig og ikke med hensikt gis tvetydig formulering.

- For administrative ledere i Grue kommune skal det føres en registrering av økonomiske interesser, styreverv o.l., på linje med det regelverk som gjelder for folkevalgte i Grue kommune. Registreringen omfatter rådmann, rådmannens ledergruppe, enhetsledere, og ledere av forretningsbedrifter. Rådmannen kan bestemme at fagansvarlige også skal omfattes av registreringen, herunder ansatte med sentrale innkjøpsfunksjoner.

3.5 Medarbeiderundersøkelsen

Grue kommune innførte i 2017 KS sin nye medarbeiderundersøkelse 10-faktor. 10-faktor er en forskningsbasert undersøkelse som er utviklet i samarbeid mellom KS og professor Linda Lai ved Handelshøgskolen BI. Den tar utgangspunkt i 10 faktorer som ut fra et forskningsbasert syn er viktige innsatsfaktorer for å oppnå gode resultater i forhold til organisasjonens mål og kvalitet på tjenestene. Undersøkelsen danner grunnlag for utvikling av medarbeidere, ledere og organisasjon.

Nedenfor følger resultatene fra den første gjennomføringen. Den skal gjennomføres på nytt i 2018.

Faktor	Navn	Grue	Norge	Beskrivelse
Faktor 1	Oppgavemotivasjon	4,2	4,3	Motivasjonen for oppgavene i seg selv, det vil si om oppgavene oppleves som en drivkraft og som spennende og stimulerende. (Også kalt indre jobbmotivasjon)
Faktor 2	Mestringstro	4,4	4,3	Mestringstroen gjenspeiler hver enkelt medarbeiders tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer i jobbsammenheng.
Faktor 3	Selvstendighet	4,3	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig og gjøre egne vurderinger i jobben sin, basert på egen kompetanse, og innen en definert jobbrolle.
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4,3	4,2	Medarbeidernes opplevelse av å få brukt egen jobbrelevante kompetanse på en god måte i sin nåværende jobb.
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	3,7	4,0	Ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg og bli best mulig ut fra sine egne forutsetninger, slik at medarbeideren opplever mestring og yter sitt beste.
Faktor 6	Rolleklarhet	4,3	4,3	Høy rolleklarhet innebærer at forventningene til den jobben medarbeideren skal gjøre er tydelig definert og kommunisert.
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3,7	3,7	Relevant kompetanseutvikling er avgjørende for at medarbeiderne til enhver tid er best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet, og er avgjørende for kvaliteten på de tjenestene som leveres, uansett hvilken type tjeneste vi snakker om.
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4,5	4,5	Medarbeiderens villighet til å være fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.
Faktor 9	Mestringsklima	3,9	4,1	I et mestringsklima motiveres medarbeiderne av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode, fremfor å rivalisere om å bli best.
Faktor 10	Nytteorientert motivasjon	4,6	4,7	Motivasjon for å gjøre noe nyttig og verdifullt for andre, også kalt prososial motivasjon, er en viktig drivkraft for mange og har en rekke godt dokumenterte, positive effekter.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

I 2017 var svarprosenten på 63 %. Det har vært gjennomført omfattende etterarbeid på enhetene, hvor det har vært plukket ut mål og fokusområder som enhetene jobber videre med.

Del 4: Økonomi og finans

4.1 Hovedtrekk i økonomisk utvikling og status 2017

Alt i alt har 2017 vært et år der Grue fortsetter å gå i rett retning økonomisk. Opparbeidet underskudd tidligere år er i sin helhet dekket inn, driftsutgiftene er kommet ned på et lavere nivå og likviditeten er i svak bedring. Disposisjonsfondet er på ca. 1,4 millioner kroner. Dette kan øke til 6,1 mill forutsatt kommunestyrets disponering av årets resultat til dette formålet. Disposisjonsfondet burde vært på mellom 3-5 % av driftsinntektene noe som tilsvarer 12,7-21,2 mill for Grue kommune. For 2017 er disposisjonsfondet bare på 0,33 %. Grue kommune har en svært sårbar økonomi og tilnærmet ingen buffer.

Regnskapsmessig resultat for 2016 førte til at Grue kommune dekket inn opparbeidet merforbruk i sin helhet og med det kom ut av ROBEK i 2017 som er et tegn på at utviklingen går i riktig vei.

Enhetene har ca 1,0 millioner kroner høyere utgifter enn budsjettert totalt sett, men det er store variasjoner mellom virksomhetene.

Det er nødvendig å bygge opp reserver i form av disposisjonsfond i årene som kommer. Fondet er minimalt og burde vært betydelig høyere for å møte uforutsette hendelser, vedlikehold av eiendom og veg, og til egenfinansiering av investeringer. En oppbygging av et fond på i størrelsesorden 3-5 % av driftsinntektene over 4 år ville bety et ekstra omstillingsnivå på mellom 3-5 millioner kroner pr. år.

Likviditeten er fortsatt svært presset, og en har også i 2017 jevnlig tatt i bruk trekkrettigheten (likviditetslån) på kr 40 mill. Inndekningen av merforbruket tilsier en reduksjon i likviditetslån fra 2018. Her må tas i betraktning utviklingen i permiebetalingen til KLP.

Lånegjelden er fortsatt høy tatt i betraktning situasjon uten frie reserver, og selv med dagens lave rentenivå går en stor del av inntektene med til å dekke renter og avdrag.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse – likeverd

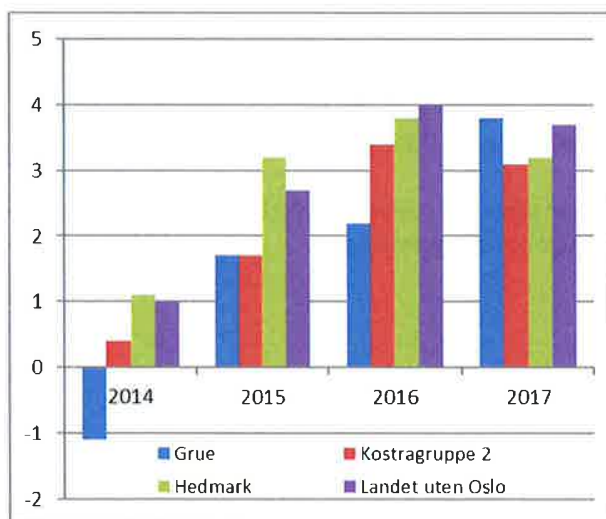
4.2 Årets resultat i driftsregnskapet

Oversikt over og utvikling i ulike resultatbegreper:

	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016	Regnskap 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013
(tall i hele 1000 kr)							
Regnskapsmessig merforbruk (-)/mindreforbruk (+)	4 706	0	0	200	3 680	-5 566	-8 503
Brutto driftsresultat	15 496	4 688	7 242	11 298	10 400	1 370	-7 138
Netto driftsresultat	15 015	2 750	5 304	9 029	6 712	-4 509	-15 586
Resultatgrad	3,70 %	0,75 %	1,43 %	2,23 %	1,71 %	-1,15 %	-4,01 %

- Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk viser netto avvik mot vedtatt budsjett for alle poster i driftsregnskapet. Et merforbruk her krever inndekking senere år, mens mindreforbruk disponeres av kommunestyret.
- Mindreforbruket i 2017 er kr 4,7 mill. Disponeringen av dette gjøres i regnskapssaken i 2018. Budsjetterte avsetninger til drift og investeringer er gjennomført.
- Brutto driftsresultat viser hvor stor del av netto driftsinntekter som er disponibele til renter og avdrag, avsetninger og evt egenfinansiering av investeringer.
- Netto driftsresultat er et uttrykk for økonomisk handlefrihet og måles i resultatgrad, dvs netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Avsetning til fond, underskuddsdekning, og egenfinansiering av investeringer dekkes av netto driftsresultat. Lav resultatgrad (<1,75 %) over tid medfører reduserte rammer til drift, evt utsatte investeringer fordi lånebehovet ved investeringer øker.

Figuren viser resultatgrad for perioden 2011-2017 for Grue sammenlignet med gjennomsnittet for landet unntatt Oslo, Hedmark og kostragruppe 2.

I opprinnelig budsjett for 2017 var målet resultatgrad på 1,43 %. Oppnådd resultatgrad er 3,70 %. Dette er positivt, men store deler av netto driftsresultat er budne midler som er avsatt. Gjennomsnittlig resultatgrad viser en positiv utvikling for Grue kommune samme som for de vi sammenligner oss med.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

1B	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
100 Rådmannen/kommunalsjefer/ m.m.	15 502 174	15 400 615	14 468 000	12 685 063
101 Kommunalsjef oppvekst	24 004 851	25 642 805	26 160 000	25 347 234
102 Kommunalsjef velferd	8 231 968	8 596 148	8 535 000	7 499 963
105 Reserverte bevilgninger	-7 229 191	-3 612 272	2 480 000	-6 565 524
106 Politisk styring	2 625 530	2 557 835	2 534 000	2 856 256
120 Stab	5 679 768	5 954 245	6 122 000	5 693 765
200 Grue barne- og ungdomsskole	39 668 223	38 331 969	37 704 000	38 004 033
201 Gromungen barnehage	5 595 282	5 650 594	5 019 000	5 903 579
202 Solungen barnehage	8 012 977	7 921 935	7 807 000	7 584 207
203 Kulturskole	1 593 465	1 566 895	1 543 000	1 440 095
300 NAV	19 482 104	20 220 161	18 188 000	16 495 419
370 Tilrettelagte tjenester for voksne	42 077 194	37 051 332	34 031 000	34 792 514
400 Barn og unge	12 596 747	13 251 185	12 405 000	6 523 007
401 Tildelingskontor	5 175 404	5 828 997	5 995 000	6 654 936
470 Institusjon	43 077 482	42 855 519	42 274 000	44 286 721
471 Hjemmetjenester	24 347 708	24 077 081	23 764 000	23 722 432
475 Omsorgsboliger	16 214 361	15 473 031	15 254 000	15 952 958
601 Eiendom	7 452 377	6 019 495	4 955 000	6 626 477
602 Servicetorg, Kultur, IKT	10 883 544	10 036 739	9 269 000	9 226 202
610 Landbruk, teknisk, skogen	10 125 433	11 249 691	10 267 000	11 601 864
TOTALT	295 117 405	294 074 000	288 774 000	276 330 482

Netto har enhetene merforbruk på ca kr 1,04 mill mot justert budsjett totalt sett, men det er noen områder som har større avvik enn andre, slik som Tilrettelagte tjenester for voksne, Grue barne- og ungdomsskole, eiendom har de største negative avvikene, mens noen felles tjenester, nav, landbruk, teknisk og skog har positive avvik.

Det største merforbrukene er kommentert under:

Grue barne og ungdomsskole har et avvik på ca kr 1,3 mill mot justert budsjett som skyldes høyere lønnskostnader inkl vikarer og sykevikarer, noe er refundert via refusjon fra fylkeskommunene.

Tilrettelagte tjenester for voksne har et avvik på kr 5,0 mill mot justert budsjett, som skyldes i hovedsak mindre refusjoner fra staten på kr 3,2 mill. Det var også 2 brukere hvor kommunen har avtale med en annen kommune og en privat aktør som ikke lå inne i budsjettet. En sak er hos fylkesmannen for avklaring av ansvarsforhold. Videre var det mindre sykelønnsrefusjon enn budsjettet.

Eiendomsavdelingen har et avvik på kr 1,4 mill mot justert budsjett som skyldes merutgifter adm bygg kr 0,2 mill fra strøm. Institusjon kr 0,8 mill som skyldes inventar og varme. Utleiebygg med kr 0,5 mill som skyldes strøm, fjernvarme, renhold og noe mindre inntekter. Avviket på industribygg skyldes høyere vedlikeholdskostnader.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjet	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	13 083 248	12 515 000	12 515 000	12 767 817
Andre salgs- og leieinntekter	40 801 010	38 255 896	37 641 796	36 081 233
Overføringer med krav til motytelse	43 935 274	37 882 972	35 122 972	51 118 438
Rammetilskudd	185 692 583	181 624 000	180 924 000	178 696 187
Andre statlige overføringer	25 276 365	19 655 000	19 309 000	13 106 171
Andre overføringer	337 781	-	-	343 000
Skatt på inntekt og formue	100 470 262	98 700 000	98 700 000	100 637 215
Eiendomsskatt	14 630 965	15 150 000	14 550 000	12 776 611
Andre direkte og indirekte skatter	67 464	65 000	65 000	67 464
Sum driftsinntekter	424 294 952	403 847 868	398 827 768	405 594 136
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	205 781 570	199 281 694	194 409 704	201 002 601
Sosiale utgifter	50 998 956	53 691 153	52 132 771	50 552 502
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	49 899 752	43 039 018	42 044 018	48 482 298
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	64 423 419	64 747 275	63 551 275	57 514 792
Overføringer	23 472 768	24 050 728	25 098 000	23 015 292
Avskrivninger	17 662 112	17 300 000	17 300 000	17 432 878
Fordelte utgifter	-3 439 285	-2 950 000	-2 950 000	-3 703 772
Sum driftsutgifter	408 799 292	399 159 868	391 585 768	394 296 592
Brutto driftsresultat	15 495 660	4 688 000	7 242 000	11 297 544
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	834 300	887 000	887 000	882 682
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	18 091	-	-	27 259
Mottatte avdrag på utlån	-	-	-	8 401
Sum eksterne finansinntekter	852 391	887 000	887 000	918 342
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	8 972 642	10 150 000	10 150 000	9 939 672
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	44 561
Avdrag på lån	10 022 653	9 950 000	9 950 000	10 635 914
Utlån	-	25 000	25 000	-
Sum eksterne finansutgifter	18 995 295	20 125 000	20 125 000	20 620 147
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-18 142 904	-19 238 000	-19 238 000	-19 701 805
Motpost avskrivninger	17 662 112	17 300 000	17 300 000	17 432 878
Netto driftsresultat	15 014 868	2 750 000	5 304 000	9 028 617
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	199 665	199 665	-	3 680 229
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-	-
Bruk av bundne fond	1 822 040	230 000	230 000	1 740 001
Sum bruk av avsetninger	2 021 705	429 665	230 000	5 420 229
Overført til investeringsregnskapet	2 275 487	2 600 000	1 500 000	1 122 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	2 500 000	9 865 022
Avsatt til disposisjonsfond	334 665	334 665	1 289 000	1 635 206
Avsatt til bundne fond	9 719 762	245 000	245 000	1 626 952
Sum avsetninger	12 329 914	3 179 665	5 534 000	14 249 181
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	4 706 659	-	-	199 665

Det er store avvik mellom budsjett og regnskap. Det er likevel slik at en god del av avvikene i driftsutgifter har motsvarende økning på inntektssiden i form av tilskudd, refusjoner, mv. Avvik må også ses opp mot avvik i avsetning av øremerkede tilskudd til bundne fond og bruk av disse. En tettere oppfølging av dette gjennom året ville gjøre at avvik som vises er mer reelle. I tillegg er slik

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

oppfølging ikke minst viktig av hensyn til den interne økonomistyringen, både på overordnet nivå og på enhetsnivå.

Driftsinntekter

- Overføringer med krav til motytelse, dvs refusjoner: ca kr 3,1 mill av avviket gjelder sykelønnsrefusjoner. Kr 1,3 mill skyldes mva-refusjon, som har samme beløp på utgiftssiden. I tillegg refusjoner fra staten til videreutdanning lærere og tidlig innsats på Grue barne- og ungdomsskole med kr 2,3 mill.
- Rammeoverføringene ble kr 4,0 mill høyere enn budsjettet som skyldes høyere inntektsutjevning.
- Andre statlige overføringer: Avviket knytter seg til tilskudd for utbygging av bredbånd, som er avsatt til formålet til sammen kr 6,2 mill, Særskilt tilskudd for bosetting av EMA er flyttet i Kostra fra refusjon til tilskudd fra 2016 til 2017 på kr 7,0 mill.
- Skatteinngangen ble kr 1,7 mill høyere enn regulert budsjett.
- Andre salgs og leieinntekter: Avviket er i hovedsak merinntekter på brukerbetalinger med 0,5 mill, billettinntekter på kr 0,7 mill og avg.pl. salg på kr 2,2 mill

Driftsutgifter

- Lønn og sosiale utgifter: Netto merforbruk er kr 3,8 mill. Av dette er ca kr 10,6 mill merforbruk vedr vikar, ekstrahjelp og overtid. Hvorav kr 3,1 mill skyldes sykevikarer som dekkes av refusjoner. Mens det er et mindre forbruk på fastlønn og godtgjøringer på ca 1,6 og pensjon 5,2
- Kjøp av varer og tjenester: Til sammen merforbruk på kr. 6,8 mill. Økte utgifter til avgifter skyldes sammensatte poster. Poster som skiller seg ut er service og driftsavtaler, matvarer, strøm gebyrer og lisenser, inventar og utstyr.

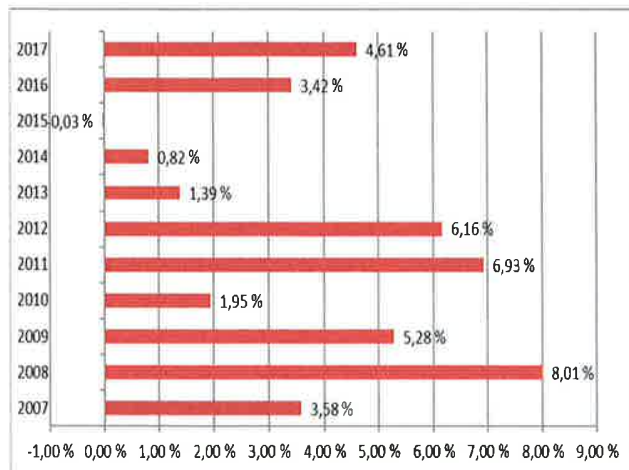

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

4.3 Driftsregnskapet

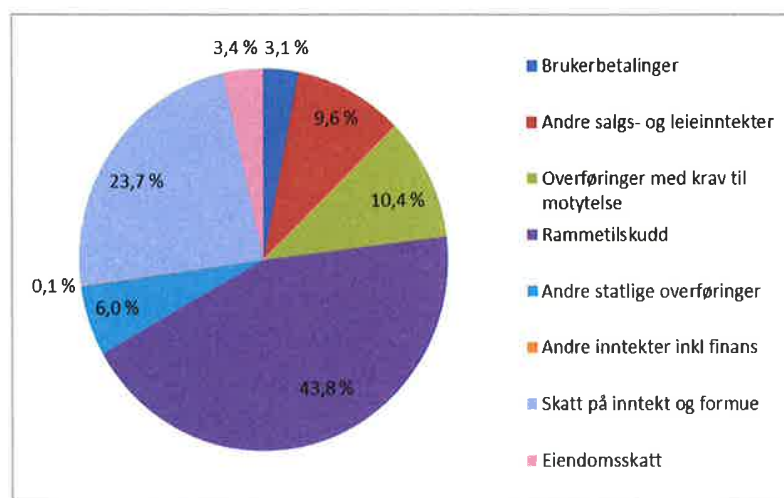
4.3.1 Driftsinntekter

Figuren viser endring i kommunens driftsinntekter siden 2007. Inntektsveksten er på 4,61 % fra 2016 til 2017.

I 2011/2012 ble samhandlings-reformen innført og kommunen fikk midler over rammetilskuddet til å finansiere dette. Ordningen med medfinansiering av sykehusinnleggelser falt bort igjen i 2015, og med det rammetilskudd på ca kr 7 mill.

Diagrammet under viser fordelingen av Grue sine inntekter i 2017. Inntektene til kommunen kan i svært liten grad reguleres av kommunen selv.

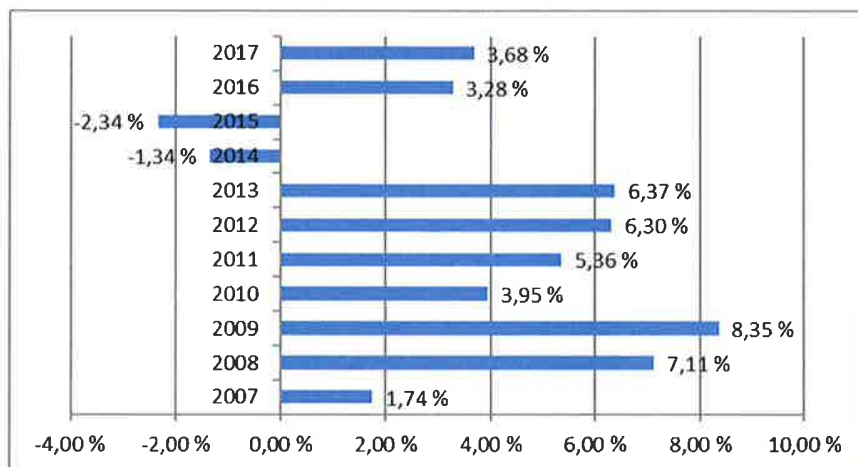
Rammetilskudd følger av statsbudsjettet og skatteinntekter bestemmes i hovedsak av utvikling i skatteinntektene på landsbasis. Disse postene representerer vel 2/3 av Grue kommunes totale inntekter

Den tredje største inntektstypen er overføringer med krav til motytelse, dvs refusjoner. Av refusjoner på totalt kr 43,9 mill utgjør sykepengerefusjoner ca kr 9,8 mill.

Brukerbetalinger og salgsinntekter er i hovedsak regulert i forskrifter som i liten grad gir muligheter til å øke inntektene. Eiendomsskatt, som utgjør bare 3,4 % av inntektene, er den inntekten kommunen mest kan påvirke.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

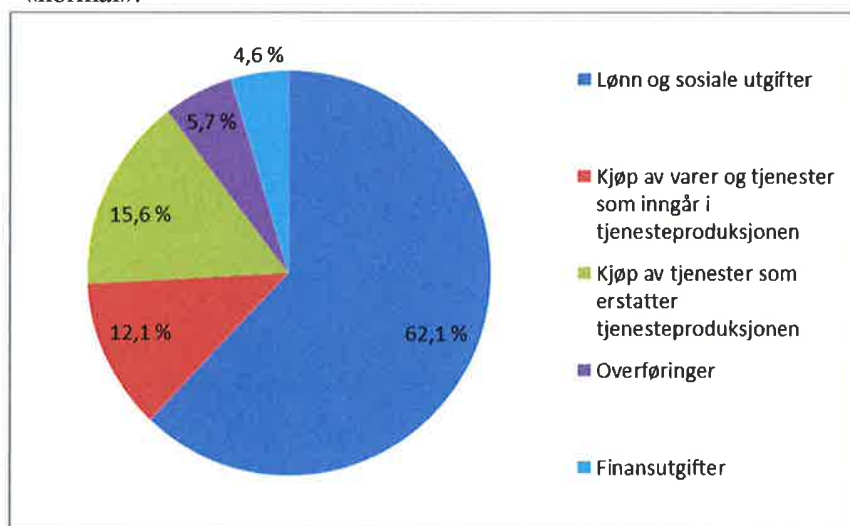

4.3.2

Driftsutgifter

Figuren viser endring i kommunens driftsutgifter siden 2007. Utgiftsveksten er såvidt lavere enn inntektsveksten. Ideelt sett burde veksten i utgifter vært en god del lavere enn inntektsveksten, noe den var i 2017.

Bortfall av kommunal medfinansiering ved sykehusinn-leggelser utgjør nærmere kr 7 mill i 2015 og forklarer nedgangen i utgifter dette året. Utgiftsøkninger 2011-2013 har sin årsak i innføring av kommunal medfinansiering og betalingssaken. For 2016 og 2017 har utgiftsveksten vært mer «normal».

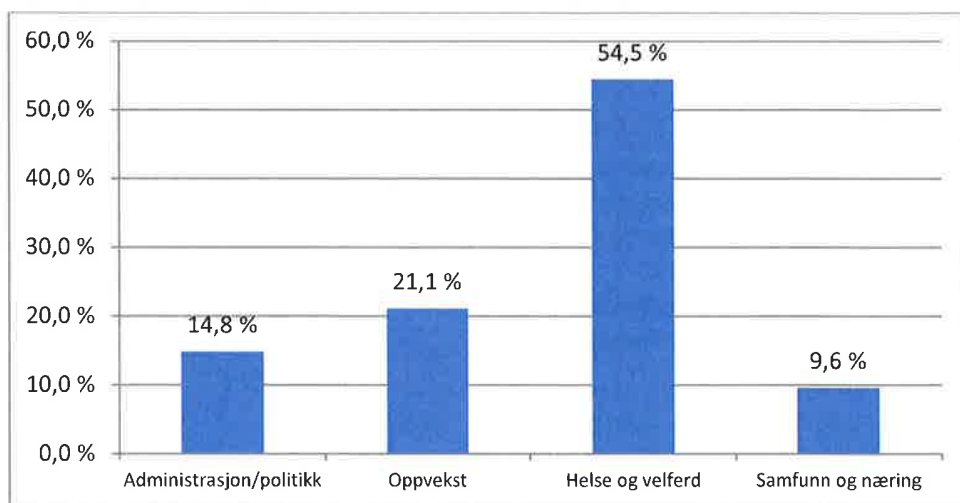

Kommunens totale utgifter er satt sammen som vist i diagrammet nedenfor. Finansutgifter er også tatt med her.

Utgifter knyttet til ansatte, dvs lønn og sosiale utgifter, utgjør nærmere 2/3 av de totale utgiftene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Her vises fordeling av driftsutgiftene på de ulike strategiske områdene. Diagrammet viser bare de direkte driftsutgiftene, dvs finansutgifter og avskrivninger er ikke tatt med.

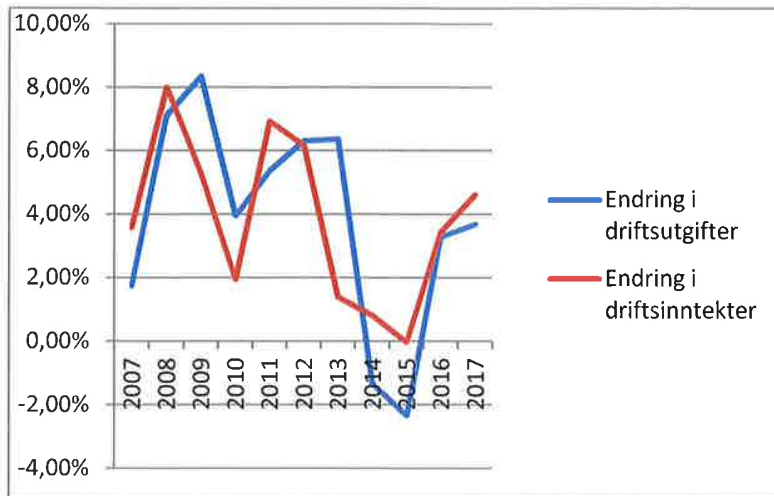
Utgifter	R-2017	B-2017	Avvik just bud	Avviksgrad
Administrasjon/ politikk	44 353	49 560	5 207	10,51
Oppvekst	63 175	61 984	-1 191	-1,92
Helse og velferd	162 970	158 757	-4 213	-2,65
Samfunn og næring	28 700	27 641	-1 059	-3,83

Her vises utgiftssiden til de strategiske områdene i kommunen, målt opp mot budsjett. Avviksgraden er fra 2-3,8 % på brutto utgiftsside, noe som tyder på bra kostnadskontroll totalt selv om det er store forskjeller internt på virksomhetene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

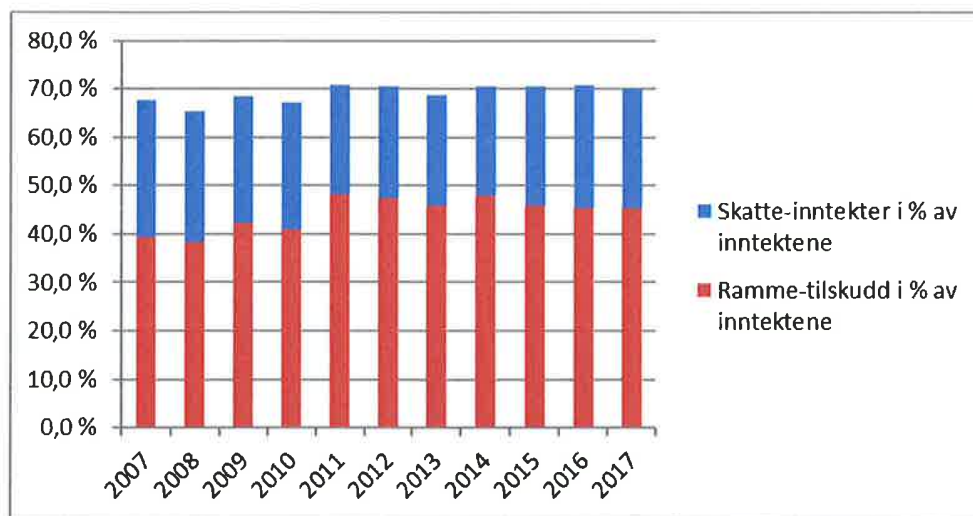
4.3.3 Forholdet driftsinntekter og driftsutgifter

Grafen viser årlig endring i kommunens inntekter og utgifter. Det er større vekst i inntekter enn i utgifter for 2017. I 2016 var denne marginal. Utgiftsveksten fremover bør være lavere enn inntektsveksten for at kommunen skal ha det nødvendige handlingsrom og bygge buffere for fremtiden.

inntekter - skatt og rammetilskudd

Skatte- og rammetilskuddsgraden viser utviklingen i kommunens frie inntekter (skatter og rammetilskudd) i forhold til driftsutgiftene. I 2017 dekkes nær 70 % av Grue kommunes driftsutgifter

4.3.4 Frie

av skatteinntekter (ekskl eiendomsskatt) og rammetilskudd.

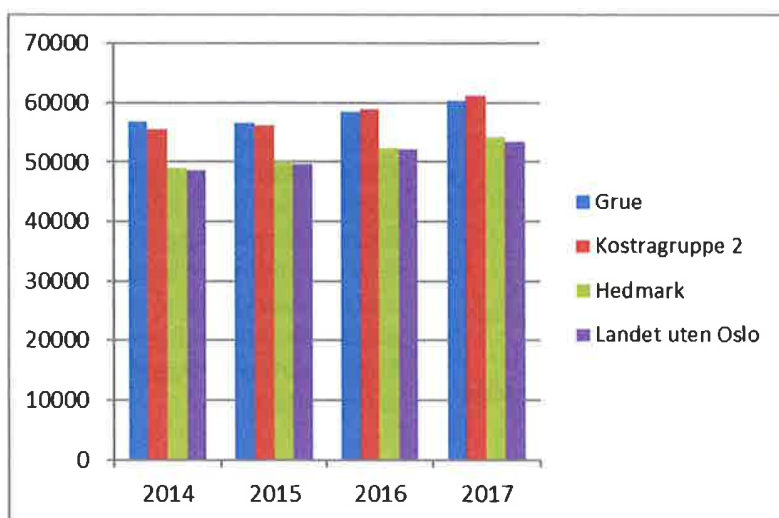
Total dekningsgrad fra skatt- og rammetilskudd er ca som i 2016, men innbyrdes litt mindre vekt på skatte-inntekter i 2017 (25,5 %)

enn i 2016 (24,6 %).

Grue er fortsatt en skattesvak kommune, med skatteinntekter på 70,6 % av landsgjennomsnittet i 2017, dette er det laveste på siste 5 år. I 2014 var skatteinntektene 71,1 % som er det nest lavest i 5 års perioden. I 2016 var Grue opp på 73,5 % av landsgjennomsnittet. Mye av bortfallet av skatteinntekter kompenseres igjennom inntektsutjevning etter denne korrigeringen ligger Grue på 93,7 % av landsgjennomsnittet. Utjevningen gjør at en skattesvak kommune, og med dagens inntektssystem, alltid vil oppnå ca denne prosenten på skatt og utjevning. Derfor er skatteinngangen både lokalt og på landsbasis av stor betydning for Grues inntekter.

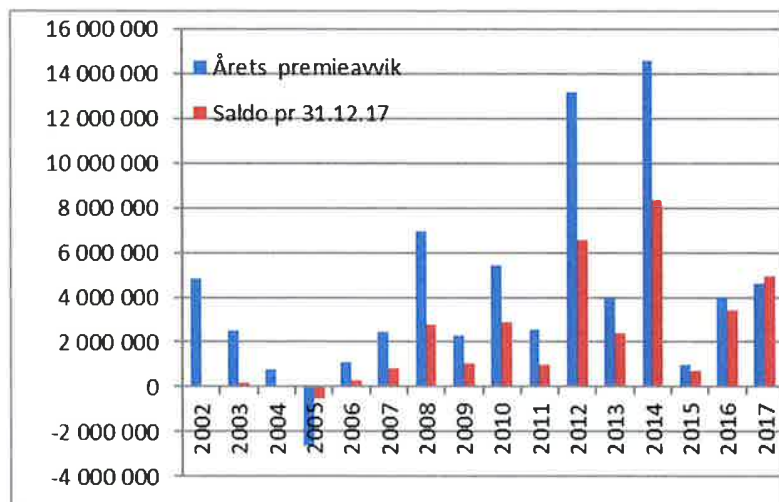
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse – likeverd

Frie inntekter pr innbygger ligger mellom 10-13% over tilsvarende for Hedmark og landet unntatt Oslo, men ca på nivå med kostragruppe 2, der de kommunene som ligner mest på Grue er å finne. Forskjellen kan først og fremst begrunnes med demografi. Relativt høy gjennomsnittsalder gir høye inntekter, men også behov for tilsvarende høye utgifter.

4.3.5 Pensjon og premieavvik

Gjennom året utgiftsføres betalt pensjonspremie i regnskapet. Men i motsetning til for andre utgifter, der kommuneregnskapet viser påløpte utgifter (dvs mottatte varer, utført arbeid osv), skal det for pensjon vises årets beregnede kostnad basert på helt andre forutsetninger enn det som ligger til grunn for betalt pensjonspremie.

Premieavviket er forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad. Denne måten å regnskapsføre pensjon på ble innført i 2002.

Bortsett fra i 2005 og 2017 har betalt pensjonspremie vært større enn pensjonskostnaden som skal vises i regnskapet. Premieavviket har dermed medført en inntektsføring i regnskapet alle disse årene. De blå søylene i figuren viser størrelsen på denne inntektsføringen (inkl

arbeidsgiveravgift) de enkelte år.

Premieavviket er ment å fungere som en utjevning av regnskapsført pensjon over tid, og representerer ikke kommunens egentlige pensjonsutgift etter kommunale regnskapsprinsipper. Derfor skal premieavviket for det enkelte år tilbakeføres (amortiseres) med 1/7 hvert år i sju år (15 år for 2002-2010 og 10 år for 2011-2013) inntil effekten er nullet ut.

Premieavviket gir to betydelige utfordringer for kommunen:

- Inntektsføringen det året premieavviket oppstår representerer ingen innbetaling, men påvirker kommunens mer-/mindre forbruk. Stor forskjell mellom pensjonspremie og pensjonskostnad, slik det særlig var i 2014 og 2012, bidrar betydelig til positivt resultat (evt reduserer et negativt

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

resultat) uten at det følger med penger. I og med at kommuneregnskapet er et «pengeregnskap» blir det betydelig sprik mellom kommunens likviditet og regnskapsmessige resultat.

- Store inntektsførte premieavvik år etter år akkumuleres til store beløp som skal tilbakeføres senere år. Pr 31.12.17 har Grue kr 35 mill i akkumulert premieavvik som medfører framtidige utgifter. Dette er summen av de røde søylene i figuren over. I 2017 utgjorde tilbakeføringen (amortiseringen) kr 5,5 mill. Tilsvarende beløp vil komme som utgift de nærmeste årene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

4.4 Investeringsregnskapet

Regnskapsskjema 2B Investeringsregnskapet	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Landbruk, næring og teknikk	2 615 793,46	3 877 000,00	4 914 000,00	3 653 987,36
- Veginvesteringer	1 146 905,63	1 232 000,00	2 764 000,00	2 091 587,62
- Kjøp av traktor	-	-	-	375 000,00
- Pumpestasjon Kongshovnoet	106 591,15	150 000,00	150 000,00	301 924,88
- Adresseprosjekt	17 778,00	50 000,00	-	167 554,67
- Digitale kart	383 965,00	235 000,00	400 000,00	208 121,00
- Vestgarden hyttegrenn	188 490,00	400 000,00	400 000,00	136 211,12
- Gatelys	772 063,68	1 210 000,00	-	373 588,07
- Stedsutvikling	-	100 000,00	100 000,00	-
- Gruehallen masseutskifting	-	-	600 000,00	-
- Bredbånd/fiber	-	500 000,00	500 000,00	-
Kommunale bygg og eiendommer	5 546 970,24	6 349 000,00	7 208 000,00	8 433 199,82
- Boliger ifm bosetting av flyktninger	1 159 047,06	1 880 000,00	2 743 000,00	2 256 322,00
- Gjerde institusjon	125 063,00	-	-	-
- Inventar og utstyr institusjon	427 250,00	400 000,00	400 000,00	491 935,00
- Kommunale bygg	1 492 394,39	2 095 000,00	2 400 000,00	2 056 151,64
- ENØK-tiltak	1 011 353,64	1 012 000,00	1 000 000,00	1 265 859,17
- Branntiltak	565 408,69	566 000,00	300 000,00	204 828,97
- Aggregat	-	-	265 000,00	-
- Lekeplasser	76 090,63	60 000,00	100 000,00	56 824,00
- Møbler kommunestyresal	101 098,00	100 000,00	-	-
- Glamox Luxo	117 480,00	118 000,00	-	505 652,66
- Utgifter ved salg av fast eiendom	35 038,00	-	-	30 775,00
- Bibliotek FOS rehabilitering (brann) og brann 2	325 730,83	-	-	939 954,57
- Ombygging Finnskogen oppvekstsenter	-	-	-	624 896,81
- Vakuumpakker kjøkken	111 016,00	118 000,00	-	-
8 nye sykehjemsplasser	844 267,00	-	-	18 962 323,86
Grinder industriområde	1 922 172,00	1 723 000,00	-	-
Bibliotek i rådhuset	2 414 057,02	2 146 000,00	-	9 469 639,03
IKT-investeringer herunder også:	2 261 922,49	2 150 000,00	2 400 000,00	1 722 119,98
Innføring av ressursstyring	328 359,00	-	-	-
Utstyr formannskapssal/kommunestyresal	560 650,00	-	-	862 119,98
Skole-PC GBUS	684 500,00	-	-	860 000,00
Overføringer kirkelig fellesråd	309 000,00	309 000,00	309 000,00	665 000,00
- diverse tiltak	309 000,00	309 000,00	309 000,00	665 000,00
Sum investeringer i anleggsmidler til skjema 2A	15 914 182,21	16 554 000,00	14 831 000,00	42 906 270,05

Investeringer i anleggsmidler utgjorde ca. 15,9 mill i 2017. Bruttorammen for investeringsprosjektene var til sammen kr 16,6 mill. Avviket totalt ble kr. 0,64 mill i mindre forbruk som det fremgår av tabellen.

Majoriteten av investeringene i anleggsmidler ble finansiert med tilskudd i 2017. Det er noe finansiering fra mva-kompensasjonen, men det er ingen reserver som kan benyttes til egenkapital i tiltakene.

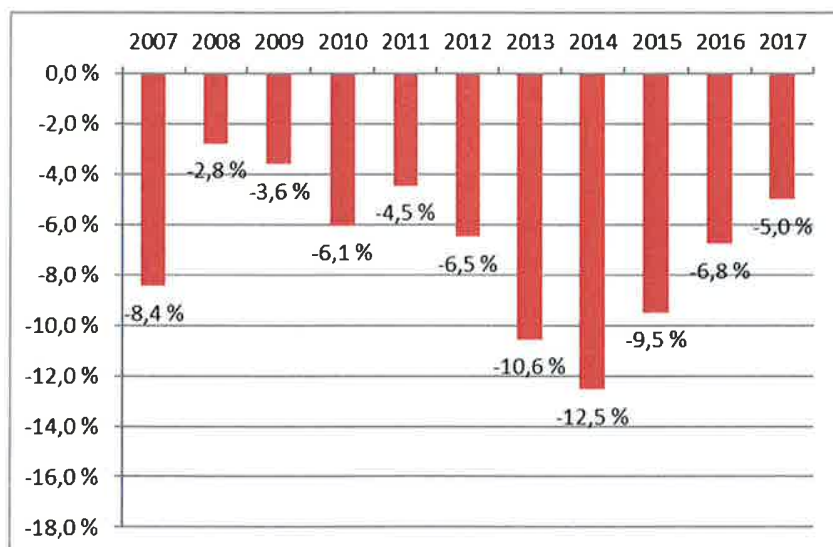
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Økonomiske oversikter	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 2A - investering				
Investeringer i anleggsmidler	15 914 182,21	16 554 000,00	14 831 000,00	42 906 270,05
Utlån og forskutteringer	1 065 500,00	2 000 000,00	2 000 000,00	354 500,00
Kjøp av aksjer og andeler	1 479 160,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 570 019,00
Avdrag på lån	2 383 025,00	2 592 000,00	9 284 000,00	1 579 735,00
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	567 814,91
Avsetninger	882 703,00	-	5 059 500,00	1 078 431,50
Årets finansieringsbehov	21 724 570,21	22 646 000,00	32 674 500,00	48 056 770,46
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	1 065 500,00	1 562 000,00	7 385 500,00	34 503 891,95
Inntekter fra salg av anleggsmidler	955 321,00	2 300 000,00	1 000 000,00	611 383,00
Tilskudd til investeringer	11 838 000,00	11 838 000,00	225 000,00	1 275 000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	1 794 052,75	1 704 000,00	1 704 000,00	6 576 991,45
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	2 419 323,45	1 650 000,00	19 868 000,00	3 399 689,15
Andre inntekter	-	-	-	-
Sum ekstern finansiering	18 072 197,20	19 054 000,00	30 182 500,00	46 366 955,55
Overført fra driftsregnskapet	2 275 486,69	2 600 000,00	1 500 000,00	1 122 000,00
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	1 376 886,32	992 000,00	992 000,00	567 814,91
Sum finansiering	21 724 570,21	22 646 000,00	32 674 500,00	48 056 770,46
Udekket/udisponert	-	-	-	-

4.5 Balanseregnskapet

4.5.1 Likviditet og arbeidskapital

Diagrammet viser driftsdelen av kommunens arbeidskapital pr 31.12.* i prosent av driftsinntektene.

En anser en arbeidskapital på 10 % av driftsinntektene for å være en sunn arbeidskapital. Pr 31.12.17 hadde Grue negativ arbeidskapital på 5,0 % eller i underkant av 21 mill (28 mill. i 2016).

Grue kommune har et likviditetslån på 40 mill. Det er en liten bedring i arbeidskapitalen som kan benyttes til å redusere likviditetslånet dersom dette for øvrig er forsvarlig.

*Arbeidskapital er omløpsmidler fratrasket kortsiktig gjeld. Omløps-midlene er korrigert for penger bundet opp til spesielle formål (bundne fond, investeringsfond og ubrukte lånemidler). Det er også korrigert for premieavvik, som kun er en størrelse i regnskapet og ikke reelle penger.

Kommunens evne til å dekke kortsiktige forpliktelser kan også uttrykkes ved hjelp av likviditetsgrader, som er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Likviditetsgraden kan beregnes på 3 forskjellige måter

- LG 1: Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld – bør være minst 2

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

- LG 2: LG 1 korrigert for premieavvik – bør være minst 1
- LG 3: LG 2 korrigert for penger bundet opp til spesielle formål – bør være minst 0,5

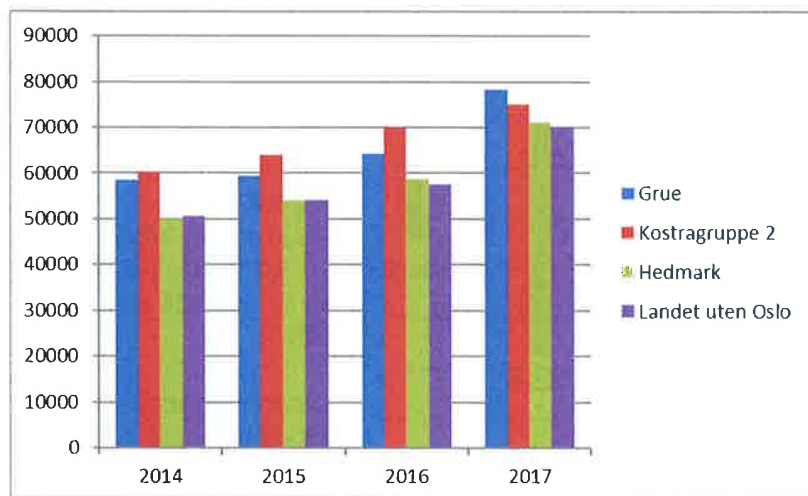
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
LG1>=2	1,29	1,45	1,13	1,18	1,41	1,43	1,72
LG2>=1	0,99	0,94	0,59	0,55	0,73	0,76	0,98
LG3>=0,5	0,79	0,60	0,32	0,26	0,32	0,55	0,54

Også denne måten å vurdere likviditeten på bekrefter at Grue mangler midler til løpende forpliktelser. Det vil naturlig nok føre til likviditetsproblemer. Dette blir tydelig i tabellen over, jfr merforbruk i årene 2013 og 2014. Indikatorene for 2016 og 2017 viser en bedring som har sammenheng med bedre resultat og en økning av midler på fond. Å bygge opp disposisjonsfondet vil bidra til at likviditetsgradene vil øke.

4.5.2 Gjeld

Langsiktig gjeld (inkl. formidlings lån, men ekskl. pensjonsforpliktelser) har vist følgende utvikling totalt og pr. innbygger siden 2007:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Langsiktig gjeld	180 614	287 460	287 663	304 083	305 715	310 590	307 239	314 232	316 961	330 532	317 569
Brutto lånegjeld pr. inn	35 568	56 587	56 649	60 526	61 106	62 155	62 094	64 750	66 547	64 060	66 998
Folketall pr. 31/12	5 078	5 080	5 078	5 024	5 003	4 997	4 948	4 853	4 763	4 777	4 740

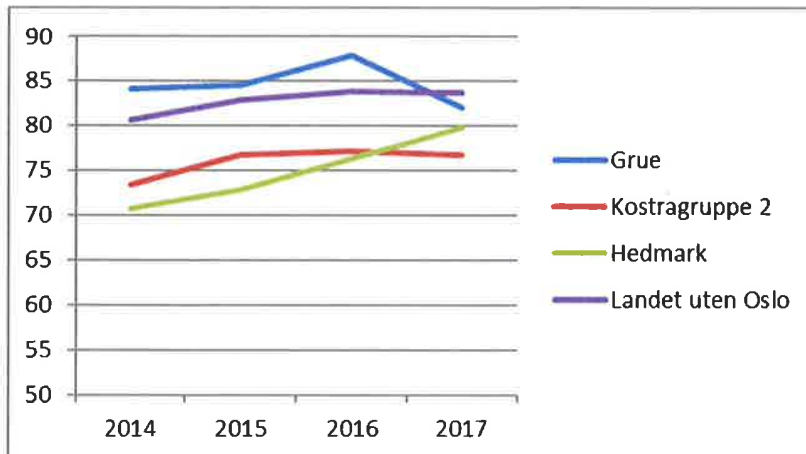

Om en sammenligner netto lånegjeld pr innbygger (lån fratrasket utlånt formidlings lån) de siste årene med andre kommuner (gjennomsnitts-grupper) ser det ut som i diagrammet til venstre. Den relativt høye netto lånegjelden som oppstod i Grue etter bygging av ny skole i 2008 er i ferd med å jevne seg ut i forhold til gjennomsnitts-gruppene. Økningen i 2016 skyldes virkningen av låneopptaket

knyttet til bygging av sykehjemsplasser og vil jevnes ut når tilskuddet kommer i 2017. Kommunes lånegjeld pr innbygger påvirkes av befolkningsnedgangen fra 2016-2017.

Netto lånegjeldsgrad (netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene) vist i diagrammet nedenfor gir et bilde av evnen til å betjene gjelden.

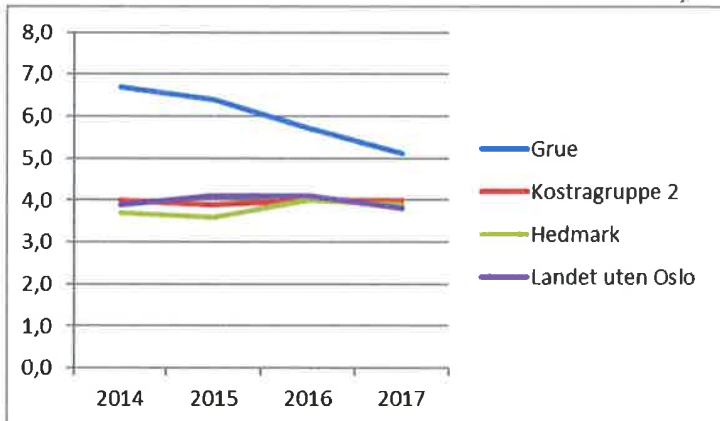
Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Grue har en netto lånegjeld, dvs lån fratrasket utlån, som utgjør 82% av driftsinntektene i 2017, det er noe høyere enn kostragruppe 2, men lavere enn landet. Veksten skyldes investeringene i sykehjemsplasser og flyttingen av bibliotek/rehabilitering av rådhuset i 2016, men er noe redusert i 2017 med et lavere investeringsnivå. Likevel er

dette en høy lånegjeldsgrad, jfr tommelfingerregelen som sier 50 %. Måltallet i overordnet styringskort er gjeldsgrad lavere enn 80 %. For øvrig må det tilføyes at kommunen har gjennomført prosessen med endret skolestruktur, samt investeringer på sykehjemmet med de investeringene dette medførte.

Kapitalutgiftsgraden viser hvor store kommunens netto finans og avdragsutgifter er i forhold til brutto driftsinntektene. For 2017 er den i Grue kommune 5,1 % mens sammenligningsgruppene

ligger på ca 4,0 %.

Grue har ligget relativt høyt pga fastrentelån som har ugunstig rente med dagens rentenivå samt at en har betalt høyere avdrag enn det kommuneloven krever. I 2017 er derimot andelen lån med fastrente kommet ned på 28 %.

Sammensetningen av lånegjelden har også betydning, da det inngår selvfinansierende lån til

industriutleiebygg, omsorgsboliger/bofellesskap og andre utleieobjekter i den totale gjelden.

Avdrag på lån: Iflg kommuneloven kan ikke gjenstående løpetid for lån som gjelder investeringer overstige vektet levetid for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. Beregning etter denne regelen gir maksimal avdragstid 31,4 år, med avdrag kr 9,7 mill i 2017. Faktiske betalte avdrag er kr 10,0 mill.

4.6 Finansforvaltning

4.6.1 Formål med forvaltningen

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter/kassekreditt) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse – likeverd

- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko, som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud.

4.6.2 Forvaltning av kortsiktig likviditet

Aktivklasse	Plasseringer	
	Beløp	Fordeling
Bankinnskudd	16 667	98,7 %
Bankinnskudd høyrente	0	0,0 %
Sertifikater/pengemarkedsfond	0	0,0 %
Aksjer og andeler	216	1,3 %
Totalt	16 883	100,0 %

Grue kommune har i realiteten liten ledig likviditet. Av bankinnskudd pr 31.12. 17 utgjør 50% avsatte skattetrekksmidler.

4.6.3 Forvaltning av lånegjeld

Tabellen viser total lånegjeld fordelt på faste og flytende renter og långivere.

Lån til investeringer					
Type gjeld	Lån pr 01.01.2017		Andel	Lån pr 31.12.2017	
Sum lån m/fast rente	kr	97 927 742	32	kr	81 743 630
- fastrente til 2018	kr	81,7			
Sum lån med flytende rente	kr	208 090 084	68	kr	213 693 543
Sum	kr	306 017 826	100	kr	295 437 173
Långivere	Lån pr 01.01.2017		Andel	Lån pr 31.12.2017	
KLP Kommunekreditt 1)	kr	110 220 582	38	kr	105 049 344
Kommunalbanken	kr	179 105 740	62	kr	176 362 930
DnB	kr	1 620 000	1	kr	1 080 000
Sum	kr	290 946 321	100	kr	282 492 273
Vektet effektiv rente for lånene er 2,87 % pr 31.12.17, herav flytende rente 1,17 % og fast rente 1,7 %					

Av lån til investeringer er 28 % (32 %) av gjelden fastrentelån og 72 % (68 %) av gjelden har flytende rente. Kommunens finansreglement sier at minst 25% av lånene skal være fastrentelån og minst 25% skal være lån til flytende rente.

	Balanse %	Balanse MNOK	Endrings parameter	Durasjon	Beregnet tap
Gjeld med flytende rente	0 %	0	2,00 %		0,0
Gjeld med flytende rente	72 %	214	2,00 %		4,3
Gjeld med fast rente	28 %	82	0,00 %		0,0
Finanspassiva	100 %	295			4,3
Innskudd i bank og korte pengem	0 %	17	2,00 %		-0,3
Anleggsobligasjoner	0 %	0			
Norske omløpsobligasjoner	0 %	0	0,75 %		0,0
Utenl. omløpsobligasjoner	0 %	0			
Fast eiendom	0 %	0			
Norske aksjer	0 %	0			
Utenl. aksjer	0 %	0			
Finansaktiva	0 %	17			
Mulig tap vil utgjøre (MNOK):		3,9			

Stresstesten viser at dersom renten øker med 2

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

prosentpoeng vil kommunen få en rentekostnadsøkning på kr 3,9 mill. Andelen fast rente reduserer risikoen for økte rentekostnader. Dersom all gjelden hadde vært flytende ville 2 % stresstesten indikert en mulig økt rentekostnad på kr 5,6 mill. Dette må ses opp mot det vi betaler ekstra på fastrenteavtalene.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

Vedlegg: Oversikt politiske saker og status – 2017.

Dato Saknr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
06.02.			
001/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
002/17	Opparbeidelse av veg på Namnå fra Sandermoen AS mot Sentrumsgata.	Saken utsettes til 2018. Det vises til sak: +KS-003/17. Vedtaket begrunnes slik: I juni 2017 skal Fylkestinget behandle innstilling til handlingsprogram for fylkesveger 2018-2021. Det er viktig å se saken i sammenheng med utbygging av gang og sykkelveg i Grue. Grue kommune er også pliktige til å skifte tennskap og en rekke gatelys de neste årene som vil legge beslag på en stor andel av investeringsbudsjettet på veg de kommende to årene, derfor kan ikke vegbygging tas av investeringsbudsjettet før senere i økonomiperioden. Jernbaneverket kan fullføre grunnerverv og prosjektere forslag til vei kostnadsfritt i 2017.	Saken utsettes til 2018.
003/17	Forslag til Handlingsprogram Fylkesveger Hedmark 2018-2021 (2023) Høring.	I forslag til Handlingsprogram er det bare et konkret prosjekt som gjelder Grue kommune ut fra den omfattende listen med prioriteringer Grue kommunestyre vedtok og rådmannen sendte Fylkeskommunen: kun FV 201: Bergesida–Opåsvegen, en strekning på ca. 500 meter er valgt ut på investeringsprogrammet. I forrige handlingsprogram 2014-2017 skrev kommunestyret i Grue følgende: <i>Folketallet i Grue utgjør snart tre prosent Hedmark, men bare vel fem promille av investeringsmidlene til fylkesveger tilfaller Grue. Det var heller ikke større avsetninger i inneværende fireårsperiode (2010-2014)...».</i> I handlingsprogrammet for fylkesveger 2018-2021 forslår Hedmark Fylkeskommune og Statens vegvesen å bevilge mindre til Grue enn noen gang tidligere. Det er riktignok foreslått en kontrollplass på Grue vestsida til ca. en million, men det er ikke et forslag som kommer fra kommunen. Grue får nå kun 0,38 prosent av investeringsmidlene i Hedmark. Grue kommune får øremerket langt mindre enn	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		alle andre kommuner og kanskje bare 1/10 av gjennomsnittskommunen i Hedmark. Sør Hedmark får en økning i forhold til tidligere år, men det kommer ikke Grue til gode. Grue kommune opprettholder de prioriterte innspillene som ble gitt av kommunestyret 23.05.2016 (se vedlegg 1) og ber Hedmark Fylkeskommune vurdere investeringsprogrammet og rette opp den sterke skjevdelingen. Behovet i Grue er akutt etter tiår med skjevdeling. Grue kommune la ned mye arbeid i å melde inn forslag. Fylkeskommunen oppfordres til å ta inn innmeldte forslag som: Forlengelse av FV 404 fra Kirkenær industriområde nord – RV 2 og gang/sykkelveg FV 404 fra Finnskogvegen – Tjura Barnehage/Grue Barne- og ungdomsskole, lavo ved Frysjøen. FV 408 Knauserud – Grinder kan heller ikke utsettes nå. Angående trafiksikkerhetstiltak ber vi innspillene fra Grue kommune om at belysning i Bergesiden prioriteres før Statens Vegvesen og Fylkeskommunens forslag om kontrollplass. Lys kan prioriteres i forbindelse med bygging av gang og sykkelveg Bergesida-Opåsvegen. I tillegg bør det bygges en busslomme ved Øverbyvegen i forbindelse med den nye gang og sykkelvegen. Det kommer mange skolebarn langs denne vegen snart og dette er et ønske fra skolen i Grue og småbarnsforeldrene i området. Stedsutviklingsprosjektet på Svullrya er nettopp igangsatt. I denne forbindelse deltar Statens Vegvesen og Hedmark Fylkeskommune. Det er derfor viktig å prioritere tiltak på Grue Finnskog. Dette kan være trafiksikkerhetstiltak langs FV 201 og innspill til utbedring av FV 202. Grue kommune gir høringsforslaget ros for forslaget om å vurdere å legge trekkør for digital infrastruktur ved gjennomføring av nye vegprosjekter. Det skal nevnes at Grue kommune la ned mye innsats for dette i det eneste veiprosjektet Grue kommune hadde med på forrige handlingsprogram: FV 404 Grøset - Ingelsrud. Grue kommune kjøpte inn	
--	--	---	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		trekkør og leverte byggeplass etter avtale med utbyggingsleder, men det viste det seg at Vegvesenets egne veibyggestandarder den gang ikke gjorde det mulig og trekkør og disse måtte returneres. Administrasjonen får i oppdrag å løfte veistrekningen Sentrumsgata-Sandermoen som 1.prioritet. Da kan det søkes midler fra punkt 9.7 i Handlingsplan for fylkesveier. Administrasjonen går i forhandlinger med fylkeskommunen slik at veien klassifiseres som fylkesvei.	
004/17	Oppfølging av sak fra møte 25.10.16, ekstern hendelse.	1.Kommunestyret ber administrasjonen foreta en juridisk vurdering av husleiesaken som har vært gjenstand for mye diskusjon i ettertid, jfr. KS-sak 039/09. Spørsmålet om det er lov å ha forskjellige husleiesatser på like boliger. 2. Kommunestyret ber om at denne redegjørelsen legges fram for kommunestyret innen 01.05.2017.	
005/17	Revisjon av kommunale retningslinjer for behandling av saker etter jordloven.	De kommunale retningslinjer for behandling av saker etter jordloven godkjennes.	
006/17	Hedmark IKT – tilpasning til organisasjonsform.	1.Hedmark IKT videreføres som et interkommunalt samarbeid med hjemmel i kommuneloven § 27. Det gjøres følgende justeringer i driften, herunder presiseringer i vedtekter og samarbeidsavtale, for å sikre at samarbeidet ikke fremstår som et eget rettssubjekt: Den økonomiske rammen for Hedmark IKT inngår i Hamar kommunes årsbudsjett, i samsvar med de krav som fremgår av budsjettforskriften § 13. Styret vedtar selv den nærmere fordeling av den økonomiske rammen på grunnlag av innstilling fra samarbeidets administrasjon. Virksomhetens regnskap og årsberetning skal inngå i Hamar kommunes regnskap og årsberetning, i samsvar med de krav som fremgår av regnskapsforskriften § 12. Årlige overskudd avsettes på vegne av samarbeidskommunene i bundet fond i Hamar kommune. Det presiseres at «avgjørelsesmyndighet i mer prinsipielle og potensielt politisk kontroversielle spørsmål angående forhold til brukere, større investeringer eller omlegging av	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		virksomheten», herunder utarbeidelse av felles IKT-strategi, avgjøres av den enkelte deltaker selv. Virksomheten skal yte tjenester, fremforhandle og følge opp avtaler med tredjeparter på oppdrag fra eierkommunene. Hamar kommune v/rådmannen delegeres myndighet til å signere avtaler på vegne av samarbeidet, når det inngås avtale om felles løsninger for deltakerne i samarbeidet. Der det inngås avtaler på vegne av en eller flere enkeltkommuner, er det den enkelte kommune selv som signerer på avtalen. Hamar kommune er arbeidsgiver for samarbeidet. Det innebærer at Hamar kommunes arbeidsgiverpolitikk, etiske retningslinjer og øvrige retningslinjer på personalområdet gjelder. Lønnsforhandlinger gjennomføres av Hamar kommune, men slik at forhandlingsutvalget utvides med daglig leder i Hedmark IKT, i saker som gjelder samarbeides ansatte. 2. Kommunestyret vedtar endring av vedtekter og samarbeidsavtale slik det fremgår av vedlegg 1 og vedlegg 2 til rådmannens innstilling.	
007/17	Utvidelse av Hedmark IKT – deltagelse fra Sør-Odal.	Grue kommune godkjenner Sør-Odals deltagelse i Hedmark IKT.	
008/17	Delegasjonsreglement – delegering i henhold til Kommune-lovens §13.	Kommunestyret delegerer fullmakt til formannskapet å fatte vedtak i medhold av Kommune-lovens § 13 i hastesaker.	
009/17	Forslag til forskrift om tvungen tømning av slamavskillere og tette tanker – behandling etter høring.	Kommunestyret i Grue vedtar forslaget til forskrift om tvungen tømning av slamavskillere og tette tanker med hjemmel i lov 13.mars 1981 nr.6 om vern mot forurensning og avfall (Forurensningsloven) § 34, jf. §§ 26 og 30.	
010/17	Kontrollutvalgets årsplan for 2017.	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2017 til orientering.	Direkte fra kontrollutvalget
011/17	Kontrollutvalget – nyvalg.	Saken ble utsatt.	Saken utsatt.
012/17	Tilsetting av rådmann.	Rekrutteringsgruppa får fullmakt til å: -leie inn en ekstern profesjonell leder med god rådmannskompetanse. -under denne perioden (maks 12 mnd.) vil kommunen legge forholdene til rette for en god og solid tilsettingsprosess av en ny permanent rådmann.	
013/17	Tilsetting rådmann.	Som ny rådmann tilsettes Geir Kvisten. Rekrutteringsutvalget får fullmakt til å forhandle fram lønns- og arbeidsbetingelser.	Rådmann Geir Kvisten ansatt fra 19.06.2017

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		Formannskapet gis fullmakt til å forhandle med Skagerak Consulting om prisreduksjon i forhold til tilbudet.	
03.04			
014/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
015/17	Referatsaker.	Referatsakene ble tatt til orientering.	Direkte til KS
016/17	Dimensjonering av helse- og omsorgsektoren frem mot 2030 – sluttrapport fra PWC.	Rapporten tas til foreløpig orientering. Rapporten sendes tilbake til komite for omsorg og miljø for å klargjøre prioritering, betydning og konsekvenser av fokusområder sammen med administrasjonen. Saken legges fram for kommunestyret 22.mai 2017.	
017/17	Medlemsskap i Utmarkskommunenes sammenslutning.	Kommunestyret vedtar at Grue kommune søker om medlemskap i Utmarkskommunenes sammenslutning (USS).	
018/17	Rebudsjettering av investeringer i 2017.	1.Rebudsjettering av investeringsprosjekter i budsjettskjema 2B vedtas som vist i tabellen i saksframstillingen med totalt kr. 4.258.000,-. 2. Som følge av rebudsjetteringen endres skjema 2A vedrørende finansiering, finansposter og interne transaksjoner som vist i tabellen, herunder bruk av ubrukte lånemidler kr 1.460.500,- tilskudd til investeringer, avsetninger, inntekter ved salg av anleggsmidler med totalt kr. 17.001.500,-.	
019/17	Oppdatert arkivplan.	Oppdatert arkivplan godkjennes.	
020/17	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for Grue kommune.	Den foreliggende ROS-analysen for Grue kommune godkjennes.	
021/17	Overordnet beredskapsplan.	Oppdatert overordnet beredskapsplan godkjennes. Planen oppdateres administrativt da ny rådmann er på plass.	Planen oppdateres fortløpende i tak med endringer.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

022/17	Årsberetning 2016 – Grue eldreråd.	Årsberetning 2016 fra Grue eldreråd tas til orientering.	Direkte fra eldrerådet.
023/17	Årsmelding 2016 – Rådet for likestilling av funksjonshemmede.	Årsmelding 2016 fra Rådet for likestilling av funksjonshemmede tas til orientering.	Direkte fra rådet for likestilling av funksjonshemmede.
024/17	Årsmelding for 2016 fra PP-tjenesten for Grue og Åsnes.	Årsmeldingen for 2016 fra PP-tjenesten for Grue og Åsnes tas til orientering.	Fra komité næring, oppvekst- og kultur.
025/17	Kommunale omsorgsboliger – leiepriser.	Konklusjonen i den juridiske vurderingen fra advokatfirmaet Campell & Co AS v/advokat Jørgen Heier tas til etterretning. Det konkluderes med at ulike leiepriser i de kommunale omsorgsboligene ikke er i strid med gjeldende lovverk på området.	
026/17	Kontrollutvalgets årsrapport for 2016.	Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2016 til orientering.	Direkte fra kontrollutvalget

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
027/17	Statusrapport oppdragsavtalen 3. tertial 2016 (31.12.16).	Ubenyttede timer på 35,5 timer (tilgodebeløp tilbakebetalt kommunen) tilføres kontrollutvalgets budsjett i 2017 for kjøp av revisjonstjenester til Grue.	
028/17	Kontrollutvalget – nyvalg.	1.Kommunestyret foretar nytt valg av kontrollutvalget. 2. Som nytt kontrollutvalg velges: Felleslista:1. Ola Rostad, nestleder, 2.Marit Figved, Varamedlem: Eva Neby. SP: Stein Bruno Langeland, Varamedlem: 1.Odd Egil Sørлие, 2.Arne Vidar Sydverud. AP: 1. Herdis Bragelien, leder, 2. Inger Marie Hvithammer, Varamedlem: Nils Erik Iversen, 2. Kåre Weberg. 3. Som nytt medlem i komite for næring, oppvekst og kultur etter Ola Rostad, velges Erik Ødegård. 4. Kommunestyret foretar i neste møte de nødvendige supplerings-/omrøkkingsvalg som blir konsekvensen av punkt 2.	
029/17	Skatteoppkreverens årsrapport for 2016 og kontrollrapport fra Skatteetaten.	Skatteoppkrevers årsrapport/årsregnskap for 2016 og skatteetatens kontrollrapport datert 15.02.17, tas til orientering. Kommunestyret ber administrasjonen sørge for å få på plass arbeidsgiverkontrollen så snart som mulig.	
22.05			

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

030/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
031/17	Referatsaker.	Referatsakene tas til orientering.	Direkte til KS.
032/17	Dimensjonering av helse- og omsorgssektoren frem mot 2030 – 2.gangs behandling.	De anbefalinger og prioriteringer som komiteen har gjort legges til grunn for det videre arbeidet med utvikling av kommunens tjenester innen helse- og omsorgssektoren på kort og lang sikt.	
033/17	Arealstrategi i Kongsvingerregionen.	Saken ble trukket.	
034/17	Kjøp av skog – næringsareal Grinder.	Areal på Grinder kjøpes for kroner 1.680.000,- pluss omkostninger, til sammen kroner 1.723.000,- og avskoges. Kjøpet finansieres ved lån kr. 623.000,- og hogst på arealet kr. 1.100.000,-. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre kjøpet, inngå nødvendige avtaler og ta opp lån innfor rammen av kjøpet. Ved eventuell bygging av industrilokaler på Grinder skal saken tilbake til kommunestyret med utredning av kostnader. Det startes en prosess ang. ekspropriering av området nord for eksisterende industrifelt Kirkenær.	
035/17	Salg av kommunal næringstomt til Hvebergsmoen AS.	Grue kommune selger tomt i Grue med gårdsnummer 48 og bruksnummer 78 på ca. 7,9 dekar og ca.1 dekar av gnr. 48, bnr.14 til Hvebergsmoen Potetpakkeri AS til pris kr. 8.000,- per dekar. Det er en forutsetning at Hvebergsmoen bygger produsentlager på tomten. Omkostninger ved salget dekkes av kjøper, herunder eventuelle kostnader ved fradeling av gnr. 48, bnr. 14 og fjerning av «Grinderkiosken».	

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
036/17	Salg av kommunale boliger.	Furustien 3A/B (gnr/bnr 29/102) og Furustien 12A/B (gnr/bnr 29/99) legges ut på det åpne marked for salg. Rådmannen gis fullmakt til å fullføre salgene. Salget av Forkerudsraden utsettes inntil det er utredet veg (tilkomst) til eiendommen.	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

037/17	Valg av opposisjonspolitikere til regionrådet.	Som opposisjonspolitikere ble valgt Kaja Sillerud Haugen med Roman Draskowski som varamedlem.	
038/17	Årsmelding Finnskogen Natur- og kulturpark 2016.	Årsmeldingen for Finnskogen Natur- og kulturpark tas til orientering.	
039/17	Årsrapport 2016 Glåmdal interkommunale legevakt.	Årsrapport 2016 for Glåmdal interkommunale legevakt tas til orientering.	Sak fra komité for omsorg og miljø.
040/17	Årsrapport Frivillighetssentralen.	Årsrapporten tas til orientering.	
041/17	Årsrapport RIIG.	1. Årsrapport for Regionalt innkjøp i Glåmdal (RIIG) tas til orientering. 2. Forslag til formålsbestemmelse i avtalen endres til (endring i kursiv): »0 Formål. Målet for kommunens anskaffelsesvirksomhet er å anskaffe og forvalte nødvendige og riktige varer og tjenester det er behov for, på en måte som bidrar til en mest mulig kostnadseffektiv utnyttelse av kommunens ressurser, samt bidrar til en positiv samfunnsmessig utvikling i Glåmdal. Med samfunnsmessig utvikling menes blant annet næringsutvikling, sysselsetting, klima og miljø, lærlingeplasser med mer». 3. Navn på samarbeidet endres til Regionalt innkjøp i Kongsvingerregionen – RIIG. 4. Avtale signeres av rådmennene i de samarbeidende kommunene. 5. De foreslåtte endringene oversendes vertskommunen (Kongsvinger) for videre innarbeidelse og oppfølging.	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
042/17	Kontrollutvalget i Grue kommune.	Saken utsettes til neste kommunestyremøte.	
19.06			
043/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
044/17	Referatsaker.	Referatsakene tas til orientering.	Direkte til KS.
045/17	Kvalitetsmelding for grunnskolen for 2016.	Målsetning vedtatt i KS – sak 073/16 opprettholdes, og tiltakene videreføres og ses i sammenheng med tiltak som iverksettes med utgangspunkt i kartleggingen høst 2016 i Kultur for læring slik det framkommer i hovedstrategiene i meldingen. Målet om bedre elevresultater og økt inkludering forutsetter at: Ressursnivået opprettholdes på nåværende nivå for pedagoger (ca. 15 elever i gjennomsnitt per lærer i ordinær undervisning – i praksis stigende antall elevens alder). – Andelen av ansatte med lærerutdanning på sikt økes på bekostning av andelen av assistenter for å sikre en målrettet styrking, spesielt når det gjelder grunnleggende ferdigheter (lesing, regning og engelsk) for alle elever. Nasjonale prøver skal kartlegge læringsresultater og målrettede tiltak for enkelteleven og for klassen. God forankring og implementering av planer med bakgrunn i pedagogisk analyse må ha hovedfokus fra skoleeier og skoleledelse. Det er lærerpersonalet som må iverksette ny praksis og realisere tiltakene i klasserommet. Skoleeier utreder muligheten for å tilby datamaskin/nettbrett 1/1 til elevene i grunnskolen etter modell fra Jong skole i Bærum. Ansvar og rolleforståelse (organisasjonsmessig og pedagogisk ledelse og ansvar) ved skolen får en gjennomgang som grunnlag for en	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		vurdering av videre ansvarsfordeling og organisering av skolen.	
046/17	Regnskap og årsberetning 2016 Grue kommune.	1.Regnskapet for Grue kommune 2016 godkjennes slik det foreligger. 2. Årsberetning for Grue kommune 2016 godkjennes slik det foreligger. 3. Årsrapporter fra enhetene for 2016 tas til orientering. 4. Regnskapsmessig mindreforbruk på kr.199.665, 34 settes av til disposisjonsfond.	
047/17	Tertialrapport 1. tertial 2017.	Tertialrapport for 1. tertial 2017 godkjennes.	
048/17	Budsjettendringer 1. tertial.	Budsjettendringene slik de framkommer i tabellene for h.h.v drifts- og investeringsbudsjettet godkjennes.	
049/17	Bosetting av enslige mindreårige flyktninger 2017.	1.Grue kommune bosetter i 2017 tre mindreårige flyktninger som del av en familieenhet på fire. Familien får oppfølging i 2017 og 2018 innenfor en økonomisk ramme slik det beskrives i saken. 2.Grue kommune bosetter 2 nye enslige mindreårige ved Jernbanevegen bofellesskap ved at en av de 4 boenhetene som nå blir ledig blir bygget om til to rom.	
050/17	Stedsutvikling Svullrya – hovedprosjekt.	Forprosjektrapport for stedsutvikling på Svullrya godkjennes og legges til grunn for videre arbeid med og oppstart av et hovedprosjekt. Hovedprosjekt for stedsutvikling på Svullrya startes opp høsten 2017 under forutsetning av økonomisk tilskudd. Investerings tiltak fremmes i egne saksframlegg og innarbeides i årsbudsjett og økonomiplan.	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
051/17	Felles rådgiver folkehelse, frivillighet og fysisk aktivitet.	Grue kommune inngår ikke i det regionale samarbeidet om opprettelse av rådgiverstilling folkehelse, frivillighet og fysisk aktivitet.	
052/17	God selskapsstyring i Kongsvingerregionen.	Det reviderte dokumentet «God selskapsstyring i Kongsvingerregionen» godkjennes.	
053/17	Overordnet retning 2018-2021.	Dokumentet «Overordnet retning 2018-2021» legges til grunn for det videre arbeid med budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021.	
054/17	Salg av kommunale eiendommer.	1.Nesskogen skole selges til Nesskogen Grendekomite. Rådmannen gis fullmakt til å forhandle pris. Kjøper betaler alle omkostninger forbundet med salget. 2.Tomteareal som ligger nord for krysset Pelerudsgutua og er en del av gnr.22, bnr.135, legges ut for salg på det åpne markedet. Rådmannen gis fullmakt til å forestå salget, og at det selges til høyeste pris. Kjøper betaler i tillegg til kjøpesummen alle omkostninger forbundet med salget. 3. Inntektene ved salgene avsettes til ubundet investeringsfond.	
055/17	Næringsstrategi Kongsvingerregionen.	Grue kommune vedtar forslag til «Arealstrategi for næringsområder i Kongsvingerregionen». 1. Etablere et nasjonalt transportknutepunkt for godstransport på bane og tilrettelegge for samarbeid med andre næringsområder. 2. Utvikle et stort næringsområde for bilbasert virksomhet – så nær Kløfta, Gardermoen og Oslo som mulig. 3. Hver kommune skal videreutvikle minimum ett næringsområde hvor pris og infrastruktur tilrettelegging gjør områdene attraktive. 4. Kommunene skal markedsføre regionens næringsarealer i fellesskap. 5. Fagrapporten fra Civitas gjennomgås i forhold til oppretting av oppgitt feil (avstander, vegnavn m.fl) i dokumentet. Side 7 – siste setning «Bjørkåsen er litt for langt unna hovedvei». Bjørkåsen ligger ved fylkesveg 210, riktignok mer enn 3 km fra riksveg (RV 2), som er ett av kriteriene for relevante leteområder,	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		men her er det allerede stor torvstrøindustri på Åsnes' side av kommunegrensen og mulighetene for mer industri her er gode, både i Åsnes og Grue. Det går allerede mye tungtransport etter strekningen Kongsvinger – Våler – Elverum her. Området bør være aktuelt for videre utbygging som et C-område. Side 14 – avsnittet om E16. Videre fra Kongsvinger til Sverige er den mest naturlige ferdselsåren RV.2 som fortsetter på Rv 61 i Sverige mot Charlottenberg, Arvika og Karlstad. E16 som er antydnet som naturlig veg til Sverige går over Øyermoen til Torsby og videre til Gävle. Denne er lite kjent i distrikt. Side 35 – kjøretider Kongsvinger – Elverum (70 min) og Kongsvinger – Oslo (70 min) er noe snaue. Side 37 – avsnittet «Nærhet til markeder og andre virksomheter». Avstanden fra Bjørkåsen til Elverum er 5 mil til Kongsvinger 4 mil, om lag samme avstand. Avsnittet «Nærhet til transportnett...» Bjørkåsen er ikke synlig fra hovedvei står det, men Fv. 210 går tvers igjennom. Avsnittet «Påvirk tettsted...» Tungtrafikken til Bjørkåsen vil kunne gå via Kirkenær sentrum, sier rapporten. Mye av tungtrafikken går allerede på FV 210 mellom Kongsvinger og Våler/Elverum. Området har ikke bussforbindelse (for transport av ansatte)??? Side 38 – avsnittet «Nærhet til markeder...» Vedr. Kirkenær industrifelt og avstand til Elverum og Kongsvinger. Det er 6 mil til Elverum, 3 mil til Kongsvinger. Side 40 – Avsnitt «nærhet til markeder...». Vedr. Grinder-området og avstand til Elverum og Kongsvinger. Det er 6,5 mil til Elverum og 2,5 mil til Kongsvinger. Side 41 – Avsnitt «påvirkning tettsted...» Grinder har gang- og sykkelbane til Kirkenær, ca. 4 km unna. Arealstrategien legges til grunn for kommunens arbeid med kommuneplanens arealdel med påfølgende detaljreguleringer. Grue kommune skal følge opp strategien
--	--	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		gjennom rullering av kommuneplanens arealdel år 2023.	
056/17	Renovasjonsforskrift for Våler – Åsnes – Grue.	1. Med hjemmel i Forurensningsloven §§ 30 og 34 jfr. også §§7, 27, 28 og 29, vedtar Grue kommune renovasjonsforskrift for Våler – Åsnes – Grue, revidert 01.11.2016. 2. Renovasjonsforskriften kunngjøres etter bestemmelsene i Forvaltningsloven §38. Forskriften trer i kraft fra kunngjøringsdato i Norsk Lovtidend.	
057/17	Søknad om fritak for politiske verv – Lena Gaard.	Søknaden fra Lena Gaard imøtekommes. Som nytt 2.varamedlem i komite for næring, oppvekst og kultur velges Aleksandra Dukic.	
058/17	Årsmelding for 2016 fra Solør barneverntjeneste.	Vedlagte årsmelding fra Solør Barneverntjeneste for 2016 tas til orientering.	
059/17	Årsrapport 2016 – Glåmdal interkommunale krisesenter.	Årsrapporten fra Glåmdal interkommunale krisesenter godkjennes.	
060/17	Årsrapport 2016 - Interkommunal øyeblikkelig hjelp døgntilbud (IKØ).	Årsrapport 2016 for IKØ tas til orientering.	
061/17	Lokal forskrift om tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig.	Kommunestyret vedtar lokal forskrift om tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig med hjemmel i Kommunelovens § 6, jfr. Forvaltningsloven § 37, og kommunal Helse- og omsorgstjenestelov § 3-2 a annet ledd, samt Brukerrettighetsloven §2-1 e. Vedtaket gjøres med følgende tillegg i forskriftens §9: <i>Kommunen skal føre en venteliste som oppdateres kontinuerlig med oversikt over søkere som er vurdert til å være best tjent med langtidsopphold, men som i påvente av plass kan ivaretas forsvarlig i eget hjem.</i>	
062/17	Kontrollutvalget i Grue kommune.	1. Kommunestyret opphever vedtak i sak 28/17 den 03.04.17 som ugyldig. 2. Kontrollutvalget slik det er sammensatt i sak 22/16 fortsetter ut valgperioden. Lovlighetskontroll: Etter votering i saken fremmet Ivar Lingaas, Ola Rostad og Anita Madshus lovlighetskontroll av vedtaket i denne saken i kommunestyremøtet 19.06.2017. Valget om å ikke gjøre omvalg av medlem til utvalget i 2016, som var varamedlem til formannskapet og derav ikke valgbar etter Kommunelovens § 77, pkt.2.	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

18.09.			
063/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
064/17	Avtale om samarbeid om tilsyn med barn i fosterhjem.	Grue kommune inngår vedlagte avtale om samarbeid om tilsyn med barn i fosterhjem for Våler, Åsnes og Grue, med Åsnes kommune som vertskommune og delegerer med dette myndigheten til rådmannen i Åsnes for tilsyn med fosterhjem som følge av barnevernslovens § 4-22, fjerde, femte og sjette ledd. Som følge av omorganiseringen av tilsynet med fosterhjem vil det påløpe kostnader beregnet til kr. 175.000 for Grue kommune i 2017. Dette dekkes innfor budsjett (Kommunalsjef oppvekst).	
065/17	Budsjettendringer – investeringsregnskapet.	Budsjettendringer på investeringsbudsjettet gjennomføres som vist i tabell 1 og 2.	
066/17	Rullering av boligsosial handlingsplan 2017-2018.	Boligsosial handlingsplan for 2017-2018 vedtas slik den ligger vedlagt. Rådmannen starter arbeidet med en ny boligsosial handlingsplan som fremlegges til politisk behandling før sommeren 2018. Komite for næring, oppvekst og kultur blir med i referansegruppa og kommer med innspill underveis i prosessen. Saken må ses i sammenheng med sak 69/17.	
067/17	Årsberetning og årsregnskap 2016 for Solørfondet.	Årsberetning og årsregnskap 2016 for Solørfondet tas til orientering.	
068/17	Forkerudradden – rehabilitering.	Ingen avhending av eiendommen «Forkerudradden» (del av gnr. 29, bnr.1). Eiendommen rehabiliteres, og brukes til bosetting av flyktninger. Investeringsmidler kr. 700.000,- flyttes fra prosjekt 6921, til et nytt prosjekt som skal dekke oppussing av bygget, fradeling og opprusting av vei.	
069/17	Kommunale bygg – Tilstandsrapport og vedlikeholdsplan .	Vedlikeholdsplan vedtas til orientering.	
070/17	Overskridelse rådhusprosjektet.	Kommunestyret ønsker en redegjørelse av prosessen, informasjonsflyt og beslutningstaking, samt regnskap knyttet til det enkelte delprosjekt, som f.eks. bibliotek og resten av rådhuset.	
071/17	Lovlighetskontroll – valg av kontrollutvalget i Grue kommune.	Vedtak i Kommunestyret 19.06.2017 opprettholdes: 1. Kommunestyret opphever vedtak i sak	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		28/17 den 03.04.2017. 2. Kontrollutvalget slik det er sammensatt i sak 22/16 fortsetter ut valgperioden.	
072/17	Opphevelse av tidligere renovasjonsforskrift (FOR 1998-12-14-1275).	1.Forskrift 14.desember 1998 nr.1275 om renovasjon, Våler, Åsnes og Grue kommuner, Hedmark oppheves. 2.Forskriften trer i kraft straks.	
06.11			
073/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
074/17	Referatsaker.	Referatsakene tas til underretning.	Direkte til KS.
075/17	Byregionprosjektet fra fase 2 til fase 3.	Sak 75/17 utsettes. Kommunestyret ber om å få informasjon om Byregionprosjektet i neste formannskap eller kommunestyre og innen budsjett vedtas.	Saken utsettes.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
076/17	Digitaliseringsstrategi 2017-2020.	Digitaliseringsstrategien 2017-2020 godkjennes.	
077/17	Endringer av vedtekter i IKA Opplandene.	Forslag til endring av vedtekter godkjennes.	
078/17	Ny samarbeidsavtale om felles 110-sentral.	1.Grue kommunestyre vedtar samarbeidsavtale om felles 110-nødalarmringssentral, slik det fremgår av vedlegg 1 til saksfremlegget. 2. Kommunestyret delegerer kommunens myndighet og plikter i henhold til §16 i brann- og eksplosjonsvernloven, av 14.juni 2002 nr.20 om nødalarmringssentral med tilhørende forskrift, til rådmannen. Rådmann pålegges å videredelegere denne myndigheten til rådmannen i Hamar kommune. Myndigheten omfatter ikke saker av prinsipiell betydning. Rådmannen i Hamar sin myndighet og oppgaver etter avtalen kan videredelegeres. 3. Kommunestyret gir med hjemmel i §4-6 i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen av 26.juni 2002 nr. 729 vertskommunen fullmakt til å kunne fravike ordinær varslingsplan når operatøren i 110-sentralen mener det er nødvendig for raskt og tilstrekkelig bistand, uavhengig av hvor hendelsen er. Protokolltilførsel: Det er et ønske om at vaktene på 110-sentralen tar kontakt med GBI's vakt for å redusere unødvendig ressursbruk ved branner.	
079/17	Rullering av Økonomireglement for Grue kommune.	Saken utsettes til neste møte. Grue AP vil ha en oversikt over endringene markert med rødt, slik at det går tydelig fram hva som endres.	Saken utsettes til neste møte.
080/17	Tertialrapport 2.tertial 2017.	Tertialrapporten for 2.tertial godkjennes. Budsjettendringer på hhv drifts- og investeringsbudsjettet godkjennes i h.h.t. Kap.5 i vedlegget.	
081/17	Nyvalg av kontrollutvalget i Grue kommune.	1.Kommunestyret skal velge nytt kontrollutvalg som er i henhold til kommunelovens bestemmelser. Formannskapet oppnevnes som valgkomite, og innstiller på valg av aktuelle kandidater til kommunestyrets møte 11.12.2017. 2.Retningslinjer for politisk organisering endres slik at det i tråd med kommuneloven	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		kun trengs en kommunestyrerepresentant i kontrollutvalget jmf. KL § 77, nr.1. 3.Kommunestyret slutter seg til de foreslåtte endringer i kontrollutvalgets reglement som er foreslått fra kontrollutvalgets side.	
11.12.			
082/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.	Protokollen godkjennes.	Godkjent.
083/17	Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021.	1.Driftsbudsjettet: Kommunestyret vedtar frie disponible inntekter, finansinntekter-/utgifter og avsetninger i tråd med budsjettskjema 1A, samt netto driftsrammer til enhetene – slik det går fram av budsjettskjema 1B, jfr. pkt. 2.1 i budsjettdokumentet.Rådmannen får fullmakt til å disponere midler innenfor driftsrammene til det enkelte rammeområde, samt omfordele mellom områder som følge av eventuelle endringer i ansvarsforhold og organisering. Rådmannen får også fullmakt til å fordele ut på enhetene lønnsreservepotten for 2018 - kr 5,8 millioner - når resultatet av lønnsoppgjøret for 2018 er kjent samt effekter av lokalt oppgjør i 2017. 2.Investeringsbudsjettet: Kommunestyret vedtar et investeringsprogram for planperioden slik det går fram av budsjettskjema 2B, og med finansiering i tråd med budsjettskjema 2A, jfr. pkt.2.2. i budsjettdokumentet. Dette innebærer en samlet ramme for investeringer i anleggsmiddel i 2018 på kr 12.044.000,-. Rådmannen gis fullmakt til rebudsjettering av investeringer fra 2017. 3.Låneopptak: Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån til investeringer innenfor rammen på kr. 10.457.000,- i 2018 i tråd med fullmakter for låneopptak gitt i kommunens finans- og gjeldsforvaltningsreglement. 4.Startlån: Rådmannen får også fullmakt til å ta opp lån for videre utlån (startlån) på	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		inntil kr 2 mill. 5.Likviditetslån: Kommunestyret godkjenner opptak av likviditetslån/trekkrettighet på inntil kr. 40 mill. for driftsåret 2018. Rådmannen får fullmakt til å inngå bindende avtale med kommunens bankforbindelse. 6.Leasingavtaler: Rådmannen får fullmakt til å inngå leasingavtaler i på vegne av kommunen. I den grad det er mulig innenfor rammen av lovverket skal lokal leverandører benyttes. 7.Eiendomsskatt: Kommunestyret vedtar slik skatteutskrivning i 2018 jfr. eiendomsskattelovens §§ 2 og 3: a. Det kommunale skattøret fastsettes til de maksimalsatser som stortinget vedtar for 2017. b. Eiendomsskattesatsen settes til 7 % på faste eiendommer i hele kommunen. Eiendomsskattesatsen er 5 % for verker og bruk. c. Eiendomsskatt betales i to like terminer med forfall 20.05. og 20.11. d. For øvrig skjer utskrivning av eiendomsskatt på samme måte som i 2017 og i tråd med tidligere vedtatte skattevedtekter. 8.Betalingssatser for kommunale tjenester: Kommunestyret vedtar endringer i følgende avgifts- og betalingssatser for 2018 i tråd med satsene som er vist i pkt. 4.9 i budsjettdokumentet eller andre vedlegg: a. Betalingssats for barnehage holdes til enhver tid på samme nivå som maksimalsats fastsatt i Statsbudsjettet. Pris for betaling for mat økes. b. SFO-satser priser pr enhet økes. c. Opphold på dagsenter for demente. d. Satsene for deltakelse på kulturskolen. e. Betaling for praktisk bistand og	
--	--	--	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		opplæring og korttidsopphold. f. Reduksjon i egenbetaling for trygghetsalarmer. g. Økning i egenbetaling ved opphold på dagsenter for demente. h. Indeksregulere husleie bortsett fra ved utleie av næringsarealer. i. Vedlagte forslag til Gebyrregulativ for saksbehandling etter plan og bygningsloven vedtas. j. Renovasjonsgebyr endres i tråd med vedtak i representantskapet i SOR IKS 25.10.2017. k. Gebyr for vann og avløp endres i tråd med vedtak i representantskapet i GIVAS IKS 08.11.2017. l. Feie- og tilsynsgebyr i h.h.t representantskapet i GBI IKS 12.6.2017. l. Feie- og tilsynsgebyr ih.h.t representantskapet i GBI IKS 12.6.2017. m. Andre avgifter og betalingssatser som skal fastsettes av kommunestyret holdes på nominelt uendret nivå i forhold til det som gjaldt i 2017. Ut over det som er nevnt i punktene over, vedtar kommunestyret de samme regelverk og prinsipper for utmåling av gebyrer og egenbetaling på de ulike tjenesteområdene som var gjeldende ved utgangen av 2017. n. Avfallsgebyr Grue økes til kr. 80,- (40,-). Gebyret dekker kostnader forbundet med øvrige renovasjon – herunder Smiholen gamle avfallsplass, renovasjon i sentrum, Svullrya med mer. 9.Følgende verbale forslag ble vedtatt i forbindelse med budsjettbehandlingen: a. Opprettholde dagens politiske struktur og antall møter. Sette ned en gruppe og starte en prosess som skal se på både politisk og administrativ organisering. b. Vurdere ansettelse av en aktivitør/aktivitetsleder ved Kommunegården (GAS), som i samarbeid med frivilligheten kan bidra til å skape en aktiv hverdag for beboerne.	
--	--	--	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		c. Ved avgang i stillinger vurderes det om stillingen skal besettes. d. Det utredes vedr. bygging av utleieboliger i sentrum og dette skal sees i sammenheng med boligsosial handlingsplan. e. Utrede et Nordisk Natur & kultursenter for barn- og unge – lokalisert til tidligere Finnskogen oppvekstsenter. f. Skjerme mest mulig undervisningsstillinger ved GBUS og se på den administrative oppbygginga. Nedbemanning ved skolen gjennomføres under forutsetning av maks 15 elever pr. pedagog, ref. vedtak i kommunestyret, sak 45/17. g. Felles forslag om at midlene kr. 105.000,- tidligere brukt til fritidsklubb skal øremerkes til aktivitetsmidler til barn og unge. h. Grue Arbeiderparti ønsker å skape mer liv i Kirkenær sentrum – grønn lunge. (Forslag fra budsjett 2017). Partiet fremmer forslag om nedsetting av en gruppe bestående av ungdom og unge voksne med tanke på aktiviteter knyttet til sentrum. En ungdomsgruppe i Grue AP har f.eks. fremmet tanker rundt bruk av resterende lokaler ved Kirkenær stasjon. Minigolf, sjakk, andre «utespill». Leie av lokaler/avtaler med næringsdrivende til treffpunkt for unge voksne osv. i. Det utarbeides en plan for næringsutvikling i Grue kommune med budsjetttrammer knyttet til de ulike tiltakene/strategiene. Planen må inneholde vurdering av foreslått/igangsatt/avsluttede tiltak. (Forslag fra 2017 Grue). j. Norsk Skogfinsk Museum er inne i en fin utvikling nå med arkitektkonkurranse som vekker et stort engasjement. Grue kommune er vertskapskommune for stiftelsen og bidrar med 60.000,- i året til drift (usikkert tall). Summen økes med 40.000,-. Med et Norsk Skogfinsk Museum på plass vil dette også ha stor	
--	--	---	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		markedsføringsverdi for kommunen. Ved en økning av Grues tilskudd til de nærliggende «finnskogkommunene» også bidra inn i driften. k. Det settes i gang et arbeid med å utarbeide en plan for brannsikring av kommunale bygg. Planen bør inneholde tidsfrister og økonomisk oversikt. l. Kommunestyret sier ja til nedleggelse av Soltun på det nåværende tidspunkt. Forutsetningen er at administrasjonen kommer tilbake med en fylldig utredning i løpet av første halvår 2018 m.h.t. innsparing og konsekvenser for ansatte og beboere. m. Ungdommens kulturstipend videreføres uendret. n. Grue kommune har mål om å øke antall lærlinger fra 5 i 2017 til 10 i 2021. o. Økonomi: Vedtatt budsjettendringer – driftsbudsjettet: -Styrking enhet HDO med kr. 650.000,- -Gratis halleie barn og unge kr. 150.000,- -Aktiviteter øremerket barn og unge kr.105.000,-. -Byregionprosjektet videre kr. 240.000,- - Finnskogen Natur og kulturpark kr.70.000,- -Regionrådet – kr. 30,- pr. innbygger – kr.96.000,-. -Eiendomsskatt på verk og bruk reduseres fra 7 til 5 promille. -Stilling barn og unge opprettholdes kr.350.000,-. *** Inndekning:	
--	--	---	--

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		-Varaordførers stilling reduseres fra 40% til 30% stilling tilsvarende 100.000,-. -Brann- innsparing kr. 240.000,- i forhold til ny fordelingsnøkkel med Kongsvinger kommune. -Felles forslag for inndekking: 600.000,- fra servicetorget, resterende inndekning tas fra budsjettposten dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk. *** Rådmannen gis fullmakt til å oppdatere budsjettskjemaer og justere låneopptak i henhold til kommunestyrets vedtak. Hele Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 med endringer ble vedtatt med 16 mot 3 stemmer.	
084/17	Byregionprosjektet fra fase 2 til fase 3.	Grue kommune velger å være med videre i Byregionprosjektet, innstilling i tråd med felles innstilling til alle kommunene. Finansiering tas i forbindelse med budsjettbehandlingen. 1. For å styrke arbeidet med næringsutvikling i Kongsvingerregionen samorganiseres ressursene i Byregionprogrammet med Omstillingsprogrammet K+01.01.18. 2. For å sikre kommunal styrking av aktivitetene i Byregionprogrammet skal regionrådet årlig vedta satsningsområder i programmet. 3. Programmet skal også rapportere til regionrådet hvert halvår. 4. Samhandlingen mellom	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		Byregionprogrammet, omstillingsprogrammet K+ og kommunene i regionen reguleres avtalen «Avtale om Byregionprogrammet og Omstillingsprogrammet K+». Ordfører signerer avtalen med Kongsvinger kommune. 5. Avtalen kan sies opp av hver av partene innen utgangen av juni hvert år. Finansiering knyttet til Byregionprogrammet løper frem til 31.12. samme år. 6. Grue kommune vedtar en årlig finansiering til Byregionprogrammet på 50,- kroner pr. innbygger. 7. Midlene skal i 2018 gå til å realisering av følgende satsningsområder: -Koordinering myndighetskontrakt og næringsrettet kommunikasjon (internt/eksternt). –Oppfølging/koordinering av arbeidet med næringsstrategi. – Oppfølging markedsstrategi næringsarealer. - Jobbing med case knyttet til offentlige arbeidsplasser (analyse og tilrettelegging for politisk kommunikasjon, koordinering av arbeidet). – Prosessledelse Grønn Drivkraft/regional klima og miljøstrategi. – Samordning av internkommunikasjon i regionen.	
085/17	Kommunale vigsler – endringer av ekteskapsloven fra 01.01.2018.	1.Kommunestyret gir vigselsmyndighet til rådmannen og stedfortredende rådmann. 2.Det legges til rette for vigsler i et egnet møterom på rådhuset. Vigsler et annet sted enn rådhuset må avtales på forhånd. 3.Vigsler i Grue kommune gjennomføres på fredager i tidsrommet kl.10.00-15.00, og første lørdag i måneden i tidsrommet kl.11.30-12.30. 4.Det åpnes for vigsler av brudefolk som ikke er bosatt i Grue kommune. Tillegg til pkt.1:Ordfører og varaordfører har vigselsmyndighet i henhold til loven.	
086/17	Møteplan 2018.	Forslag til møteplan 2018 godkjennes med følgende endring: Fjerne kommunestyremøtet 2.pinsedag, 21.05.2018.	
087/17	Rullering av finans- og gjeldsforvaltningsreglementet for Grue kommune.	Finans- og gjeldsforvaltningsreglementet godkjennes. Rutiner for finans- og gjeldsforvaltningsreglementet godkjennes.	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

088/17	Rullering av Økonomireglement for Grue kommune.	Saken ble utsatt.	Saken utsettes.
089/17	Salg av eiendommer.	Det gis rådmannen fullmakt til å forestå salg av deler av eiendommen Gnr.22, bnr.135 på totalt ca. 1,5 mål. Eiendommen legges ut for salg til utbygger.	
090/17	Salg av tomteareal B3.	Rådmannen gis fullmakt til å forestå alle forberedelser og gjennomføre et salg av tomtearealet i område B3 (Kirkenærtunet). Tomtearealet selges som en enhet til utbygger.	
091/17	Solør renovasjon IKS – utvidelse av låneramme.	Saken om utvidet låneramme utsettes. Grue kommune ønsker en nøyere vurdering av alternativet med å eventuelt fusjonere Solør renovasjon inn i et større selskap, og ytterligere avklaringer rundt spørsmålet om eventuell kommunesammenslåing og regiontilhørighet, før man tar endelig stilling til spørsmålet om investeringer i SOR.	Saken utsettes.
092/17	Valg av kontrollutvalg i Grue kommune.	Som medlemmer til kontrollutvalget ble valgt: 1.Leder: Ragnar Nyman. 2.Nestleder: Stein Bruno Langeland. 3.Inger Marie Hvithammer. 4.Erik Ødegård. 5.Marit Figved. Varamenn videreføres i henhold til tidligere valg.	Iverksatt. Særutskrift sendt medlemmene 04.01.18.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

M.dato Saksnr.	Kommunestyresaker:	Vedtak:	Oppfølging:
093/17	Visit Kongsvinger regionen.	Grue kommune vedtar å delta i Visit Kongsvinger regionen.	
094/17	Åpning av beverjakt i h.h.t. ny forskrift.	Grue kommune fastsetter ny forskrift for åpning av jakt og fangst av bever med hjemmel i ny beverforskrift fra Miljødirektoratet. Grue kommune vedtar å opprettholde bestanden av bever på det nivå den er i dag. Det åpnes for jakt i alle vassdrag i kommunen. Jakttiden følger den til enhver tid gjeldende jakttid.	
095/17	Samarbeidsavtale – Samfunnsmedisinske oppgaver i Solør.	Samarbeidsavtale om samfunnsmedisinske oppgaver i Solør godkjennes.	
096/17	Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2022.	Kommunestyret godkjenner fremlagte forslag for rullering av Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2022.	
097/17	Regional veteranplan for Kongsvingerregionen.	Regional veteranplan for Kongsvingerregionen vedtas slik den ligger vedlagt.	
098/17	Eiendomsskatt – fritak etter eiendomsskatteloven §7.	1.I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstav a), gir Kommunestyret – for skatteåret 2018 og fram til kommunestyret eventuelt gjør om vedtaket – helt fritak for eiendomsskatt for eiendommen til Doorslammers Yankee Car Club og delvis fritak for eiendommen som ikke omfatter utleiebolig i bygget til Grue Pinsemenighet. 2. Eiendommen tilhørende andre stiftelser/organisasjoner vil bli vurdert fritatt av kommunestyret på grunnlag av søknad.	
099/17	Hedmark IKT utvidelse av samarbeidet.	1.Grue kommunestyre slutter seg til at det interkommunale samarbeidet hedmark IKT utvides til å omfatte Sør-Odal kommune. 2.Grue kommunestyre godkjenner vedtektene slik det fremgår av vedlegg 1. 3. Grue kommunestyre godkjenner samarbeidsavtalen slik det fremgår av vedlegg 2. 4.Utvidelsen trer i kraft fra 25.02.2018. 5.Vedtaket er fattet under	

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

		forutsetning av likelydende vedtak i alle deltakerkommunene.	
100/17	Rapport forvaltningsrevisjon – samhandlingsreformen.	a. Kommunestyret tar rapportene om samhandlingsreformen til orientering. b. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp rapportens anbefalinger. c. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra administrasjonen om hvordan anbefalingene er fulgt opp, innen 01.08.2018. Saken legges også fram til drøfting i komite for omsorg og miljø.	
101/17	Rehabilitering av kommunale boliger.	Reversere tidligere vedtak om salg av kommunale utleieboliger. Det gis rådmann fullmakt til å forestå omdisponering av midler som er vedtatt brukt til kjøp av eiendommen over til opprusting av eksisterende boliger til flyktningeformål/andre utleieformål.	
102/17	Saken gjelder en mulig suverenitetsavståelse til EUs energibyrå ACER.	Høringsuttalelse Acer – energieffektivisering: Grue kommunestyre mener norsk kraft skal brukes til å utvikle landet, og ber regjering og Storting reservere Norge mot suverenitetsavståelse til EUs energibyrå. Grue kommunestyre er imot at det avgis regulatorisk myndighet og styringsmuligheter som i dag ligger hos NVE og Statnett.	Høringsuttalelse - Energibyrået ACER, sendt Hedmarks stortingsrepresentanter.

Våre verdier: REAL – raushet – engasjement – anerkjennelse - likeverd

KONTROLLUTVALGET I GRUE KOMMUNE

Til kommunestyret i Grue kommune

Kontrollutvalgets uttalelse til Grue kommunes årsregnskap for 2017

Kontrollutvalget har i møtet den 15.5.18, sak 33/18, behandlet Grue kommunes årsregnskap for 2016. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen, datert 12.4.18. Kontrollutvalgets uttalelse har i tillegg bygget på muntlige opplysninger som kom fram under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Kontrollutvalget vil gi uttrykk for følgende:

- Kontrollutvalget har merket seg at Grue kommunes regnskap for 2017 er avlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 4 706 659, noe som er en økning fra 2016, da regnskapsmessig mindreforbruk var på kr 199 665. Det er ikke noe udekket merforbruk i balansen.
- Det er et positivt netto driftsresultat på kr 15 014 868, noe som også er en økning fra 2016, hvor netto driftsresultat var på kr 9 028 617. Brutto driftsresultat, som viser driftsinntekter minus driftsutgifter, var i 2017 positivt med kr 15 495 660 mot kr 11 297 544 i 2016. Sum driftsinntekter har økt med kr 18 700 816 (4,6 %) fra 2016 til 2017, mens, mens sum driftsutgifter har økt med kr 14 502 700 (3,7 %). Det er en positiv utvikling at driftsinntektene øker mer enn driftsutgiftene, selv om rammeoverføring og statlige overføringer står for de største inntektsøkningene.
- Totalt viser driftsinntektene en merinntekt på kr 20 447 084 (5,1 %) i forhold til justert budsjett og 25 467 184 (6,4 %) i forhold til opprinnelig budsjett. Tilsvarende tall for driftsutgifter er et merforbruk på kr 9 639 424 (2,4 %) i forhold til justert budsjett og 17 213 524 (4,4 %) i forhold til opprinnelig budsjett. Det er redegjort for avvikene i rådmannens årsberetning.
- Investeringsregnskapet er avlagt i balanse. Det er ingen store avvik mellom justert budsjett og regnskap 2017. Det er ingen udekkede beløp knyttet til investeringsregnskapet i balansen.
- Netto lånegjeld er forholdsvis høy i Grue, noe som kan få store konsekvenser ved en eventuell renteøkning. 72 % av kommunes lånegjeld knyttet til investeringer, har flytende rente.
- Rådmannen har i sin årsberetning fulgt opp lovens pålegg (koml. § 48 nr. 5) om å si noe om kommunens arbeid med intern kontroll og etikk (hhv. pkt. 2.6 og pkt. 3.4). Punktene er godt utdypet. Opplysninger knyttet til likestilling er omtalt under pkt. 3.1.
- Rådmannen skal også i følge forskrift om finansforvaltning § 6, legge fram to rapporteringer i løpet av året, «som viser status for kommunens eller fylkeskommunens finans- og gjeldsforvaltning». I tillegg skal det legges fram en rapportering ved utgangen av hvert år «som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året». Dette blir fulgt opp i Grue.

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

Kontrollutvalget i Grue kommune

Ut over ovennevnte, og det som fremgår av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 12.4.18, har ikke kontrollutvalget merknader til Grue kommunes årsregnskap for 2017.

Grue, 15.5.18

Ragnar Nyman
leder av kontrollutvalget

Torgun M. Bakken
sekretariatsleder

Kopi: Formannskapet

Arkivsak-dok. 18/00032-6
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang
Grue kontrollutvalg

Møtedato
15.05.2018

ÅRSVSLUTNINGSBREV FOR REVISJONSÅRET 2017 - GRUE KOMMUNE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev fra Hedmark Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg:

1. Kopi av årsavslutningsbrev 2017 fra Hedmark Revisjon IKS, datert 12.4.18.

Saksframstilling:

Hedmark Revisjon IKS har i brev av 12.4.18 sendt kommentarer til årsregnskapet for 2017 til rådmannen. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet.

I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at kommunen enten bør korrigere i 2017 eller som bør hensyntas i framtidige regnskaper. Det er ikke gitt nummerert brev til Grue kommunes regnskap i 2017.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til rådmannen og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding. Kontrollutvalget vil likevel følge opp hvordan forholdene blir rettet, ved å be om en orientering fra revisjonen.

Kontrollutvalget ser at et par av de forholdene som er tatt med i årsavslutningsbrevet for 2017 også var tatt med i årsavslutningsbrevet for 2016 («Gamle fordringer og Avstemming av RF 1022B»). Kontrollutvalget forventer at disse forholdene rettes opp så snart som mulig.

Kontrollutvalget ser gjerne at rådmannen er til stede under behandlingen.

Grue kommune
v/rådmann
Postboks 173

2261 KIRKENÆR

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Terje Harstad

Direkte tlf.:
95 14 28 08

Deres ref.:

Vår ref.:
1200/2017

Dato:
12.04.2018

ÅRSAVSLUTNINGSBREV 2017 – GRUE KOMMUNE

Vi har gjennomført revisjon av årsregnskapet for 2017. I den forbindelse ønsker vi å knytte noen kommentarer til det avlagte årsregnskapet.

Opprinnelig budsjett

Vår revisjon avdekket feil i årsregnskapets kolonne for opprinnelig budsjett. Kommunen utarbeidet derfor nye regnskapsskjemaer 1A, 1B, 2A og 2B som vi mottok 05.03.2018.

Ved gjennomgang av disse fremkommer fortsatt noen differanser. Dette skyldes at budsjettvedtak i K-sak 108/16 pkt. 1 vedtar rådmannens forslag, men korrigerer dette i enkeltpunkter uten at tallgrunnlaget i rådmannens forslag korrigeres tilsvarende. Til fordeling drift er presentert med 290 074 000 årsregnskapets skjema 1A og 1B, men vedtatt budsjett angir kr 289 424 000.

Investering i anleggsmidler i årsregnskapet skjema 2A (og 2B investering i anleggsmidler) er kr 10 573 000 og bruk av lån kr 5 925 000 og mva. kompensasjon kr 1 488 000 inkludert kommunestyrets korrigeringer. Vedtatt budsjett er henholdsvis kr 11 073 000, kr 6 352 000 og kr 1 561 000 i budsjettvedtakets pkt. 2.

Vi anbefaler at det etableres rutiner som sikrer at opprinnelig budsjett blir korrekt presentert i budsjettvedtak, budsjettdokument og kommunens årsregnskap.

Gamle fordringer

Kommunens dokumentasjon av kundefordring består av aldersfordelt saldoliste som viser fordeling av fordringer mellom 0 og 90 dager. Normalt anses kortsiktige fordringer som ikke eldre enn ett år som nye og reelle.

Vi har selv tatt ut aldersfordelt saldoliste som viser aldersfordelingen av poster for konti 21375190 - 21375440. Av saldo kundefordringer pr. 31.12.2017 på kr 6 719 576, synes kr 863 355 å være eldre enn ett år.

For tilsvarende forhold meddelte administrasjonen for regnskapsåret 2015 og 2016 at disse fordringene følges opp av Lindorff som er kommunens fordringsforvalter. Vi er kjent med at eldre kundefordringer vurderes løpende, men vår vurdering er likevel at fordringer som er

over 12 måneder gamle er vanskelig å inndrive og innehar derfor en risiko i forhold til korrekt verdsettelse.

Vi anbefaler administrasjonen å jobbe videre med dette i løpet av 2018 og foreta en vurdering i forhold til om fordringene er erholdelige eller skal avskrives helt eller delvis.

Avstemming av skjema Lønns- og pensjonskostnader RF 1022B

Kommunens avstemming er godt dokumentert, men det må gjøres mange korrigeringer i bokførte tall og det forekommer at lønningsregnskapets tall benyttes i stedet for hovedbokens tall. Avvikene mellom hovedbok, lønningsregnskapets tall og RF 1022B er dokumentert og vi kan derfor signere RF 1022B da vi ikke har avdekket vesentlige feil i lønnsinnberetningen.

Lønnsopplysningspliktige ytelser spesifiseres for hver konto i skjema RF 1022B. Tallene i kolonne 4 skal inneholde samlede kostnadsførte og lønnsoppgavepliktige ytelser fra regnskapet for den enkelte hovedbokskonto. Tallene i kolonne 5 og 6 hentes fra den konto i balansen som er knyttet mot den aktuelle resultatkontoen. Hvis avsetningen til flere resultatposter er ført mot samme balansekonto, kan balansekontoen føres på egen linje. Hensikten med skjemaet er å avstemme de bokførte utbetalingene mot utbetalinger som er rapportert via A-ordningen. Utgangspunktet for avstemmingen er hovedbokens tall. Avstemmingen krever at oppgavepliktige og arbeidsgiveravgiftspliktige ytelser føres på «rene» hovedbokskonti og er direkte avstembare mot lønnsinnberetningen og rapport A07 fra Altinn.

Vi anbefaler kommunen å endre rutinene ved avstemming av RF 1022B og tilpasse kontoplanen i henhold til dette.

Ressurskrevende tjenester

Vi har avgitt egen revisjonsuttalelse vedrørende kommunens krav til Helsedirektoratet vedrørende ressurskrevende tjenester for 2017.

Kommunes samlede endelige krav er for 2017 på kr 7 399 000. Som følge av at fristen for å sende inn krav om refusjon for ressurskrevende tjenester er etter frist for å avlegge regnskapet, inntektsføres refusjon på bakgrunn av beste estimat på det tidspunkt regnskapet avlegges. Kommunen har bokført et estimat på kr 6 506 767 iht. regnskapsforskriften § 7 femte ledd. Vår vurdering er at estimatet for 2017 er godt begrunnet.

Vi ser at kommuner som har beregnet gjennomsnittlig timepris for ressurskrevende tjenester med bakgrunn i regnearkmodell utarbeidet via KS, gjennomgående har en høyere timepris enn kommuner som benytter andre modeller.

Siden beregnet timepris har stor økonomisk betydning for kommunens krav overfor Helsedirektoratet, anbefaler vi at andre beregningsmodeller vurderes.

Formelle forhold

Vi har vurdert noteopplysningene og årsberetningen i forhold til KRS nr. 6 om noter og årsberetning. Det konstateres at noter og årsberetning i det alt vesentlige er avlagt i tråd med KRS nr. 6.

Vi gjør oppmerksom på at standarden er endelig standard fra 2018 og at det er enkelte endringer i notekravene.

Avsluttende kommentar

Utkast til årsavslutningsbrev er oversendt administrasjonen for verifikasjon 11.04.2018.

Når det gjelder forhold rapportert i vår interimsrevisjon viser vi til vår revisjonsrapport interim 2017 av 19.12.2017.

Etter endt revisjon av årsregnskapet for 2017 er vår vurdering at Grue kommune i det alt vesentlige har etablert rutiner som sikrer god intern kontroll, og at internkontrollen fungerer tilfredsstillende på de fleste områder.

Vi har ved flere anledninger bistått med rådgivning etter forespørsel fra administrasjonen og også forsøkt å gi innspill til forbedringer der vi har avdekket svakheter. Dette medfører at en rekke problemstillinger avklares i forkant og feil og avvik dermed reduseres.

Samlet sett har vår revisjon ikke avdekket vesentlige forhold som får konsekvenser for vår revisjonsberetning.

Vi benytter anledningen til å takke for et godt samarbeid for regnskapsåret 2017.

Kongsvinger, 12. april 2018

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Terje Harstad
regnskapsrevisor

Kopi:
Kontrollutvalget
Økonomisjef

Arkivsak-dok. 18/00177-2
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Grue kontrollutvalg

15.05.2018

PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON - OMBYGGING AV GRUE RÅDHUS

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget viser til kommunestyrevedtak 01/10 og bestiller en forvaltningsrevisjon knyttet til «Ombygging av Grue rådhus».
2. Bestillingen har følgende problemstillinger:
 1. Hvordan ble investeringsprosjektet «bibliotek i rådhuset» organisert og styrt i Grue kommune, herunder:
 - planlegging (roller- og ansvarsfordeling)
 - gjennomføring og oppfølging av kontrakter/leverandører
 - regnskapsføring
 2. Hvordan ble ombyggingsprosjektet rapportert internt og til formannskapet og kommunestyre? Herunder;
 - dokumentasjon
 - rutiner for rapportering
 - evt. prosedyrer
 3. Er det foretatt en evaluering av prosjektet?
 - rutiner for avvikshåndtering
3. Hvis det i løpet av gjennomgangen avdekkes andre problemstillinger som bør undersøkes nærmere, tas dette opp med kontrollutvalget.
4. Prosjektet gjennomføres innenfor en ressursramme på 225 timer og kontrollutvalget ber om at endelig rapport ferdigstilles innen utgangen av 2018.
5. Kontrollutvalget gir sekretariatet fullmakt til å følge opp prosjektet på vegne av utvalget. Hvis det er vesentlige endringer i forhold til tidsplanen eller andre forhold, legger sekretariatsleder saken fram for kontrollutvalget
6. Det allerede bestilte IKT-prosjektet utsettes.

Vedlegg:

1. Prosjektplan fra Hedmark Revisjon IKS – Ombygging av Grue rådhus.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget bestilte i forrige møte (sak 25/18) en prosjektplan knyttet til forvaltningsrevisjon rettet mot ombyggingen av rådhuset. Dette var i tråd med kommunestyrets ønske, vedtatt i sak 010/18. Prosjektplanen ligger som vedlegg 1.

Kontrollutvalget vurderte følgende mulige problemstillinger i sak 25/18:

1. Hvilke poster hadde flest overskridelser og hva skyldtes overskridelsene?
2. Hvordan ble prosjektet rapportert til politikerne?
3. Hvordan var kommunikasjonen mellom kommunen og den som utførte byggingen?
4. Hvem har bestilt tilleggsoppgavene i utbyggingen? (dvs. Hva skjedde underveis, hvem tok de ulike beslutningene om ytterligere ombygginger?)

Revisor gir i prosjektplanen en oversikt over behandlinger/vedtak og regnskapstall. Videre sier revisor følgende:

Revisor foreslår å ta utgangspunkt i det grunnleggende kravet til god internkontroll, og foreslår følgende formål med forvaltningsrevisjonen:

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om kommunen har hatt tilfredsstillende internkontroll rundt investeringsprosjektet «bibliotek i rådhuset».

Formålet belyses gjennom å besvare følgende problemstillinger:

4. Hvordan ble investeringsprosjektet «bibliotek i rådhuset» organisert og styrt i Grue kommune, herunder:
 - planlegging (roller- og ansvarsfordeling)
 - gjennomføring og oppfølging av kontrakter/leverandører
 - regnskapsføring
5. Hvordan ble ombyggingsprosjektet rapportert internt og til formannskapet og kommunestyre? Herunder;
 - dokumentasjon
 - rutiner for rapportering
 - evt. prosedyrer
6. Er det foretatt en evaluering av prosjektet?
 - rutiner for avvikshåndtering

Kontrollutvalget diskuterer om de foreslåtte problemstillingene dekker kontrollutvalgets ønske om avklaringer.

Rapporten er tenkt gjennomført innenfor en ramme på 225 timer og skal leveres i løpet av 2018.

Det allerede bestilte IKT-prosjektet må utsettes.

Prosjektplan 2018

Utarbeidet av Hedmark Revisjon IKS
på oppdrag fra kontrollutvalget i
Grue kommune

Prosjektplan Ombygging av rådhuset i Grue kommune

Innholdsfortegnelse

1	BAKGRUNN FOR PROSJEKTET	3
1.1	BESTILLINGEN FRA KONTROLLUTVALGET	3
1.2	OM RÅDHUSPROSJEKTET I GRUE KOMMUNE	3
	TABELL 1: FRA ÅRSREGNSKAP 2015	5
	TABELL 2: FRA ÅRSREGNSKAP 2016	5
	TABELL 3: FRA ÅRSREGNSKAP 2017	5
	REVISORS KOMMENTAR TIL ÅRSREGNSKAPET 2015, 2016 OG 2017 - RÅDHUSPROSJEKTET	6
2	FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER	6
3	KILDER FOR REVISJONSKRITERIER	7
4	METODE FOR DATAINNSAMLING	7
5	VURDERING AV AKTUALITET OG NYTTEVERDI	8
6	ORGANISERING OG ANSVAR	9

1 Bakgrunn for prosjektet

1.1 Bestillingen fra kontrollutvalget

I henhold til kommuneloven § 77 fjerde ledd skal kontrollutvalget påse at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen.

Kontrollutvalget i Grue kommune fattet den 10. april 2018, jf. kommunestyresak 010/18 den 12.mars 2018, vedtak om at Hedmark Revisjon IKS skulle gjennomføre et revisjonsprosjekt i forhold til ombygging av Grue rådhus. Styring, rapportering og evaluering av prosjekter ses i sammenheng med overskridelsene på Rådhusprosjektet med det formål å foreslå tiltak for å unngå lignende overskridelser i framtiden.

Kontrollutvalget mente opprinnelig at det muligens hadde vært tilstrekkelig med en utvidet regnskapsrevisjon/særskilt bestilling. Kommunestyret valgte å bestille en forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget antar at følgende spørsmål **kan** være utgangspunkt for gjennomgangen:

1. *Hvilke poster hadde flest overskridelser og hva skyldtes overskridelsene?*
2. *Hvordan ble prosjektet rapportert til politikerne?*
3. *Hvordan var kommunikasjonen mellom kommunen og den som utførte ombyggingen?*

Kontrollutvalget diskutert saken i møte den 10. april 2018 og kom med et tilleggsforslag til to de punktene som er nevnt ovenfor:

4. *Hvem bestilte tilleggsoppgavene i utbyggingen?*
- *Hva skjedde underveis, hvem tok de ulike beslutningene om ytterligere ombygginger?*

Tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt. Videre, ble Hedmark Revisjon IKS bedt om å utarbeide en prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjektet. Vedtaket var som følger:

1. *Kontrollutvalget viser til kommunestyrets vedtak i sak 010/18 og bestiller en prosjektplan knyttet til «Ombygging av Grue rådhus».*
2. *Det legges fram en prosjektplan knyttet til dette temaet i neste møte.*

Om Rådhusprosjektet i Grue kommune

Vi har i arbeidet med prosjektplanen gjennomgått kommunestyre- og formannskapsaker i perioden 2014-2018 knyttet til behandling av økonomiplan/årsbudsjett og årsregnskap mm. Av disse fremgår følgende:

Kommunestyremøte 18.12.2014

I budsjett og økonomiplanen som ble behandlet i kommunestyret den 18.12.2014 fremgikk følgende:

Bibliotek:

Det foreslås å bevilge 5,6 millioner kroner til flytting av biblioteket 2015-2016. Dette vil gi kommunen et viktig løft og skolen vil kunne nyttiggjøre seg dette i mye større grad enn i dag.

Bibliotek i søndre del av rådhuset vil også samle kulturen på en god måte i Grue kommune. Redusert husleie vil finansiere investeringen med dagens rente i tillegg til et eventuelt salg av ”gamle teknisk”.

Vedtak i sak 65/14 viser at kommunestyret tiltrådte det som fremkom i budsjett og økonomiplanen i denne saken.

Formannskapsmøte 24.08.2015

Formannskapet behandlet saken i møte den 24.08.2015, jf sak 048/15. Av saksfremstillingen her fremgår det at det tidligere er laget et grovbudsjett som har gitt en kostnadsramme på kr. 4.480.000,- eks. mva.

Videre fremgår det at flytting av bibliotek vil gi en effektiv samdrift mellom servicetorg og bibliotek. Nærheten til skole vil være et positivt løft både for skole og bibliotek. En omgjøring og rehabilitering av deler av første etasje i Grue Rådhus er en del av de framtidige planene for bygget, da spesielt med tanke på ferdiggjøring av ventilasjonsanlegg og utskifting av vinduer. Ventilasjonsanlegget i rådhuset er klargjort og har kapasitet til å ta med de siste områdene som nå blir bibliotek.

I behandling av saken fremmet Arbeiderpartiet forslag om at saken utsettes. Utsettelsesforslaget falt med 4 mot 3 stemmer.

Formannskapet fattet følgende vedtak den 24.08.2015:
Utbygging av biblioteket gjennomføres som tidligere vedtatt.

Kommunestyremøte 19.10.2015

I kommunestyrets møte 19.10.2015 i sak 058/15 rår ordfører Rolsdorph kommunestyret til å fatte slikt vedtak:

Formannskapets vedtak fra møte 24.08.2015 opprettholdes. I behandling av saken opprettholdt Roman Drazkowski AP's forslag fra formannskapets behandling.

Under voteringen ble formannskapets innstilling fra møtet den 24.08.2015 vedtatt med 11 mot 8 stemmer.

Formannskapsmøte 24.10.2016

I formannskapsmøte den 24.10.2016 jf. sak 074/16 vedrørende budsjettendringer 2.tertial 2016 ble de fattet følgende vedtak:

1.
2. I investeringsbudsjettet økes utgiftsrammen til Bibliotek rådhuset med kr. 1 875 000. Bevilgningen er øremerket til formål i samsvar med tildeling av spillemidler. Utgiftene finansieres med kr. 1,5 mill. i spillemidler og kr. 375 000 fra mva-kompensasjon.
3.

Vedtaket var enstemmig.

Videre i saksopplysninger i avsnittet om *Investeringsregnskapet* står det at kommunen har fått tilsagn om spillemidler kr. 1,5 mill. til å innrede biblioteket som en «aktivitetsarena». Forutsetningen for å få spillemidlene er at dette kommer i tillegg til allerede vedtatt investeringsramme. Rammen til

Ombygging av Grue rådhus – flytting av biblioteket

2018

prosjektet må derfor økes tilsvarende inntekter fra spillemidler kr. 1,5 mill. pluss mva-kompensasjon som er beregnet til kr. 375 000.

Kommunestyremøte 07.11.2016

Kommunestyremøte vedtok i møte den 07.11.2016 jf. sak 100/16 enstemmig innstillingen fra formannskapet.

I årsregnskapene for kommunen har følgende vært rapportert i årene 2015-2017 knyttet til bibliotek i rådhuset:

Tabell 1: Fra årsregnskap 2015**NOTE 16 OVERSIKT OVER VESENTLIGE INVESTERINGER**

Bibliotek i rådhuset	Tidligere år	2015	Totalt pr 2015	Totalramme
Budsjettramme		2 800 000	2 800 000	5 600 000
Utgift i regnskap		304 342	304 342	
Rest av budsjett 2015		2 495 658		

Prosjektet fortsetter i 2016 med ytterligere bevilgning kr 2,8 mill

Tabell 2: Fra årsregnskap 2016¹**NOTE 15 OVERSIKT OVER INVESTERINGER**

Bibliotek i rådhuset	Tidligere år	Justeringer/re-		
		2016 budsjettering	Totalt pr 2016	Totalramme
Budsjettramme	2 800 000	2 800 000	4 370 000	7 170 000
Utgift i regnskap	304 232	9 469 639	9 773 871	9 773 871
Rest av budsjett 2016		-6 669 639	-2 603 871	-2 603 871

Prosjektet ferdigstilles vinter 2017.

Tabell 3: Fra årsregnskap 2017²**NOTE 15 OVERSIKT OVER INVESTERINGER**

Bibliotek i rådhuset	Tidligere år	Justeringer/re-		
		2017 budsjettering	Totalt pr 2017	Totalramme
Budsjettramme	7 170 000	-225 000	2 146 000	1 921 000
Utgift i regnskap	8 498 981	0	2 189 057	10 688 038
Rest av budsjett 2017	-1 328 981	-225 000	2 146 000	-268 057

Prosjektet ferdigstilt vinter/vår 2017.

¹ Kolonnen for budsjettendringer viser kr 4 370 000. Dette skulle tilsi et totalt budsjett på kr 9 970 000 og ikke kr 7 170 000 pr 31.12.16.

² Akkumulerte utgift i regnskap viser pr 31.12.16 kr 9 773 871 i årsregnskap 2016. 2017-regnskapet viser 8 498 981 tidligere år, dvs en reduksjon på kr 1 274 890.

Revisors kommentar til årsregnskapet 2015, 2016 og 2017 – Investeringsprosjektet Bibliotek i rådhuset

Rådhusprosjektet er igangsatt etter vedtak i kommunestyremøtet den 19.10.2015, jf. sak 058/15. Prosjektet er, ifølge årsregnskap for 2017, ferdigstilt vinter/vår 2017.

I 2015 er det vedtatt en totalramme for *utbygging av bibliotek i rådhuset* på kr. 5 600 000.

Totalt er budsjettrammen, slik det er fremstilt i årsregnskapet for 2016, etter ytterligere bevilgning i 2016 kr. 7 170 000.

2017-regnskapet viser at den samlede budsjettrammen for *utbygging av bibliotek i rådhuset* kommet opp i kr. 9 091 000. Ved utgangen av 2017 har de påløpt utgifter med kr. 10 688 038. Årsregnskapet for 2017 viser at det er et akkumulert udekket beløp på **kr. 1 597 038** pr 31.12.17.

2 Formål og problemstillinger

Administrasjonssjefens internkontroll er en viktig del av egenkontrollen og er med på å sikre kvalitet og effektivitet i tjenesteproduksjonen, at lover og regler etterleves og at uønskede hendelser unngås. I sum betyr dette at kommunene har ansvar for å holde orden i eget hus. God internkontroll er viktig for læring, administrativ styring og helhetlig utvikling av forvaltningspraksis.

Revisor foreslår å ta utgangspunkt i det grunnleggende kravet til god internkontroll, og foreslår følgende formål med forvaltningsrevisjonen:

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke om kommunen har hatt tilfredsstillende internkontroll rundt investeringsprosjektet «bibliotek i rådhuset».

Formålet belyses gjennom å besvare følgende problemstillinger:

1. Hvordan ble investeringsprosjektet «bibliotek i rådhuset» organisert og styrt i Grue kommune, herunder:
 - planlegging (roller- og ansvarsfordeling)
 - gjennomføring og oppfølging av kontrakter/leverandører
 - regnskapsføring
2. Hvordan ble ombyggingsprosjektet rapportert internt og til formannskapet og kommunestyre? Herunder;
 - dokumentasjon
 - rutiner for rapportering
 - evt. prosedyrer
3. Er det foretatt en evaluering av prosjektet?
 - rutiner for avvikshåndtering

3 Kilder for revisjonskriterier

Revisjonskriterier skal begrunnes i/utledes av autoritative kilder innenfor det reviderte området. Autoritative kilder kan være lover, forskrifter, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak/mål/føringer, administrative retningslinjer/mål/føringer, statlige føringer/veiledere, andre myndigheters praksis, teori og reelle hensyn som vurderinger av hva som er rimelig/ formålstjenlig/effektivt.

Revisjonskriteriene utledes med utgangspunkt i problemstillingene og danner grunnlaget for hva de innsamlede data vurderes opp mot. I og med at revisjonskriteriene er uttrykk for en norm eller et ideal for hvordan tilstanden bør være på området, danner kriteriene også utgangspunkt for revisjonens anbefalinger.

Det synes aktuelt å utlede revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Kommunesektorens organisasjon. **Rådmannens internkontroll** – Hvordan få orden i eget hus?

Listen over kilder er ikke uttømmende, og det kan bli endringer. Revisjonskriterier utledes i innledende fase av prosjektet

4 Metode for datainnsamling

Valg av metode vil variere etter formålet med forvaltningsrevisjonen og hvilke problemstillinger man ønsker svar på. Vi vurderer dokumentstudier og intervjuer som mest relevant for denne revisjonen.

Dokumentstudier:

Undersøkelsen vil blant annet omfatte gjennomgang og vurdering av relevante dokumenter, som i denne sammenheng kan være:

- Ulike plan- og strategidokumenter, utredninger og rapportering i kommunen
- Kommunens rapportering og dokumentasjon rundt denne
- Intern informasjon
- Dokumentasjon i tilknytning til kommunens styringssystemer
- Delegasjonsreglement

Listen er ikke uttømmende og flere typer dokumenter kan komme til etterhvert i prosjektarbeidet.

Intervjuer:

Det gjennomføres et begrenset antall intervjuer med nøkkelpersonell i kommuneadministrasjonen. Dette omfatter både sentralledelsen i kommunen og personell knyttet til Rådhusprosjektet i kommunen.

Verifisering av innhentet data:

Alle data som innhentes vil bli verifisert. Intervjuer verifiseres av intervjupersonene og dokumentstudiene av Grue kommune. Prosjektet gjennomføres i samsvar med Norges kommunerevisorforbund sin standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

5 Vurdering av aktualitet og nytteverdi

Aktualitet og nytteverdi vurderes i forhold til om forvaltningsrevisjonen er egnet for å avdekke risikoområder som kan medføre feil og/eller mangler. Det må antas at prosjektet medfører nytteverdi for kommunen, i den grad man kan synliggjøre områder hvor kommunen kan gjøre forbedringer.

Kommuner har et selvstendig ansvar for å føre kontroll med egen virksomhet. Det er mange kommuner som har oppmerksomhet på internkontroll og ønsker mer oversikt og bedre rapportering. Samtidig er det utfordrende å få en helhetlig struktur på internkontrollen og godt samspill med styringssystemer.

Rådmannens internkontroll brukes for å beskrive det ansvaret og de oppgavene som ligger til administrasjonssjefen etter kommuneloven. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll, jf. Kommuneleken § 23 nr. 2. Kommuneleken bruker ikke begrepet internkontroll, men har en formulering om «betryggende kontroll».

Hensikten med internkontroll:

- Kvalitet og effektivitet i tjenestene
 - Kostnads- og resultateffektivitet
 - Tilfredse brukere og innbyggere
 - Forbedringsarbeid
- Helhetlig styring og riktig utvikling
 - Utvikling i tråd med vedtatte mål
 - God samspill mellom virksomhetsstyring og internkontroll
- Etterlevelse av lover og regler
 - Kvalitet og tilgang på tjenester
 - Hindre myndighetsmisbruk
 - Forebygge uønskede hendelser

Det er viktig at ledelsen tar internkontroll på alvor gjennom å være gode forbilder. Tilnærmingen som velges bør være utarbeidet av ledelsen i fellesskap, f.eks. administrasjonssjefens ledergruppe, slik at man har et omforent ståsted og eierskap til forbedringsarbeidet. Både ledere og medarbeidere må

være kjent med og forstå hvilket ansvar de har og hva de skal gjøre. En god egenkontroll i kommunen gir mindre behov for statlig tilsyn.³

En forvaltningsrevisjon på området vil kunne belyse om kommunen har etablert tilfredsstillende rutiner for internkontroll, og spesielt rutiner knyttet til gjennomføring og oppfølging av investeringsprosjektet «Bibliotek i rådhuset».

6 Organisering og ansvar

Prosjektet antas gjennomført innenfor en ramme på inntil 225 timer. Prosjektet er planlagt ledet av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Jo Erik Skjeggstad. Prosjektgruppen settes sammen med en utøvende revisor som besitter den nødvendige fagkompetanse på området og som har ledig kapasitet på tidspunkt for oppstart av prosjektet. Planlagt oppstart etter sommeren 2018. Endelig rapport påregnes ferdigstilt innen utgangen av 2018. Tidsramme og ferdigstillingsdato forutsetter at kommunen tilrettelegger slik at vi kan skaffe tilveie den informasjon vi trenger til å besvare problemstillingen, og at frister for tilbakemeldinger mv. overholdes.

³ http://www.ks.no/globalassets/vedlegg-til-hvert-fagomrader/samfunn-og-demokrati/etikk/radmennens_internkontroll_trykk.pdf

Arkivsak-dok. 18/00176-1
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang
Grue kontrollutvalg
Grue kontrollutvalg

Møtedato
15.05.2018

VURDERING AV BESTILLING AV SELSKAPSKONTROLL

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget avventer nærmere bestilling inntil det foreligger en revidert plan for selskapskontroll.

Vedlegg:

1. Oversikt over planlagte prosjekter i regionen

Saksframstilling:

I tråd med plan for selskapskontroll for perioden 2016-2019, har kontrollutvalget bestilt selskapskontroll i SOR IKS. I følge planen gjenstår det to prosjekter som ikke er bestilt, og det er forvaltningsrevisjon i Glåmdal Brannvesen IKS og i Hedmark Revisjon IKS.

Som det går fram av vedlegg 1, så er det bare Grue som ønsker selskapskontroll i Glåmdal Brannvesen IKS og det er kun Grue og Nord-Odal som har sagt at de ønsker selskapskontroll i Hedmark Revisjon IKS. Det er selvsagt en stor fordel at alle eierne er med på en bestilling, men det er ikke noe krav om dette. Det er ikke noe i veien for at Grue kan bestille en forvaltningsrevisjon, selv om de øvrige eierne ikke blir med. Det handler da kun om pris/ressurser. Det er selvsagt veldig ressursbesparende om det er flere som deltar i samme bestilling. Det er også en mulighet at sekretariatet kan legge fram en sak for de andre kontrollutvalgene og foreslå et samarbeidsprosjekt, hvis kontrollutvalget i Grue ønsker det.

Glåmdal sekretariat IKS har planlagt en revidering av plan for selskapskontroll i år, denne skal etter planen, legges fram for kontrollutvalget i det første møtet etter sommerferien. Et alternativ er da å avvente nærmere bestillinger til denne planen foreligger, så sant ikke kontrollutvalget mener at det er noen kontroller som bør gjennomføres nå i ett av de gjenværende selskapene – eller i noen av de øvrige selskapene. Kontrollutvalget har anledning til å vurdere andre selskapskontroller, hvis det er behov for det.

Så sant det ikke foreligger tungtveiende grunner for å bestille selskapskontroll på nåværende tidspunkt, vil sekretariatsleder foreslå å avvente bestillinger til den reviderte planen foreligger.

Oversikt over plan for selskapskontroll 2016-2019

Selskap	Eidskog	Grue	Kongsvinger	Nord-Odal	Sør-Odal	Våler	Åsnes	Andre komm.	«Mangler» ¹
Interkommunale selskaper									
Glåmdal Brannvesen IKS		FR	-						1
GIVAS IKS	-	-	-	FR					3
Glåmdal interkom. renovasj.selsk. IKS (GIR)	FR		FR	FR	-				1
Glåmdal interkom voksenoppl. IKS (GIV)	FR	-	FR	-	FR	-			3
Hedmark Revisjon IKS	-	EK	-	EK	-	-	-		5
Glåmdal sekretariat IKS									
Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS						EK/FR		XX	
Solør Renovasjon IKS (SOR)		FR				FR	FR		Alle OK
Heleide komm. aksjeselskaper									
Atico AS							FR		
Bramiljø AS									
Bruksgården AS									
Eidsiva Energi AS									
Elverumregionens Næringsutvikling AS									
Eskoleia AS	FR		FR						
Grue Service AS									
AS Nipro Nord-Odal									
Promenaden AS			FR						
Vekstbedriften Vilja AS									
Våler Vekst AS						FR			
Deleide aksjeselskaper									
Eidskog-Stangeskovene AS	EK								

Skrift med rødt: Gjennomført eller bestilt.

¹ Dette vil si, antall eiere som IKKE har dette selskapet på sin plan for selskapskontroll.

Arkivsak-dok. 18/00102-3
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Grue kontrollutvalg

15.05.2018

EVENTUELT.

Forslag til vedtak/innstilling:

Ingen forslag til vedtak.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 18/00103-5
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang
Grue kontrollutvalg

Møtedato
15.05.2018

EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS MØTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Evalueringen tas til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget tok en evaluering. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres annerledes.

Er det saker/informasjon/endringer som skal inn i tiltaksplanen? Eventuelle spørsmål til de som skal orientere i neste møte.